

Strategia Rozwoju Gminy Kijewo Królewskie do roku 2034

Wykonawca: Grant Thornton Frąckowiak Prosta spółka akcyjna
ul. Głowackiego 20
87-100 Toruń
T +48 56 657 55 91
F +48 56 475 45 47
www.GrantThornton.pl

Data: luty 2026 r.

Spis treści

WPROWADZENIE	7
ROZDZIAŁ I.	9
WNIOSKI Z DIAGNOZY	9
1.1. WNIOSKI Z DIAGNOZY DLA GMINY KIJEWÓ KRÓLEWSKIE – ANALIZA SWOT	9
1.2. WNIOSKI Z DIAGNOZY DLA SFERY SPOŁECZNEJ	10
1.2. WNIOSKI Z DIAGNOZY DLA SFERY KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWEJ	11
1.3. WNIOSKI Z DIAGNOZY DLA SFERY PRZESTRZENNEJ	12
1.4. WNIOSKI Z DIAGNOZY DLA SFERY GOSPODARCZEJ	13
ROZDZIAŁ II.	14
CELE STRATEGICZNE ROZWOJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM, KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWYM, GOSPODARCZYM I PRZESTRZENNYM	14
ROZDZIAŁ III.	20
KIERUNKI DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH DLA OSIĄGNIĘCIA CELÓW STRATEGICZNYCH	20
ROZDZIAŁ IV.	23
OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ, W TYM W WYMIARZE PRZESTRZENNYM, ORAZ WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA	23
ROZDZIAŁ V.	40
MODEL STRUKTURY FUNKcjONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY	40
5.1. STRUKTURA SIECI OSADNICZEJ WRAZ Z ROLĄ I HIERARCHIĄ JEDNOSTEK OSADNICZYCH	40
5.2. SYSTEM POWIĄZAŃ PRZYRODNICZYCH	42
5.3. GŁÓWNE KORYTARZE I ELEMENTY SIECI TRANSPORTOWYCH, W TYM PIESZYCH I ROWEROWYCH	48
5.4. GŁÓWNE ELEMENTY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ	51
5.5. WIZJA ROZWOJU GMINY ORAZ ROZMIESZCZENIE PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	53
5.6. KONCEPCJA ROZWOJU FUNKcjONALNO-PRZESTRZENNEGO GMINY KIJEWÓ KRÓLEWSKIE NA TLE KONCEPCJI ROZWOJU FUNKcjONALNO-PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO	54
ROZDZIAŁ VI.	58
USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE	58
6.1. ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, W TYM OCHRONY POWIETRZA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU	58
6.2. ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	58
6.3. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW, W TYM OKREŚLENIE SZCZEGÓLNYCH POTRZEB W ZAKRESIE NOWEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ	59
6.4. ZASADY LOKALIZACJI OBIEKTÓW HANDLU WIELKOPOWIERZCHNIOWEGO W ROZUMIENIU USTAWY Z DNIA 27 MARCA 2003 R. O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM	60
6.5. ZASADY LOKALIZACJI KLUCZOWYCH INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO	60
6.6. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI, INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ	61
6.7. ZASADY LOKALIZACJI URZĄDZEŃ WYTWARZAJĄCYCH ENERGIĘ O MOCY ZAINSTALOWANEJ PRZEKRACZAJĄCEJ 500 kW	63
6.8. ZASADY LOKALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ MOGĄCYCH ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO	63
6.9. ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	64
6.10. ZASADY KSZTAŁTOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA OBSZARACH ZDEGRADOWANYCH I OBSZARACH REWITALIZACJI ORAZ OBSZARACH WYMAGAJĄCYCH PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI	65
ROZDZIAŁ VII.	66
OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	66
7.1. „STRATEGIA PRZYSPIESZENIA 2030+”	66
7.2. WYZWANIA ROZWOJOWE WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO WYNIKAJĄCE ZE STRATEGII PRZYSPIESZENIA 2030+ ..	67
7.3. WIZJA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO	67

7.4. CELE I KIERUNKI ROZWOJU WOJEWÓDZTWA	68
7.5. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM	71
7.6. SPÓJNOŚĆ KIERUNKÓW DZIAŁAŃ ZAPLANOWANYCH W STRATEGII ROZWOJU GMINY KIJEWO KRÓLEWSKIE Z KIERUNKAMI ROZWOJU OKREŚLONYMI W STRATEGII PRZYSPIESZENIA 2030+	75
ROZDZIAŁ VIII.	96
SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH.	96
8.1. ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA REALIZACJĘ STRATEGII	96
8.2. WYTYCZNE DO SPORZĄDZENIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH	105
8.3. SYSTEM MONITORINGU, EWALUACJI I AKTUALIZACJI STRATEGII	109
ROZDZIAŁ IX.	116
RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	116
ZAŁĄCZNIKI	123

Spis tabel

Tabela 1. Analiza SWOT w sferze społecznej	10
Tabela 2. Analiza SWOT w sferze klimatyczno-środowiskowej.....	11
Tabela 3. Analiza SWOT w sferze przestrzennej.....	12
Tabela 4. Analiza SWOT w sferze gospodarczej	13
Tabela 5. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze społecznej	15
Tabela 6. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze klimatyczno-środowiskowej.....	16
Tabela 7. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze przestrzennej.....	17
Tabela 8. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze gospodarczej.....	17
Tabela 9. Planowane kierunki działań	20
Tabela 10. Planowane kierunki działań wraz z rezultatami, wskaźnikami oraz źródłami pomiaru wskaźników.....	24
Tabela 11: Ludność miejscowości w gminie w 2024 r.	41
Tabela 12. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym przewidziane w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego	60
Tabela 13. Filary „Strategii Przyspieszenia 2030+” oraz ich rola w kształtowaniu jakości życia i konkurencyjności gospodarki	68
Tabela 14. Cel nadrzędny, cele główne oraz cele operacyjne „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”	70
Tabela 15. Obszary Strategicznej Interwencji na terenie województwa kujawsko-pomorskiego ustanowione do roku 2030	72
Tabela 16. Spójność kierunków działań Strategii Rozwoju Gminy Kijewo Królewskie z kierunkami rozwoju Strategii Przyspieszenia 2030+.....	76
Tabela 17. Ramy realizacyjno-organizacyjne planowanych działań strategii	98
Tabela 18. Dokumenty wykonawcze systemu realizacji strategii.....	106
Tabela 19. Lista wskaźników wraz z określeniem wartości oraz tendencji zmian, których osiągnięcie będzie świadczyć o prawidłowym tempie realizacji strategii	109
Tabela 20. Ramy finansowe i źródła finansowanie działań.....	117

Spis schematów

Schemat 1. Analiza SWOT	9
Schemat 2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, klimatyczno-środowiskowym, gospodarczym i przestrzennym.....	19
Schemat 3. Obszary strategicznej interwencji – sposób rozumienia, rodzaje i sens ich identyfikacji ..	66
Schemat 4. Instytucjonalna struktura systemu wdrażania, monitorowania, ewaluacji oraz aktualizacji strategii	97

Spis map

Mapa 1. Zagęszczenie zabudowy na terenie gminy Kijewo Królewskie	43
Mapa 2. Mapa typów pokrycia terenu gminy Kijewo Królewskie wraz z otoczeniem wg Corine Land Cover – CLC2006.....	47
Mapa 3. Infrastruktura drogowa i kolejowa na terenie gminy Kijewo Królewskie.....	49

Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy Kijewo Królewskie do roku 2034 powstała z inicjatywy władz lokalnych, dostrzegających potrzebę zdefiniowania kierunków kompleksowego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Głównym jej celem jest wskazanie kierunków rozwoju gminy, z wykorzystaniem potencjału gospodarczego i ludzkiego.

W pracach nad przygotowaniem Strategii brali udział przede wszystkim przedstawiciele władz gminy, przedstawiciele jednostek organizacyjnych gminy, pracownicy Urzędu Gminy Kijewo Królewskie oraz mieszkańcy.

Strategia jest podstawowym i najważniejszym dokumentem na szczeblu lokalnym, wskazującym problemy, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju.

Niniejszy dokument został sporządzony w oparciu o zapisy art. 10e i 10f Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 1465).

Zgodnie z wyżej wskazanymi przepisami prawnymi, niniejsza Strategia zawiera następujące elementy:

1. wnioski z diagnozy,
2. cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym,
3. kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych,
4. oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia,
5. model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy rozumiany jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni,
6. ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie,
7. obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań,
8. system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych,
9. ramy finansowe i źródła finansowania.

Integralną częścią Strategii jest **„Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Kijewo Królewskie na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Kijewo Królewskie do roku 2034”**, stanowiąca załącznik nr 1 do Strategii. Diagnoza pozwoliła przygotować ogólną ocenę stanu istniejącego obecnie w gminie oraz określić jej mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia. Stanowiła ona punkt wyjścia całego procesu planowania strategicznego.

Głównym celem Strategii jest umożliwienie i sprzyjanie efektywnemu, prawidłowemu i szybkiemu rozwojowi gminy zgodnie z przyjętym planem. Dokument wspiera pozytywne zmiany zachodzące na obszarze gminy i pomaga w minimalizowaniu lub przewyżczeniu pojawiających się barier. W tym kontekście istotna jest współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego. Dokument ten ułatwia lokalnym władzom rozwiązywanie problemów gospodarczych, społecznych, ekologicznych i prawnych oraz pozwala na racjonalne organizowanie przyszłych działań. Opracowanie strategii jest ponadto ważne z punktu widzenia możliwości ubiegania się o środki zewnętrzne – krajowe i zagraniczne, w tym środki z Unii Europejskiej.

W proces tworzenia Strategii włączeni zostali mieszkańcy, którzy mieli możliwość wypowiedzieć się na temat postrzegania jakości życia na terenie gminy oraz na temat swoich oczekiwań w zakresie kierunków rozwoju gminy w latach obowiązywania Strategii w przeprowadzonej ankiecie. Raport z ankiet stanowi załącznik nr 2 do Strategii. Ponadto dnia 11.02.2025 roku zostały zorganizowane warsztaty strategiczne, podczas których zaprezentowano wyniki diagnozy oraz zdefiniowano kierunki rozwoju gminy.

Do pracy nad Strategią wyznaczeni zostali przede wszystkim pracownicy Referatu Organizacyjnego. Ponadto w pracach nad Strategią brali udział przedstawiciele jednostek podległych oraz reprezentanci różnych środowisk działających na terenie Gminy Kijewo Królewskie.

Przy opracowywaniu strategii wykorzystano metodę ekspercką i uspołecznioną planowania strategicznego. Strategia została przygotowana w oparciu o dokumentację oraz analizę danych statystycznych i informacji, jakich dostarczyły konsultacje i spotkania robocze z przedstawicielami wszystkich środowisk gminy, a także dokumenty strategiczne.

Dokument uwzględnia wnioski i sugestie sformułowane w wyniku przeprowadzonych konsultacji.

Rozdział I.

Wnioski z diagnozy

1.1. Wnioski z diagnozy dla Gminy Kijewo Królewskie – analiza SWOT

Bazą dla formułowania celów strategicznych są wnioski wyciągnięte z etapu diagnostycznego. Najpopularniejszą metodą oceny stanu obecnego gminy jest analiza SWOT. Nazwa tej metody wywodzi się od pierwszych liter angielskich słów – silne strony (*strenghts*), słabe strony (*weaknesess*), szanse (*opportunities*) i zagrożenia (*therats*) – jednocześnie stanowią one pole do przyporządkowania czynników mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego.

Opierając się na wnioskach z przeprowadzonej diagnozy w sferach społecznej, gospodarczej i przestrzennej, zidentyfikowano poszczególne elementy analizy SWOT – silne i słabe strony (cechy gminy, czynniki zależne od jej decyzji) oraz szanse i zagrożenia (czynniki zewnętrzne, niezależne od gminy, pojawiające się w otoczeniu).

Wyniki analizy SWOT są punktem wyjścia do opracowania wyzwań rozwojowych lub scenariuszy rozwoju, próbujących opisywać prawdopodobne procesy w zależności od tego, jakie zostaną zastosowane rozwiązania bądź które z czynników zewnętrznych (zagrożenia, szanse), urzeczywistnią się. Następnym wyborem jednego z takich scenariuszy będzie określony schemat celów.

Kolejnym etapem będzie ocena ważności poszczególnych czynników i wybór tych, które będą mieć dla procesów rozwoju gminy priorytetowe znaczenie. Taką uporządkowaną analizę stopnia oddziaływania poszczególnych czynników na siebie wzajemnie i prognostycznych skutków takich relacji traktuje się jako punkt wyjścia do sformułowania strategii i celów rozwoju gminy.

Schemat 1. Analiza SWOT

Źródło: Opracowanie własne.

Analiza SWOT dla Gminy Kijewo Królewskie została opracowana dla każdej z przebadanych sfer osobno i przedstawiona w kolejnych podrozdziałach w ujęciu tabelarycznym.

1.2. Wnioski z diagnozy dla sfery społecznej

Tabela 1. Analiza SWOT w sferze społecznej

Sfera społeczna	
Mocne strony	Słabe strony
Rozbudowana infrastruktura społeczna i kulturalna, w tym nowoczesny Gminny Ośrodek Kultury z szeroką ofertą zajęć i projektów dofinansowywanych z funduszy zewnętrznych (m.in. „Działaj Lokalnie”, „Równać Szanse”, EFS). Powstające Centrum Usług Społecznych. Funkcjonowanie Uniwersytetu Trzeciego Wieku jako instrumentu aktywizacji i integracji seniorów. Korzyści wynikające z przynależności do struktur LGD „Zakole Dolnej Wisły”. Aktywność sportowa i społeczna wśród mieszkańców, w tym programy jak „Szkolny Klub Sportowy”, „Umiem Pływać” i wydarzenia takie jak Międzynarodowy Wyścig Kolarski oraz turnieje sportowe lokalnych organizacji. Bogata oferta infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, obejmująca boiska, siłownie plenerowe oraz place zabaw rozmieszczone na terenie całej gminy. Obecność i aktywność organizacji pozarządowych oraz współpraca instytucjonalna z innymi podmiotami. Poprawiająca się sytuacja społeczno-ekonomiczna – spadająca liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa i bezrobocia. Efektywna działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, realizującego programy wsparcia i aktywizacji. Wysoka jakość i dostępność usług bibliotecznych oraz działania edukacyjne prowadzone przez Gminną Bibliotekę Publiczną. Dobra współpraca z samorządem województwa, m.in. przy organizacji imprez kulturalnych i sportowych.	Niedostateczny poziom kapitału społecznego oraz ograniczone mechanizmy partycypacji mieszkańców w życiu publicznym. Utrwalone problemy społeczne związane ze wzrastającą liczbą długotrwale chorych lub niepełnosprawnych mieszkańców. Niewystarczające mechanizmy reintegracji społecznej dla osób zagrożonych wykluczeniem. Stałe wyzwania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom (alkoholizm). Wysoka liczba interwencji w zakresie bezpieczeństwa publicznego i przemocy domowej. Redukcja dostępu do lokalnych usług edukacyjnych poprzez zamknięcie jednej z placówek oświatowych (Zamknięcie Szkoły Podstawowej w Trzebczyku).
Szanse	Zagrożenia
Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na rozwój społeczny. Wzrost znaczenia cyfryzacji i edukacji zdalnej w politykach państwowych i unijnych – co może ułatwić wdrażanie innowacyjnych rozwiązań edukacyjnych i poprawić jakość życia na terenach wiejskich. Rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i społeczne w związku ze starzeniem się społeczeństwa – możliwość rozwoju lokalnej infrastruktury opiekuńczej, w tym Centrum Usług Społecznych, które	Postępujący proces starzenia się społeczeństwa w skali powiatu i województwa. Wyludnianie się gminy w tempie szybszym niż średnia wojewódzka. Utrzymujące się problemy społeczne w otoczeniu – ubóstwo, uzależnienia, przemoc. Ryzyko niedostosowania krajowych polityk edukacyjnych i zdrowotnych do realnych potrzeb gmin wiejskich.

będzie wzmocniać lokalne systemy wsparcia i integrować działania pomocowe w regionie. Obserwowany wzrost zainteresowania wsparciem edukacyjnym i kulturalnym dla dzieci i młodzieży z funduszy zewnętrznych.	Zewnętrzne uwarunkowania gospodarcze (np. inflacja, zmiany na rynku pracy, migracje zarobkowe).

Źródło: Opracowanie własne.

1.2. Wnioski z diagnozy dla sfery klimatyczno-środowiskowej

Tabela 2. Analiza SWOT w sferze klimatyczno-środowiskowej

Sfera klimatyczno-środowiskowa	
Mocne strony	Słabe strony
Zlokalizowanie gminy w obrębie zróżnicowanego krajobrazu dolinnego i młodoglacjalnego, co tworzy korzystne warunki dla retencji wodnej, ochrony gleb oraz wzmocnienia odporności krajobrazu na skutki zmian klimatu. Wysoka przydatność rolnicza gleb na znacznej części obszaru gminy. Dobre zasoby i jakość wód podziemnych. Możliwość wykorzystania nieformalnych elementów zielono-błękitnej infrastruktury – takich jak śródpolne oczka wodne, zadrzewienia, dzikie łąki, nieużytki i ciekły wodne, które pełnią istotne funkcje retencyjne, bioróżnorodne i adaptacyjne. Obecność Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) o strategicznym znaczeniu. Zidentyfikowany i aktywnie wykorzystywany potencjał rozwoju odnawialnych źródeł energii (OZE). Stopniowa redukcja ilości odpadów komunalnych oraz stabilizacja wskaźników w przeliczeniu na mieszkańca. Zróżnicowane walory przyrodnicze i krajobrazowe chronione w ramach form ochrony przyrody.	Niski udział lasów i terenów zielonych w strukturze przestrzennej gminy. Podwyższona zawartość metali ciężkich w glebach na niektórych obszarach. Rozdrobnienie gruntów i duża intensywność użytkowania rolniczego – bez odpowiedniego zarządzania może prowadzić do uproszczenia krajobrazu, ograniczenia korytarzy ekologicznych oraz utraty różnorodności biologicznej. Trudności we wdrażaniu technologii OZE w mniejszych gospodarstwach. Niska efektywność odzysku i recyklingu odpadów komunalnych (w ramach ZKGPCH).
Szanse	Zagrożenia
Wsparcie polityki krajowych i unijnych dla rozwoju odnawialnych źródeł energii (OZE). Wzrost dostępnych funduszy na transformację energetyczną i adaptację do zmian klimatu. Korzystne warunki klimatyczne regionu dla rozwoju fotowoltaiki i energii wiatrowej. Rozszerzająca się sieć obszarów chronionych (np. Natura 2000, rezerваты przyrody). Wzrost zainteresowania inicjatywami z zakresu zielono-błękitnej infrastruktury i retencji wody – co może wspierać inwestycje w zieleń miejską, systemy zbierania wód opadowych i mikroretencję, np. przez programy NFOŚiGW. Możliwość wykorzystania istniejących rezerw terenowych pod inwestycje proekologiczne.	Zmiany klimatu skutkujące wzrostem ryzyka ekstremalnych zjawisk pogodowych.

Źródło: Opracowanie własne.

1.3. Wnioski z diagnozy dla sfery przestrzennej

Tabela 3. Analiza SWOT w sferze przestrzennej

Sfera przestrzenna	
Mocne strony	Słabe strony
Dogodne położenie geograficzne – w bezpośrednim sąsiedztwie miast Chełmno i Toruń oraz przy drogach wojewódzkich i powiatowych. Różnorodność i wartość zasobów dziedzictwa kulturowego. Dynamiczny rozwój infrastruktury rowerowej. Czytelny i uporządkowany układ funkcjonalno-przestrzenny gminy – dominująca niska zabudowa wiejska o jasno wyodrębnionych strefach funkcjonalnych sprzyja zachowaniu ładu przestrzennego oraz efektywnemu planowaniu rozwoju w oparciu o istniejące struktury osadnicze. Wzrost zainteresowania inwestycjami z zakresu zielono-błękitnej infrastruktury i retencji wody.	Znaczące różnice w dostępie do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, gazowej, oświetleniowej i telekomunikacyjnej pomiędzy poszczególnymi miejscowościami utrudniają zrównoważony rozwój przestrzenny oraz zwiększają ryzyko marginalizacji niektórych obszarów. Brak wyraźnie zdefiniowanych, funkcjonalnych i atrakcyjnych przestrzeni publicznych w części sołectw. Około 17 km dróg gminnych nadal posiada nawierzchnię gruntową, co mimo prowadzonych modernizacji obniża dostępność transportową i komfort przemieszczania się, zwłaszcza w niekorzystnych warunkach pogodowych. Brak planów zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru gminy.
Szanse	Zagrożenia
Wzrost znaczenia obszarów wiejskich jako lokalizacji sprzyjających zdrowemu stylowi życia i pracy zdalnej, co w dłuższej perspektywie może zwiększać atrakcyjność osiedleńczą gminy. Rosnące możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych na inwestycje w infrastrukturę techniczną i transportową. Rozwój trendu <i>slow tourism</i> oraz turystyki kulturowej i krajobrazowej. Nowe technologie i rozwiązania inteligentnych sieci infrastrukturalnych (<i>smart villages</i>, digitalizacja usług), które mogą zwiększyć efektywność zarządzania przestrzenią i poprawić jakość życia mieszkańców obszarów wiejskich.	Zwiększona częstotliwość ekstremalnych zjawisk pogodowych (np. powódzie, susze) może negatywnie wpłynąć na środowisko naturalne i infrastrukturę gminy. Restrykcje związane z obszarami Natura 2000 i innymi formami ochrony przyrody mogą ograniczać rozwój inwestycyjny, szczególnie w zakresie infrastruktury technicznej. Możliwe trudności z pozyskaniem funduszy zewnętrznych w przypadku zmian polityki krajowej lub unijnej. Zewnętrzna presja inwestycyjna i urbanizacyjna z obszarów metropolitalnych (np. Toruń) może prowadzić do niekontrolowanego napływu zabudowy siedliskowej i rozpraszania zabudowy, zwłaszcza na terenach rolniczych i o walorach krajobrazowych.

Źródło: Opracowanie własne.

1.4. Wnioski z diagnozy dla sfery gospodarczej

Tabela 4. Analiza SWOT w sferze gospodarczej

Sfera gospodarcza	
Mocne strony	Słabe strony
Systematyczny wzrost liczby podmiotów gospodarczych – w latach 2019-2023 liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw wzrosła o niemal 16%. Zróżnicowana struktura działalności gospodarczej. Silna pozycja sektora transportu i gospodarki magazynowej – wysoka liczba podmiotów w tym segmencie świadczy o znaczeniu gminy jako lokalnego węzła logistycznego i korzystnym położeniu w kontekście powiązań regionalnych. Spadające bezrobocie i poprawa sytuacji na rynku pracy. Zwiększające się dochody budżetowe gminy.	Ograniczenia w przyciąganiu dużych inwestycji zewnętrznych. Niewystarczająca dywersyfikacja lokalnej gospodarki – dominacja mikroprzedsiębiorstw i niska liczba podmiotów gospodarczych w sektorach wysokiej wartości dodanej może ograniczać długofalowy rozwój gospodarczy i konkurencyjność gminy.
Szanse	Zagrożenia
Bliskość autostrady A1 oraz drogi krajowej nr 91 stwarza potencjał dla rozwoju działalności logistycznej, produkcyjnej i usługowej. Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych (krajowych i unijnych) na rozwój infrastruktury wspierającej przedsiębiorczość, w tym terenów inwestycyjnych, infrastruktury drogowej oraz wsparcia MŚP. Rosnące znaczenie usług związanych z logistyką, transportem i magazynowaniem w skali regionalnej, co koresponduje z profilem działalności dominującym w gminie. Zmiany legislacyjne oraz krajowe programy wsparcia transformacji energetycznej i zielonej gospodarki mogą przynieść impuls dla rozwoju innowacyjnych projektów.	Wysoki poziom niepewności makroekonomicznej w skali krajowej i międzynarodowej. Zmienne i nieprzewidywalne otoczenie legislacyjne i podatkowe. Rosnąca konkurencja inwestycyjna ze strony większych ośrodków miejskich oraz wyspecjalizowanych stref gospodarczych (Toruń, Bydgoszcz). Odływ młodej siły roboczej do lepiej rozwiniętych regionów. Wysoka zależność realizacji projektów gospodarczych od dostępności zewnętrznych źródeł finansowania. Wzrost kosztów energii, surowców i usług transportowych.

Źródło: Opracowanie własne.

Rozdział II.

Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, klimatyczno-środowiskowym, gospodarczym i przestrzennym

Wnioski z wykonanej diagnozy stały się podstawą dla opracowania części programowej strategii rozwoju gminy, która zawiera najważniejsze założenia polityki rozwoju lokalnego.

Cel definiowany jest jako stan/efekt/sytuacja/rozwiązanie problemu, do którego się dąży, czemu coś ma służyć. Opisuje on przejście od sytuacji zastanej, wyjściowej (zdiagnozowanej) do sytuacji pożądanej. Cele rozwojowe opisują stan docelowy, który powstanie w wyniku wdrożenia strategii rozwoju. Powinny one pozostawać w ścisłej relacji z wnioskami z diagnozy. Jednocześnie realizują one wizję rozwoju, którą obrazuje model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Wizja opisuje pożądany stan gminy w perspektywie długookresowej.

Cele strategiczne mają charakter długofalowy, przedstawiają generalny kierunek postępowania w realizacji planowanej wizji rozwoju gminy. Odpowiadają one ponadto na ogólne pytanie: „co chcemy osiągnąć?”.

Cele operacyjne dotyczą średniego horyzontu czasowego, określając narzędzia i sposoby realizacji celów strategicznych, jednocześnie odpowiadając na pytanie: „jak to chcemy osiągnąć?”.

Ważne jest, by cele, a następnie kierunki działań odpowiadały na potrzeby rozwojowe gminy i:

- rozwiązywały najważniejsze problemy,
- zmniejszały bariery rozwojowe,
- wzmacniały potencjał lokalny,
- wykorzystywały zasoby własne i szanse pojawiające się w otoczeniu,
- łączyły działania z różnych dziedzin w zintegrowane projekty.

Cele formułowane są w odpowiedzi na problemy (słabe strony, zagrożenia), które zidentyfikowano na etapie diagnostycznym oraz dla lepszego wykorzystania istotnych zasobów i potencjałów gminy (mocne strony, szanse). Każdy z celów powinien być określony w sposób SMART:

- SPECIFIC – konkretny, określony, jasno zdefiniowany, dokładny,
- MEASURABLE – mierzalny, możliwy do wyrażenia w przyjętych jednostkach miary,
- ATTAINABLE – osiągalny, możliwy do zrealizowania, niekiedy odczytywany jeszcze jako ACCEPTABLE – akceptowalny (przez wielu współpracujących podmiotów)
- AMBITIOUS – ambitny,
- REALISTIC – realistyczny przy istniejących zasobach,
- RELEVANT – istotny z punktu widzenia celów interwencji,
- TIME-BOUNDED – zdefiniowany, określony w czasie,
- TRACKABLE – możliwy do śledzenia.

Zidentyfikowane w analizie SWOT, zarówno problemy, jak i mocne strony, wymagają określenia celów strategicznych dla Gminy Kijewo Królewskie, które stanowią bezpośrednią odpowiedź na istniejące tam trudności rozwojowe i potencjały. To właśnie te cele pomagają określić kierunki rozwoju gminy.

Niniejsza strategia wyznacza cele strategiczne osobno dla każdej z czterech analizowanych sfer, tj.:

- dla sfery społecznej,
- dla sfery klimatyczno-środowiskowej,
- dla sfery przestrzennej,
- dla sfery gospodarczej.

Realizacja celów strategicznych możliwa będzie poprzez zdefiniowanie, a następnie osiągnięcie konkretnych celów operacyjnych.

W wizji Gminy Kijewo Królewskie założono uzyskanie określonego stanu jej rozwoju, gdzie wskazano na rozwiniętą ofertę edukacyjną, kulturalną, sportową i zdrowotną oraz na dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb i określonych standardów. Ponadto, zaplanowano rozwój przedsiębiorczości, zwiększenie potencjału obrony cywilnej oraz aktywizację społeczną mieszkańców. W ten sposób zostały wyłonione najważniejsze „wyzwania” stojące przed Gminą Kijewo Królewskie, zarówno w obszarze społecznym, klimatyczno-środowiskowym, przestrzennym, jak i gospodarczym.

Działania w zakresie obszaru społeczeństwa nie ograniczają się jedynie do zapewnienia samej infrastruktury zaspokajającej potrzeby socjalne, edukacyjne czy kulturalne ludności. W grę wchodzi również działania „miękkie” w zakresie m.in. edukacji czy usług społecznych. Ponadto znajdują się tu także działania zmierzające do szeroko pojętego aktywizowania mieszkańców.

Spełnienie wizji będzie wymagało zrealizowania poszczególnych działań we wszystkich obszarach aktywności Gminy Kijewo Królewskie. Stąd konieczność określenia celów strategicznych, których osiągnięcie zagwarantuje wypełnienie wizji.

Na podstawie informacji uzyskanych w wyniku diagnozy obszaru, ankiet, analizy SWOT oraz spotkań konsultacyjnych wypracowano szkielet Strategii, który złożony jest z czterech celów strategicznych, których uszczegółowieniem będą z kolei cele operacyjne, do których będą przypisane określone kierunki działań.

W poniższej tabeli przedstawiono cel strategiczny oraz cele operacyjne w sferze społecznej:

Tabela 5. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze społecznej

CEL STRATEGICZNY I: Rozwój infrastruktury i usług społecznych służących mieszkańcom		
	Lp.	Cel operacyjny
SFERA SPOŁECZNA	I.1	Wzmocnienie oferty edukacyjnej oraz rozwój infrastruktury oświatowej na rzecz dzieci i młodzieży
	I.2	Rozbudowa i unowocześnienie infrastruktury oraz poszerzenie oferty w zakresie kultury, rekreacji i sportu
	I.3	Rozwój lokalnych usług społecznych wspierających integrację społeczną oraz pomoc osobom w trudnych sytuacjach życiowych
	I.4	Wzmocnienie infrastruktury i poprawa dostępności do usług ochrony zdrowia
	I.5	Wzmacnianie bezpieczeństwa publicznego poprzez rozwój infrastruktury, zasobów technicznych oraz współpracy służb ratowniczych i porządkowych

Źródło: Opracowanie własne.

Rozwój infrastruktury i usług społecznych służących mieszkańcom nie wynika wyłącznie z potrzeby zapewnienia dostępu do podstawowych zasobów i usług, ale przede wszystkim z dążenia do stworzenia warunków sprzyjających trwałemu rozwojowi społeczności lokalnej. Szczególnie ważnym komponentem jest potencjał kapitału ludzkiego i odpowiednie jego wykorzystanie, wspierane przez infrastrukturę techniczną, która powinna przede wszystkim służyć rozwojowi infrastruktury społecznej. Zdolność społeczności lokalnej do integracji i samoorganizacji gwarantuje jednostce trwały rozwój, będący odpowiedzią na rzeczywiste potrzeby mieszkańców. Tworzenie warunków dla zwiększania aktywności i integracji społecznej powinno stanowić ważny element w planowaniu przyszłości gminy i jej mieszkańców.

Pobudzanie aktywności społeczności lokalnej, wspierane przez funkcjonalną infrastrukturę, pozwoli na aktywne włączenie mieszkańców w działania na rzecz najbliższego otoczenia. Przyczyni się tym samym do zwiększania konsekwentnego wysokiego potencjału miejsca zamieszkania i jakości

życia. Pozwoli także na wypracowanie właściwych narzędzi współpracy i partnerstwa, rozumianego jako płaszczyzna współdziałania władz gminnych, organizacji (stowarzyszeń) działających na terenie gminy, środowisk związanych z lokalną przedsiębiorczością oraz gmin ościennych. Dzięki synergii infrastruktury technicznej i społecznej możliwe będzie skuteczniejsze zaspokajanie potrzeb mieszkańców oraz wspieranie ich aktywności w codziennym życiu.

W poniższej tabeli przedstawiono cel strategiczny oraz cele operacyjne w sferze klimatyczno-środowiskowej:

Tabela 6. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze klimatyczno-środowiskowej

CEL STRATEGICZNY II: Rozwój nowoczesnej, przyjaznej środowisku infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i energetycznej oraz wzmacnianie odporności gminy na zmiany klimatu		
	Lp.	Cel operacyjny
SFERA KLIM-ŚROD	II.1	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym wdrażanie inteligentnych systemów zarządzania zasobami wodnymi
	II.2	Rozwój infrastruktury energetycznej, w tym odnawialnych źródeł energii (OZE)

Źródło: *Opracowanie własne.*

Działania podejmowane w obszarze klimatu i środowiska stanowią fundament długofalowej odporności jednostki samorządu terytorialnego wobec współczesnych wyzwań cywilizacyjnych – od skutków zmian klimatycznych po erozję lokalnych zasobów przyrodniczych. Sfera klimatyczno-środowiskowa nie ogranicza się wyłącznie do działań o charakterze ochronnym, ale staje się przestrzenią proaktywnego kształtowania bezpieczeństwa ekologicznego, jakości życia mieszkańców oraz konkurencyjności terytorium w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju.

Systemowe podejście do wyzwań środowiskowych obejmuje m.in. adaptację do skutków zmian klimatu, poprawę gospodarowania wodami, ochronę bioróżnorodności, racjonalizację gospodarki odpadami, poprawę efektywności energetycznej oraz rozwój odnawialnych źródeł energii. Ich realizacja pozwala nie tylko ograniczyć negatywne oddziaływania, lecz także budować przewagi strategiczne – takie jak zwiększona odporność infrastruktury na zdarzenia ekstremalne, poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznych czy rozwój nowoczesnych usług środowiskowych.

Wspieranie procesów ekologicznych nie jest jedynie obowiązkiem regulacyjnym, ale również szansą na wzmocnienie spójności społecznej, rozwój nowych modeli partnerstwa oraz aktywizację mieszkańców wokół celów wspólnego dobra. Włączenie społeczności lokalnej, przedsiębiorców i organizacji społecznych w działania na rzecz środowiska sprzyja budowie lokalnego kapitału zaufania i odpowiedzialności, który z czasem przekłada się na bardziej efektywne zarządzanie terytorium.

Podsumowując, ostatecznym efektem długofalowego podejścia do sfery klimatyczno-środowiskowej będzie nie tylko poprawa stanu środowiska naturalnego, ale również wzrost atrakcyjności inwestycyjnej, większa stabilność funkcjonowania instytucji publicznych oraz zwiększona odporność społeczno-przestrzenna na zmiany – zarówno te przewidywalne, jak i kryzysowe. Sfera ta powinna być traktowana nie jako koszt, lecz jako inwestycja w trwałość i przyszłościowy potencjał jednostki samorządowej.

W poniższej tabeli przedstawiono cel strategiczny oraz cele operacyjne w sferze przestrzennej:

Tabela 7. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze przestrzennej

CEL STRATEGICZNY III: Rozwój funkcjonalnej, estetycznej i zrównoważonej przestrzeni publicznej oraz infrastruktury technicznej		
	Lp.	Cel operacyjny
SFERA PRZESTRZENNA	III.1	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej oraz systemu komunikacji lokalnej
	III.2	Poprawa estetyki, funkcjonalności i walorów ekologicznych przestrzeni publicznych poprzez rozwój infrastruktury rekreacyjnej i terenów zielonych
	III.3	Ochrona i promocja lokalnego dziedzictwa kulturowego

Źródło: Opracowanie własne.

Rozwój infrastruktury technicznej jest jednym z głównych czynników wpływających na stworzenie mieszkańcom właściwych warunków życia, a tym samym zagwarantowanie im określonego poziomu atrakcyjności pod względem miejsca zamieszkania. Infrastruktura techniczna, obejmująca takie elementy jak drogi, dostęp do energii, a także nowoczesne technologie telekomunikacyjne, nie tylko ułatwia codzienne funkcjonowanie mieszkańców, ale również pełni kluczową rolę w budowaniu poczucia stabilności i bezpieczeństwa.

W wyniku realizacji działań infrastrukturalnych można zagwarantować mieszkańcom wysoką jakość życia, co w konsekwencji generuje rozwój społeczny i gospodarczy obszaru. Zmodernizowane drogi i transport publiczny sprzyjają mobilności, co ułatwia dostęp do pracy, edukacji i usług, a rozwinięta infrastruktura cyfrowa wspiera rozwój przedsiębiorczości oraz edukacji zdalnej. Równocześnie, poprawa jakości życia sprzyja aktywizacji lokalnej społeczności, wspierając rozwój kapitału ludzkiego, który jest jednym z najważniejszych zasobów każdej gminy.

Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury przyczyni się również do podniesienia konkurencyjności gminy, zarówno w kontekście przyciągania inwestorów, jak i zachęcania do osiedlania się nowych mieszkańców. Inwestorzy częściej wybierają tereny o dobrej infrastrukturze, co pozwala im obniżyć koszty operacyjne i zapewnić większą efektywność działania. Z kolei nowe rodziny i specjaliści mogą być zainteresowani osiedleniem się w gminie, która oferuje łatwy dostęp do niezbędnych udogodnień oraz wysoką jakość życia. Taki napływ ludności i kapitału dodatkowo wzmacnia rozwój gospodarczy, tworząc pozytywną spiralę wzrostu, w której infrastruktura staje się zarówno przyczyną, jak i skutkiem dalszego rozwoju gminy.

Podsumowując, inwestowanie w rozwój infrastruktury technicznej nie tylko poprawia codzienny komfort życia mieszkańców, ale także tworzy długoterminowe fundamenty dla zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, umacniając jej pozycję na tle innych regionów.

W poniższej tabeli przedstawiono cel strategiczny oraz cele operacyjne w sferze gospodarczej:

Tabela 8. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze gospodarczej

CEL STRATEGICZNY IV: Zrównoważony rozwój gospodarczy gminy		
	Lp.	Cel operacyjny
SFERA GOSPOD ARCZA	IV.1	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości lokalnej oraz wzmacnianie rynku pracy
	IV.2	Rozwój turystyki gminy

Źródło: Opracowanie własne.

Bezpośrednia realizacja tego celu strategicznego oraz celów operacyjnych ma spowodować rozwój lokalnej przedsiębiorczości, co wpłynie pozytywnie na szeroko pojęty rozwój gospodarczy gminy. Zwiększenie liczby oraz efektywności funkcjonujących na jej terenie przedsiębiorstw przyczyni się do wzrostu wartości wytwarzanych dóbr i usług, co z kolei będzie odzwierciedlało wzrost konkurencyjności gospodarczej gminy zarówno na poziomie regionalnym, jak i krajowym. Oczekiwany efekt to nie tylko wzrost liczby podmiotów gospodarczych, ale także ich innowacyjność i zdolność adaptacji do zmieniających się warunków rynkowych, co będzie sprzyjało rozwojowi sektora MŚP (małych i średnich przedsiębiorstw), będącego kluczowym filarem lokalnej gospodarki.

Sam proces stymulowania rozwoju działalności gospodarczej podniesie również atrakcyjność inwestycyjną gminy, czyniąc ją bardziej konkurencyjną w oczach zewnętrznych inwestorów. Dobre warunki dla przedsiębiorczości, takie jak odpowiednia infrastruktura techniczna, korzystne regulacje prawne czy wsparcie administracyjne, stworzą środowisko sprzyjające lokowaniu kapitału zewnętrznego. To z kolei przełoży się na rozwój nowych branż, dywersyfikację lokalnej gospodarki i stworzenie nowych miejsc pracy, co wzmocni społeczno-ekonomiczną stabilność regionu.

Punktem wyjścia do realizacji tego celu będą wewnętrzne zasoby posiadane przez gminę, takie jak lokalne zasoby naturalne, istniejąca infrastruktura, kapitał ludzki oraz lokalna specyfika społeczno-kulturowa. Wykorzystanie tych zasobów w sposób zrównoważony pozwoli na maksymalizację efektów realizacji strategii, jednocześnie minimalizując ryzyko nadmiernej eksploatacji środowiska naturalnego. Kluczowe będzie także zaangażowanie lokalnych społeczności i przedsiębiorców, którzy będą mieli realny wpływ na kształtowanie środowiska gospodarczego poprzez partnerstwo z władzami gminy oraz wspólne inicjatywy.

Podsumowując, rozwój lokalnej przedsiębiorczości, wspierany strategicznie przez gminę, stanie się fundamentem długofalowego wzrostu gospodarczego i społecznego, wzmacniając zarówno pozycję gminy jako atrakcyjnego miejsca do życia i pracy, jak i jej konkurencyjność w regionie.

Schemat 2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, klimatyczno-środowiskowym, gospodarczym i przestrzennym

Źródło: Opracowanie własne.

Rozdział III.

Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Strategia oprócz wskazania celów strategicznych i podporządkowanych im celów operacyjnych, pokazuje również kierunki działań bądź, jeśli to możliwe, konkretne działania. Podstawą ich określania jest identyfikacja kluczowych zmian, które niezbędne są do realizacji założonych celów.

Kierunki działań wskazują zaplanowane do realizacji rodzaje przedsięwzięć, które podejmowane będą przez samorząd oraz jego partnerów publicznych, społecznych i gospodarczych. Ponadto służą one realizacji założonych celów i są podstawą wdrażania strategii.

Kierunki działań niezbędne do przeprowadzenia, aby osiągnąć postawione sobie cele przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 9. Planowane kierunki działań

Lp.	Kierunki działań
Cel strategiczny I. Rozwój infrastruktury i usług społecznych służących mieszkańcom	
Cel operacyjny I.1. Wzmocnienie oferty edukacyjnej oraz rozwój infrastruktury oświatowej na rzecz dzieci i młodzieży	
I.1.1	Budowa i uruchomienie gminnego Klubu Dziecięcego jako elementu kompleksowego systemu opieki nad dziećmi do lat 3.
I.1.2	Modernizacja i rozbudowa oddziałów przedszkolnych w Kijewie Królewskim i Brzozowie.
I.1.3	Podnoszenie kompetencji kluczowych uczniów i kadry pedagogicznej poprzez realizację projektu „Rozumiem świat – projekt edukacyjny”.
I.1.4	Poszerzenie oferty zajęć dodatkowych w szkołach podstawowych w Kijewie Królewskim i Brzozowie w odpowiedzi na potrzeby rozwojowe uczniów.
I.1.5	Doposażenie szkół podstawowych w nowoczesne materiały dydaktyczne i pomoce naukowe wspierające innowacyjne metody nauczania.
I.1.6	Utworzenie Klubów Młodzieżowych oraz Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji (LOWE).
Cel operacyjny I.2. Rozbudowa i unowocześnienie infrastruktury oraz poszerzenie oferty w zakresie kultury, rekreacji i sportu	
I.2.1	Modernizacja i rozbudowa placów zabaw oraz siłowni plenerowych.
I.2.2	Modernizacja istniejących świetlic wiejskich oraz budowa nowych obiektów jako centrów aktywności lokalnej i integracji społecznej.
I.2.3	Rozszerzenie oferty programowej Gminnego Ośrodka Kultury.
I.2.4	Wsparcie dla działalności lokalnych klubów sportowych i stowarzyszeń poprzez rozwój zaplecza organizacyjnego i infrastrukturalnego.
I.2.5	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Brzozowie.

I.2.6	Przebudowa i modernizacja infrastruktury sportowej na stadionie w Kijewie Królewskim.
Cel operacyjny I.3. Rozwój lokalnych usług społecznych wspierających integrację społeczną oraz pomoc osobom w trudnych sytuacjach życiowych	
I.3.1	Budowa i uruchomienie Centrum Usług Społecznych.
I.3.2	Rozwój usług opiekuńczych i asystenckich skierowanych do osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami.
I.3.3	Realizacja programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.
I.3.4	Utworzenie Dziennego Domu Pomocy w Trzebczyku.
Cel operacyjny I.4. Wzmocnienie infrastruktury i poprawa dostępności do usług ochrony zdrowia	
I.4.1	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury medycznej w celu poprawy jakości świadczonych usług zdrowotnych.
I.4.2	Dofinansowanie działalności gminnej służby zdrowia w zakresie zakupu nowoczesnego sprzętu diagnostycznego i terapeutycznego.
I.4.3	Utworzenie Centrum Fizjoterapii w Kijewie Królewskim.
Cel operacyjny I.5. Wzmacnianie bezpieczeństwa publicznego poprzez rozwój infrastruktury, zasobów technicznych oraz współpracy służb ratowniczych i porządkowych	
I.5.1	Doposażenie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w nowoczesny sprzęt ratowniczo-gaśniczy.
I.5.2	Termomodernizacja budynków OSP w Brzozowie, Kijewie Królewskim i Płutowie.
I.5.3	Rozbudowa budynku OSP w Trzebczu Szlacheckim.
I.5.4	Opracowanie Gminnego Programu Ochrony Ludności Obrony Cywilnej.
I.5.5	Rozwój systemu obrony cywilnej.
Cel strategiczny II. Rozwój nowoczesnej, przyjaznej środowisku infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i energetycznej oraz wzmacnianie odporności gminy na zmiany klimatu	
Cel operacyjny II.1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym wdrażanie inteligentnych systemów zarządzania zasobami wodnymi	
II.1.1	Budowa inteligentnych sieci wodociągowych na terenie całej gminy.
II.1.2	Modernizacja istniejącej sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie całej gminy.
II.1.3	Budowa zbiornika retencyjnego w Kiełpiu.
II.1.4	Realizacja I etapu budowy kanalizacji sanitarnej na odcinku Brzozowo-Kosowizna.
II.1.5	Przebudowa oczyszczalni ścieków w Napolu.
Cel operacyjny II.2. Rozwój infrastruktury energetycznej, w tym odnawialnych źródeł energii (OZE)	

II.2.1	Wspieranie lokalizacji i realizacji dużych inwestycji fotowoltaicznych na terenie gminy.
II.2.2	Montaż instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej.
II.2.3	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.
Cel strategiczny III. Rozwój funkcjonalnej, estetycznej i zrównoważonej przestrzeni publicznej oraz infrastruktury technicznej	
Cel operacyjny III.1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej oraz systemu komunikacji lokalnej	
III.1.1	Modernizacja kilkunastu odcinków dróg o nawierzchni betonowej w miejscowościach wiejskich (m.in. Trzebcz Szlachecki, Bągart, Bajerze, Brzozowo).
III.1.2	Przebudowa kluczowych odcinków dróg asfaltowych w Kijewie Królewskim, Kijewie Szlacheckim, Trzebczu Szlacheckim, Szymbornie i Bągarci.
III.1.3	Utwardzenie lokalnych dróg kostką brukową na osiedlach mieszkaniowych w Kijewie Królewskim i Brzozowie.
Cel operacyjny III.2. Poprawa estetyki, funkcjonalności i walorów ekologicznych przestrzeni publicznych poprzez rozwój infrastruktury rekreacyjnej i terenów zielonych	
III.2.1	Odnowa przestrzeni wiejskiej w Brzozowie, Kijewie Królewskim oraz Trzebczu Szlacheckim.
Cel operacyjny III.3. Ochrona i promocja lokalnego dziedzictwa kulturowego	
III.3.1	Promowanie lokalnego dziedzictwa historycznego i kulturowego jako elementu budowania tożsamości i atrakcyjności gminy.
Cel strategiczny IV. Zrównoważony rozwój gospodarczy gminy	
Cel operacyjny IV.1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości lokalnej oraz wzmocnienie rynku pracy	
IV.1.1	Utworzenie lokalnej strefy inwestycyjnej z przygotowanymi terenami pod inwestycje.
Cel operacyjny IV.2. Rozwój turystyki gminy	
IV.2.1	Aktywne uczestnictwo w inicjatywach i projektach realizowanych w ramach Lokalnej Grupy Działania „Zakole Dolnej Wisły”.

Źródło: Opracowanie własne.

Rozdział IV.

Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Strategia definiuje oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia wraz ze wskazaniem źródeł ich pomiaru. Rezultaty to efekt planowanych działań, zmiany pożądane w kontekście podejmowanych interwencji. Rezultaty, tak jak cele są weryfikowalne i mierzalne. Oznacza to określenie rezultatów planowanych działań w ujęciu wskaźnikowym.

Wskaźniki to ważny element strategii przyczyniający się do jej efektywnej realizacji. Wskaźniki pokazują stopień realizacji przyjętych celów, opisanych za pomocą mierników.

Wskaźnik jest zmienną, która może przyjmować różne wartości, pozostającą w stałym związku z cechami analizowanych obiektów czy stanów rzeczy. Wskaźnik określa się jako miarę celu, który ma zostać osiągnięty, zaangażowanych zasobów, uzyskanego efektu, miernik jakości lub zmienną kontekstową.

Wskaźniki dla zaplanowanych działań określono z uwzględnieniem ich kształtowania się w czasie i przestrzeni, co pozwala na bieżący monitoring planowanych działań i lepsze ukierunkowanie na osiągnięcie założonych celów strategicznych.

Dla wszystkich wcześniej zdefiniowanych kierunków działań określono planowane rezultaty ich przeprowadzenia oraz wskaźniki wraz ze sposobem ich monitorowania, czyli podaniem źródła informacji, skąd wynikać będzie planowana do osiągnięcia wartość wskaźnika.

W poniższej tabeli dla każdego z zaplanowanych przedsięwzięć przypisano konkretne wskaźniki oraz źródła ich pomiaru.

Tabela 10. Planowane kierunki działań wraz z rezultatami, wskaźnikami oraz źródłami pomiaru wskaźników

Lp.	Kierunki działań	Rezultaty	Wskaźniki	Źródła pomiaru wskaźnika
Cel strategiczny I. Rozwój infrastruktury i usług społecznych służących mieszkańcom				
Cel operacyjny I.1. Wzmocnienie oferty edukacyjnej oraz rozwój infrastruktury oświatowej na rzecz dzieci i młodzieży				
I.1.1	Budowa i uruchomienie gminnego Klubu Dziecięcego jako elementu kompleksowego systemu opieki nad dziećmi do lat 3.	Zwiększenie dostępności opieki instytucjonalnej dla dzieci do lat 3. Ułatwienie powrotu rodziców (szczególnie kobiet) na rynek pracy. Zwiększenie komfortu i bezpieczeństwa opieki nad najmłodszymi dziećmi. Rozwój lokalnej oferty opiekuńczo-edukacyjnej dla najmłodszych.	Liczba nowo utworzonych miejsc w Klubie Dziecięcym – 24 miejsc. Liczba osób zatrudnionych w nowo utworzonym Klubie – 4 os.	Protokół odbioru budynku i wyposażenia. Rejestr dzieci zapisanych do Klubu Dziecięcego. Umowy o pracę i ewidencja kadry.
I.1.2	Modernizacja i rozbudowa oddziałów przedszkolnych w Kijewie Królewskim i Brzozowie.	Zwiększenie liczby miejsc w edukacji przedszkolnej. Poprawa warunków infrastrukturalnych oddziałów przedszkolnych. Zwiększenie dostępności edukacji przedszkolnej w dwóch lokalizacjach gminy. Podniesienie jakości kształcenia przedszkolnego i komfortu dzieci.	Liczba nowych lub zmodernizowanych oddziałów przedszkolnych – 2 oddziały. Liczba dzieci korzystających z przedszkoli po modernizacji – 50 os./rok. Powierzchnia nowo wybudowana lub zmodernizowana – 120 m ² .	Protokół odbioru robót budowlanych. Rejestr dzieci zapisanych do przedszkola.
I.1.3	Podnoszenie kompetencji kluczowych uczniów i kadry pedagogicznej poprzez realizację	Rozwój kompetencji kluczowych uczniów.	Liczba uczniów objętych wsparciem edukacyjnym – 250 os.	Harmonogram i dzienniki zajęć projektowych.

	projektu „Rozumiem świat – projekt edukacyjny”.	Podniesienie kwalifikacji nauczycieli w zakresie nowoczesnych metod nauczania. Wzrost efektywności procesu dydaktycznego. Zwiększenie motywacji uczniów do nauki i zaangażowania w proces edukacyjny.	Liczba nauczycieli uczestniczących w szkoleniach – 29 os. Liczba zrealizowanych godzin zajęć rozwijających kompetencje kluczowe – 2200 h. Liczba przeprowadzonych szkoleń dla nauczycieli – 9 szt.	Listy obecności uczniów i nauczycieli. Raporty z realizacji projektu. Ankiety ewaluacyjne uczestników (uczniów i nauczycieli).
I.1.4	Poszerzenie oferty zajęć dodatkowych w szkołach podstawowych w Kijewie Królewskim i Brzozowie w odpowiedzi na potrzeby rozwojowe uczniów.	Zwiększenie zaangażowania uczniów w proces edukacyjny poprzez zajęcia rozwijające zainteresowania i kompetencje. Wsparcie indywidualnych ścieżek rozwoju uczniów z uwzględnieniem ich predyspozycji i potrzeb. Wzrost kompetencji społecznych, emocjonalnych i poznawczych wśród dzieci. Zmniejszenie nierówności edukacyjnych.	Liczba rodzajów zrealizowanych zajęć dodatkowych – 13 rodzajów zajęć/rok. Liczba uczniów biorących udział w zajęciach – 250 os./rok. Liczba godzin zajęć dodatkowych – 750 h/rok.	Harmonogramy i dzienniki zajęć. Listy obecności uczniów.
I.1.5	Doposażenie szkół podstawowych w nowoczesne materiały dydaktyczne i pomoce naukowe wspierające innowacyjne metody nauczania.	Zwiększenie atrakcyjności i efektywności procesu dydaktycznego. Wprowadzenie innowacyjnych metod nauczania opartych na technologii i aktywizacji uczniów. Wzrost kompetencji cyfrowych i technicznych uczniów oraz nauczycieli. Poprawa wyników edukacyjnych.	Liczba szkół doposażonych w nowoczesne pomoce dydaktyczne – 2 szt. Liczba zakupionych zestawów pomocy dydaktycznych (np. tablice multimedialne, roboty edukacyjne, zestawy eksperymentalne) – 71 szt. Liczba uczniów korzystających z doposażenia – 250 os./rok.	Protokół odbioru sprzętu i materiałów dydaktycznych.

I.1.6	Utworzenie Klubów Młodzieżowych oraz Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji (LOWE).	Rozwój kompetencji społecznych, obywatelskich i cyfrowych młodzieży i dorosłych. Zwiększenie zaangażowania lokalnej społeczności w edukację pozaformalną i obywatelską. Zmniejszenie barier edukacyjnych i aktywizacja młodzieży z grup defaworyzowanych. Poprawa integracji i więzi międzypokoleniowych w społeczności lokalnej.	Liczba utworzonych Klubów Młodzieżowych i LOWE – 1 szt. Liczba uczestników działań edukacyjnych i społecznych – 37 os./rok. Liczba zrealizowanych warsztatów, zajęć, spotkań – 12 wydarzeń/rok.	Protokół odbioru wyposażenia i adaptacji przestrzeni. Harmonogram i raporty z działalności Klubów i LOWE. Listy obecności uczestników.
Cel operacyjny I.2. Rozbudowa i unowocześnienie infrastruktury oraz poszerzenie oferty w zakresie kultury, rekreacji i sportu				
I.2.1	Modernizacja i rozbudowa placów zabaw oraz siłowni plenerowych.	Zwiększenie dostępności do atrakcyjnej infrastruktury rekreacyjnej dla mieszkańców. Poprawa warunków aktywnego spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież i dorosłych. Wzrost aktywności fizycznej oraz integracji międzypokoleniowej. Podniesienie estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej.	Liczba zmodernizowanych i nowo wybudowanych placów zabaw oraz siłowni plenerowych – 4 szt. Liczba użytkowników infrastruktury rekreacyjnej – 250 os./rok. Liczba elementów wyposażenia (urządzeń zabawowych/fitness) – 16 szt.	Protokoły odbioru prac budowlanych i montażowych. Dokumentacja fotograficzna.
I.2.2	Modernizacja istniejących świetlic wiejskich oraz budowa nowych obiektów jako centrów aktywności lokalnej i integracji społecznej.	Poprawa jakości i dostępności infrastruktury społeczno-kulturalnej w sołectwach. Wzrost liczby inicjatyw lokalnych i wydarzeń społecznych.	Liczba wybudowanych i zmodernizowanych świetlic wiejskich – 5 szt. Liczba mieszkańców korzystających z oferty świetlic – 100 os./rok.	Protokoły odbioru prac budowlanych i wyposażenia. Dokumentacja zdjęciowa.

		Zwiększenie integracji i aktywności społeczności wiejskich. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu.		
I.2.3	Rozszerzenie oferty programowej Gminnego Ośrodka Kultury.	Zwiększenie dostępności i różnorodności oferty kulturalnej dla wszystkich grup wiekowych. Wzrost uczestnictwa mieszkańców w życiu kulturalnym gminy. Rozwój kompetencji artystycznych, społecznych i organizacyjnych mieszkańców. Promocja lokalnych talentów i wzmacnianie tożsamości kulturowej gminy.	Liczba nowych cyklicznych zajęć i wydarzeń kulturalnych w ofercie GOK – 2 rodzajów zajęć/rok. Liczba uczestników zajęć i wydarzeń – 50 os./rok. Liczba godzin zajęć i warsztatów – 25 h/rok.	Listy obecności.. Raporty z działalności GOK.
I.2.4	Wsparcie dla działalności lokalnych klubów sportowych i stowarzyszeń poprzez rozwój zaplecza organizacyjnego i infrastrukturalnego.	Wzrost liczby aktywnych mieszkańców zaangażowanych w sport i działalność stowarzyszeń. Poprawa warunków organizacyjnych i technicznych działania lokalnych klubów. Rozwój oferty sportowej i rekreacyjnej na poziomie lokalnym.	Liczba klubów i stowarzyszeń objętych wsparciem – 2 szt. Liczba zorganizowanych wydarzeń sportowych – 5 szt./rok.	Sprawozdania z realizacji wsparcia. Listy uczestników.
I.2.5	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Brzozowie.	Zwiększenie dostępności do nowoczesnej infrastruktury sportowej dla dzieci i młodzieży.	Powierzchnia nowo wybudowanej sali gimnastycznej – 950 m ² .	Protokół odbioru robót budowlanych. Dziennik zajęć.

		Poprawa jakości i bezpieczeństwa realizacji zajęć wychowania fizycznego. Wzrost aktywności fizycznej wśród uczniów i mieszkańców. Możliwość organizacji wydarzeń sportowych i integracyjnych na poziomie szkolnym i gminnym.	Liczba uczniów korzystających z sali – 80 os./rok. Liczba godzin zajęć sportowych realizowanych w nowej sali – 360 h/rok.	
I.2.6	Przebudowa i modernizacja infrastruktury sportowej na stadionie w Kijewie Królewskim.	Podniesienie standardu obiektu sportowego jako miejsca treningów, zawodów i wydarzeń lokalnych. Zwiększenie funkcjonalności stadionu (np. oświetlenie, trybuny, szatnie). Wzrost zainteresowania aktywnością fizyczną wśród mieszkańców.	Liczba zmodernizowanych elementów infrastruktury (np. płyta boiska, bieżnia, trybuny, zaplecze) – 3 szt. Liczba wydarzeń sportowych organizowanych na stadionie – 3 szt./rok. Liczba użytkowników stadionu – 120 os./rok.	Protokół odbioru robót budowlanych. Harmonogram i raporty z wydarzeń sportowych.
Cel operacyjny I.3. Rozwój lokalnych usług społecznych wspierających integrację społeczną oraz pomoc osobom w trudnych sytuacjach życiowych				
I.3.1	Budowa i uruchomienie Centrum Usług Społecznych.	Integracja i koordynacja lokalnych działań pomocowych i opiekuńczych w jednym miejscu. Zwiększenie dostępności i jakości usług społecznych dla mieszkańców gminy. Ułatwienie kontaktu mieszkańców z instytucjami pomocowymi.	Liczba nowo wybudowanych /uruchomionych Centrów Usług Społecznych – 1 szt. Liczba osób korzystających rocznie z usług CUS – 750 os./rok. Liczba realizowanych typów usług w ramach CUS – min. 10 rodzajów usług.	Protokół odbioru budynku i wyposażenia. Rejestr beneficjentów usług. Raporty z działalności.

		Wzrost efektywności udzielanej pomocy poprzez indywidualne podejście i diagnozę potrzeb.		
I.3.2	Rozwój usług opiekuńczych i asystenckich skierowanych do osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami.	Poprawa jakości życia osób niesamodzielnych i ich opiekunów. Zwiększenie niezależności i poczucia bezpieczeństwa osób potrzebujących wsparcia. Rozwój środowiskowej opieki domowej jako alternatywy dla instytucjonalizacji. Odciążenie rodzin sprawujących opiekę nad osobami zależnymi.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i asystenckimi – 18 os./rok. Liczba opiekunek/asystentów zatrudnionych w projekcie – 8 os. Liczba godzin świadczenia usług opiekuńczych/asystenckich – 1500 h/rok.	Ewidencja beneficjentów usług. Umowy z personelem świadczącym usługi. Miesięczne harmonogramy.
I.3.3	Realizacja programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.	Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie skutków uzależnień i przemocy. Wczesne wykrywanie i ograniczenie skali zjawisk ryzykownych społecznie. Zwiększenie dostępu do wsparcia psychologicznego i edukacyjnego. Poprawa bezpieczeństwa rodzin i dzieci w środowisku lokalnym.	Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych – 1 programy/rok. Liczba uczestników działań edukacyjno-profilaktycznych – 12 os./rok.	Dokumentacja realizacji programów Listy obecności uczestników.
I.3.4	Utworzenie Dziennego Domu Pomocy w Trzebczyku.	Zapewnienie osobom starszym możliwości aktywnego i godnego spędzania czasu poza domem.	Liczba utworzonych Domów Dziennego Pobytu – 1 szt. Liczba seniorów objętych wsparciem – 20 os./rok.	Protokół odbioru budynku i wyposażenia. Listy obecności. Sprawozdania z działalności.

		Przeciwdziałanie izolacji społecznej i marginalizacji seniorów. Rozwój usług animacyjnych, edukacyjnych i prozdrowotnych skierowanych do osób starszych. Wzmocnienie międzypokoleniowych więzi społecznych poprzez działania integracyjne.	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie – 7 os./rok. Liczba godzin funkcjonowania placówki – 1850 h/rok.	
Cel operacyjny I.4. Wzmocnienie infrastruktury i poprawa dostępności do usług ochrony zdrowia				
I.4.1	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury medycznej w celu poprawy jakości świadczonych usług zdrowotnych.	Poprawa warunków lokalowych i funkcjonalnych placówek ochrony zdrowia. Zwiększenie komfortu pacjentów i personelu medycznego. Wzrost dostępności do świadczeń zdrowotnych na poziomie lokalnym. Zwiększenie bezpieczeństwa sanitarnego i ergonomii środowiska medycznego.	Liczba zmodernizowanych/ rozbudowanych placówek medycznych – 1 szt. Powierzchnia objęta modernizacją lub rozbudową – 50 m². Liczba pacjentów korzystających z infrastruktury – 250 os./rok.	Protokół odbioru prac budowlanych. Rejestry świadczeń medycznych.
I.4.2	Dofinansowanie działalności gminnej służby zdrowia w zakresie zakupu nowoczesnego sprzętu diagnostycznego i terapeutycznego.	Zwiększenie dostępności do nowoczesnej diagnostyki i terapii na poziomie lokalnym. Skrócenie czasu oczekiwania na badania i zwiększenie ich skuteczności. Poprawa jakości świadczonych usług zdrowotnych.	Liczba zakupionych urządzeń diagnostycznych i terapeutycznych – 1 szt. Liczba pacjentów objętych diagnostyką lub leczeniem przy użyciu nowego sprzętu – 35 os./rok.	Faktury zakupu i ewidencja sprzętu. Rejestry świadczeń z wykorzystaniem nowego sprzętu.

		Wzmocnienie potencjału technologicznego lokalnej opieki medycznej.		
I.4.3	Utworzenie Centrum Fizjoterapii w Kijewie Królewskim.	Zwiększenie dostępności do usług rehabilitacyjnych i fizjoterapeutycznych dla mieszkańców gminy. Poprawa stanu zdrowia i sprawności osób przewlekle chorych, starszych oraz po urazach. Rozwój lokalnej oferty zdrowotnej zorientowanej na profilaktykę i rekonwalescencję. Odciążenie placówek wyższego szczebla poprzez świadczenia na poziomie lokalnym.	Liczba utworzonych Centrów Fizjoterapii – 1 szt. Liczba pacjentów korzystających z usług fizjoterapeutycznych – 200 os./rok. Liczba godzin zabiegów i terapii – 650 h/rok.	Protokół odbioru obiektu i wyposażenia. Listy obecności i sprawozdania z działalności.
Cel operacyjny I.5. Wzmacnianie bezpieczeństwa publicznego poprzez rozwój infrastruktury, zasobów technicznych oraz współpracy służb ratowniczych i porządkowych				
I.5.1	Doposażenie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w nowoczesny sprzęt ratowniczo-gaśniczy.	Zwiększenie skuteczności i bezpieczeństwa działań ratowniczo-gaśniczych podejmowanych przez jednostki OSP. Skrócenie czasu reakcji na zagrożenia i poprawa gotowości operacyjnej. Wzrost bezpieczeństwa ratowników i mieszkańców gminy. Unowocześnienie wyposażenia zgodnie ze standardami	Liczba jednostek OSP objętych doposażeniem – 4 jednostek. Liczba zakupionych elementów sprzętu ratowniczo-gaśniczego – 36 szt.	Dokumentacja zakupowa (faktury, protokoły odbioru).

		krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.		
I.5.2	Termomodernizacja budynków OSP w Brzozowie, Kijewie Królewskim i Płutowie.	Zwiększenie efektywności energetycznej budynków OSP. Obniżenie kosztów utrzymania obiektów i zużycia energii. Poprawa warunków lokalowych dla członków OSP. Zwiększenie trwałości technicznej i estetyki budynków.	Liczba budynków OSP objętych termomodernizacją – 3 szt. Redukcja zapotrzebowania na energię ciepłą – 20% (szacunkowo).	Protokół odbioru robót budowlanych. Audyty energetyczne przed i po termomodernizacji.
I.5.3	Rozbudowa budynku OSP w Trzebczu Szlacheckim.	Zwiększenie funkcjonalności i pojemności obiektu OSP. Poprawa warunków pracy, przechowywania sprzętu i organizacji szkoleń. Umożliwienie realizacji dodatkowych funkcji społecznych i szkoleniowych przez jednostkę. Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej we współpracę z OSP.	Powierzchnia nowo wybudowanej części budynku – 129,74m ² . Liczba nowych pomieszczeń (np. garaże, sala szkoleniowa, zaplecze socjalne) – 9 szt.	Dokumentacja projektowa i powykonawcza. Protokół odbioru budynku po rozbudowie.
I.5.4	Opracowanie Gminnego Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej.	Zwiększenie przygotowania gminy na sytuacje kryzysowe, katastrofy naturalne i inne zagrożenia. Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców poprzez aktualną diagnozę zagrożeń i system działań.	Liczba opracowanych dokumentów strategicznych – 1 szt. Liczba przeprowadzonych konsultacji i uzgodnień z partnerami instytucjonalnymi – 2 spotkań.	Dokumentacja Gminnego Planu Ochrony Ludności. Protokoły z konsultacji i spotkań roboczych.

		Uporządkowanie zasad współpracy pomiędzy służbami, instytucjami i mieszkańcami w sytuacjach nadzwyczajnych. Spełnienie wymogów ustawowych i poprawa gotowości operacyjnej gminy.		
I.5.5	Rozwój systemu obrony cywilnej.	Zwiększenie odporności gminy na zagrożenia militarne, kryzysowe i katastrofy naturalne. Zapewnienie mieszkańcom narzędzi i wiedzy do odpowiedniego reagowania w sytuacjach kryzysowych. Wzmocnienie zdolności operacyjnych lokalnych struktur OC (magazyny, zasoby techniczne, procedury). Integracja systemów alarmowania, ewakuacji i informowania mieszkańców.	Liczba zakupionych lub zmodernizowanych środków i zasobów OC (np. syreny, sprzęt, magazyny) – 3 szt. Liczba przeszkolonych osób (urzędników, wolontariuszy OC) – 3 os./rok.	Dokumentacja zakupów i wyposażenia systemu OC. Listy obecności i zaświadczenia ze szkoleń.
Cel strategiczny II. Rozwój nowoczesnej, przyjaznej środowisku infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i energetycznej oraz wzmacnianie odporności gminy na zmiany klimatu				
Cel operacyjny II.1. Budowa i modernizacja kluczowych ulic i dróg, w tym dróg osiedlowych oraz głównych ciągów komunikacyjnych				
II.1.1	Budowa inteligentnych sieci wodociągowych na terenie całej gminy.	Zwiększenie efektywności zarządzania zasobami wodnymi. Automatyzacja monitoringu i redukcja strat wody w systemie.	Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej- 47 km. Liczba gospodarstw domowych objętych nowym systemem – 950 szt.	Protokół odbioru technicznego sieci. Dokumentacja wdrożenia systemu monitoringu.

		Poprawa jakości świadczonych usług wodociągowych dla mieszkańców. Szybsza reakcja na awarie dzięki zdalnemu systemowi diagnostyki.		
II.1.2	Modernizacja istniejącej sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie całej gminy.	Poprawa stanu technicznego infrastruktury przesyłowej. Zmniejszenie liczby awarii oraz strat wody i infiltracji ścieków. Wydłużenie żywotności systemu i zmniejszenie kosztów jego utrzymania. Ograniczenie negatywnego wpływu sieci na środowisko.	Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej – 0,6 km. Długość zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej – 2,5 km.	Protokół odbioru robót budowlanych. Dokumentacja projektowa
II.1.3	Budowa zbiornika retencyjnego w Kiepiu.	Zwiększenie retencji wód opadowych i ograniczenie ryzyka lokalnych podtopień. Wzmocnienie odporności gminy na skutki zmian klimatycznych (np. susze i nawałnice). Poprawa lokalnego bilansu wodnego i mikroklimatu. Możliwość wykorzystania zbiornika do celów edukacyjnych i rekreacyjnych.	Pojemność zbiornika retencyjnego – min. 4800 m³. Liczba gospodarstw objętych poprawionym systemem odwodnienia – 6 szt.	Dokumentacja projektowa. Protokół odbioru inwestycji. Dane z pomiarów poziomu wód i wykorzystania zbiornika.
II.1.4	Realizacja I etapu budowy kanalizacji sanitarnej na odcinku Brzozowo-Kosowizna.	Poprawa warunków sanitarnych i środowiskowych na terenie Brzozowa i Kosowizny.	Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej – 4 km. Liczba przyłączy kanalizacyjnych wykonanych w ramach etapu – 30 szt.	Protokół odbioru robót budowlanych. Dokumentacja projektowa

		Zwiększenie liczby gospodarstw domowych objętych systemem kanalizacji sanitarnej. Ograniczenie ryzyka zanieczyszczenia wód gruntowych i powierzchniowych. Wzmocnienie potencjału rozwoju osadniczego i turystycznego gminy.	Liczba gospodarstw objętych nową infrastrukturą – 30 szt.	
II.1.5	Przebudowa oczyszczalni ścieków w Napolu.	Zwiększenie przepustowości i efektywności oczyszczania ścieków. Dostosowanie technologii oczyszczania do aktualnych norm środowiskowych. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do środowiska wodnego i gruntowego. Zwiększenie bezpieczeństwa sanitarno-technicznego obsługiwanego obszaru.	Liczba zmodernizowanych oczyszczalni – 1 szt. przepustowość oczyszczalni – min 350 m³/dobę.. Liczba mieszkańców objętych poprawionym systemem oczyszczania – 800 os.	Protokół odbioru modernizacji oczyszczalni. Sprawozdania
Cel operacyjny II.2. Rozwój infrastruktury energetycznej, w tym odnawialnych źródeł energii (OZE)				
II.2.1	Wspieranie lokalizacji i realizacji dużych inwestycji fotowoltaicznych na terenie gminy.	Zwiększenie udziału energii odnawialnej w bilansie energetycznym gminy. Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy dla inwestorów OZE.	Liczba zidentyfikowanych i udostępnionych lokalizacji pod farmy PV – 1 szt. Łączna moc planowanych instalacji PV – 50 MW.	Rejestr złożonych i rozpatrzonych wniosków o decyzje środowiskowe. Umowy, listy intencyjne lub decyzje o warunkach przyłączenia.

		Redukcja emisji gazów cieplarnianych i poprawa jakości powietrza. Wzmocnienie pozycji gminy jako partnera w transformacji energetycznej.		
II.2.2	Montaż instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej.	Obniżenie kosztów eksploatacyjnych budynków publicznych. Zwiększenie udziału energii odnawialnej w zużyciu gminnych jednostek organizacyjnych. Promowanie ekologicznych postaw i edukacja mieszkańców w zakresie zielonej energii.	Liczba budynków użyteczności publicznej objętych montażem PV – 3 szt. Łączna moc zainstalowanych instalacji PV – min. 60 kWp. Roczna produkcja energii elektrycznej z PV – 5,8 MWh/rok.	Protokoły odbioru instalacji PV. Dane z liczników energii (np. monitoring online, raporty miesięczne).
II.2.3	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.	Zmniejszenie zużycia energii cieplnej i kosztów ogrzewania budynków publicznych. Poprawa komfortu cieplnego i funkcjonalności obiektów. Redukcja emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń wynikających z ogrzewania.	Liczba budynków poddanych termomodernizacji – 2 szt. Powierzchnia budynków objęta termomodernizacją – 1307 m². Redukcja zapotrzebowania na energię cieplną – 20% względem stanu wyjściowego.	Audyty energetyczne przed i po termomodernizacji. Protokoły odbioru prac budowlanych. Faktury za energię i raporty z monitorowania zużycia.
Cel strategiczny III. Rozwój funkcjonalnej, estetycznej i zrównoważonej przestrzeni publicznej oraz infrastruktury technicznej				
Cel operacyjny III.1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej oraz systemu komunikacji lokalnej				
III.1.1	Modernizacja kilkunastu odcinków dróg o nawierzchni betonowej w miejscowościach wiejskich (m.in.	Poprawa stanu technicznego dróg lokalnych w miejscowościach wiejskich.	Łączna długość zmodernizowanych odcinków dróg – min. 5 km. Liczba miejscowości objętych modernizacją – 7 miejscowości.	Protokoły odbioru technicznego robót. Dokumentacja powykonawcza.

	Trzebcz Szlachecki, Bągart, Bajerze, Brzozowo).	Zwiększenie bezpieczeństwa i komfortu użytkowania infrastruktury drogowej. Ułatwienie codziennego transportu mieszkańców, rolników i przedsiębiorców. Wzrost atrakcyjności osiedleńczej terenów wiejskich.	Liczba zmodernizowanych odcinków dróg betonowych – min. 9 szt.	
III.1.2	Przebudowa kluczowych odcinków dróg asfaltowych w Kijewie Królewskim, Kijewie Szlacheckim, Trzebczu Szlacheckim, Szymbornie i Bągarcie.	Poprawa przepustowości i trwałości głównych ciągów komunikacyjnych w gminie. Zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego (w tym pieszych i rowerzystów). Wzrost spójności układu drogowego i dostępności do usług publicznych.	Łączna długość przebudowanych dróg asfaltowych – min. 2,5 km. Liczba zmodernizowanych odcinków dróg – 3 szt.	Protokoły odbioru technicznego. Dokumentacja projektowa i powykonawcza.
III.1.3	Utwardzenie lokalnych dróg kostką brukową na osiedlach mieszkaniowych w Kijewie Królewskim i Brzozowie.	Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej na osiedlach mieszkaniowych. Zwiększenie komfortu poruszania się pieszych, rowerzystów i kierowców. Ułatwienie odwodnienia i ograniczenie zjawiska błota i zniszczeń w trakcie niepogody. Zwiększenie satysfakcji mieszkańców z jakości infrastruktury lokalnej.	Łączna długość utwardzonych odcinków dróg – 1,2 km. Liczba lokalizacji objętych inwestycją – 2 miejscowości.	Protokoły odbioru robót. Dokumentacja projektowa i powykonawcza.

Cel operacyjny III.2. Poprawa estetyki, funkcjonalności i walorów ekologicznych przestrzeni publicznych poprzez rozwój infrastruktury rekreacyjnej i terenów zielonych				
III.2.1	Odnowa przestrzeni wiejskiej w Brzozowie, Kijewie Królewskim oraz Trzebczu Szlacheckim.	Podniesienie estetyki, funkcjonalności i atrakcyjności centrów miejscowości. Wzrost jakości życia mieszkańców poprzez dostęp do zadbanej i przyjaznej przestrzeni publicznej. Wzrost aktywności społecznej i integracji mieszkańców. Wzmocnienie tożsamości lokalnej i więzi z miejscem zamieszkania.	Liczba miejscowości objętych projektem – 3 szt. Liczba elementów małej infrastruktury – 4 szt.. Liczba zamontowanych punktów oświetleniowych przy alejkach spacerowych – 22 szt.	Protokoły odbioru prac. Zdjęcia poglądowe przed i po realizacji.
Cel operacyjny III.3. Ochrona i promocja lokalnego dziedzictwa kulturowego				
III.3.1	Promowanie lokalnego dziedzictwa historycznego i kulturowego jako elementu budowania tożsamości i atrakcyjności gminy.	Wzrost świadomości mieszkańców i turystów na temat lokalnego dziedzictwa. Budowanie tożsamości i dumy lokalnej poprzez działania edukacyjne i promocyjne. Wzrost ruchu turystycznego opartego na historii i kulturze gminy. Wzmocnienie promocji gminy jako miejsca unikalnego kulturowo.	Liczba wydanych publikacji, folderów, materiałów promocyjnych – min. 1 Liczba odbiorców materiałów promocyjno-edukacyjnych – 500 os.	Faktura za wydruk materiałów.
Cel strategiczny IV. Zrównoważony rozwój gospodarczy gminy				
Cel operacyjny IV.1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości lokalnej oraz wzmocnianie rynku pracy				

IV.1.1	Utworzenie lokalnej strefy inwestycyjnej z przygotowanymi terenami pod inwestycje.	Zwiększenie atrakcyjności gminy dla inwestorów zewnętrznych i lokalnych. Stworzenie warunków do rozwoju działalności gospodarczej w obszarach wyznaczonych pod inwestycje. Wzrost liczby miejsc pracy i rozwój lokalnego rynku pracy. Zwiększenie wpływów do budżetu gminy z podatków lokalnych.	Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych (uzbrojonych, skomunikowanych, objętych MPZP) – min. 2 ha. Liczba zrealizowanych inwestycji na terenie strefy – min. 2 inwestycji w ciągu 5 lat. Liczba nowo utworzonych miejsc pracy w strefie – min. 10 miejsc.	Dokumentacja techniczna i planistyczna (MPZP, decyzje o WZ, projekty budowlane). Protokoły odbioru infrastruktury technicznej. Rejestry przedsiębiorców i inwestycji w strefie.
Cel operacyjny IV.2. Rozwój turystyki gminy				
IV.2.1	Aktywne uczestnictwo w inicjatywach i projektach realizowanych w ramach Lokalnej Grupy Działania „Zakole Dolnej Wisły”.	Wzmocnienie współpracy międzysektorowej na rzecz rozwoju turystyki i gospodarki lokalnej. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na inicjatywy lokalne i turystyczne. Zwiększenie integracji społeczności lokalnej wokół wspólnych celów rozwojowych. Budowa pozytywnego wizerunku gminy w regionie.	Liczba projektów zrealizowanych we współpracy z LGD – 1 szt. projektów/okres programowania. Wartość pozyskanych środków z programów LGD – 100 000 zł. Liczba wydarzeń i spotkań partnerskich, w których uczestniczyła gmina – 4 spotkania/rok.	Umowy. Sprawozdania ze współpracy z LGD. Listy obecności.

Źródło: Opracowanie własne.

Rozdział V.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

5.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Gmina Kijewo Królewskie położona jest w północno-środkowej części województwa kujawsko-pomorskiego, w południowej części powiatu chełmińskiego. Współrzędne geograficzne gminy to około 53°15' N i 18°25' E. Obszar gminy ma kompaktowy, zwarty kształt z lekkim wydłużeniem w kierunku wschód-zachód. Pod względem fizyczno-geograficznym teren ten leży na pograniczu Kotliny Toruńskiej i Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego, w bezpośrednim sąsiedztwie doliny Wisły. Krajobraz gminy tworzą łagodne wzgórza morenowe, terasy nadwiślańskie oraz doliny rzeczne – w tym szczególnie cenne przyrodniczo obszary rezerwatu przyrody „Zbocza Płutowskie”. Powierzchnia gminy wynosi 7219 ha, co stanowi około 9,6% powierzchni powiatu chełmińskiego. Na tle województwa kujawsko-pomorskiego gmina należy do jednostek o niewielkiej powierzchni – zajmuje 113. miejsce na 144 gminy ogółem, a 67. miejsce wśród 92 gmin wiejskich.

Zachodnia granica Gminy Kijewo Królewskie przebiega wzdłuż górnej krawędzi doliny Wisły, stanowiąc jednocześnie fragment naturalnej granicy powiatu chełmińskiego. Rozpoczyna się w okolicach miejscowości Płutowo, biegnie na południe, obejmując strome zbocza doliny oraz obszar rezerwatu przyrody „Zbocza Płutowskie”, a następnie wzdłuż granicy między gminą Kijewo Królewskie a gminą Unisław. Granica południowa kieruje się na wschód, przecinając pola uprawne i lokalne drogi, aż do rejonu miejscowości Trzebcz Królewski, gdzie graniczy z gminą Chełmża. Dalej skręca na północny wschód i biegnie wzdłuż granicy gminy Papowo Biskupie, mijając tereny rolnicze oraz mozaikę niewielkich kompleksów leśnych. Wschodnia granica przebiega przez okolice miejscowości Bajerze, a dalej w kierunku północnym – wzdłuż granicy z gminą Stolno. Przecina linię kolejową nr 207 i drogę wojewódzką nr 550 w okolicy miejscowości Brzozowo, kontynuując przebieg w stronę północno-zachodnią. Granica północna biegnie przez pola i zadrzewienia w rejonie Brzozowa, aż do punktu wyjściowego w pobliżu Płutowa, zamykając obszar gminy zwartym, czytelnym układem.

Gmina Kijewo Królewskie położona jest w obrębie dwóch mezoregionów fizycznogeograficznych. Obszar gminy wchodzi w skład mezoregionu Pojezierza Chełmińskiego (315.34), cechującego się urozmaiconą rzeźbą terenu, obecnością falistych wysoczyzn morenowych i licznych dolin rzecznych oraz fragmentarycznie do mezoregionu Doliny Fordońskiej. Na obszarze gminy dominują krajobrazy młodoglacjalne z licznymi pagórkami i obniżeniami. Teren gminy jest zatem w przeważającej części równinny, z lokalnymi wzniesieniami morenowymi w rejonie wsi Trzebcz Królewski i Płutowo. Pojezierze Chełmińskie wchodzi w skład makroregionu Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego (315.3), należącego do prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego.

Największymi pod względem ludności miejscowościami w gminie są Kijewo Królewskie oraz Brzozowo, jednak to wieś Kijewo Królewskie pełni funkcję siedziby władz gminnych. Taki układ kształtuje charakterystyczny, dwubiegunowy model rozwoju osadniczego. Zarówno Brzozowo, jak i Kijewo Królewskie, należą do największych miejscowości wiejskich w skali regionu, podczas gdy średnia liczba mieszkańców w typowej wsi województwa kujawsko-pomorskiego wynosi około 220 osób. Oba ośrodki pełnią ważne funkcje usługowe i społeczne, koncentrując infrastrukturę publiczną i komunalną.

Administracyjnie Gmina Kijewo Królewskie graniczy z sześcioma innymi gminami. Od zachodu i północy sąsiaduje z gminą Chełmno, Stolno, od wschodu z gminą Papowo Biskupie, natomiast od południa z gminami Chełmża, Łubianka i Unisław. Wszystkie te jednostki administracyjne należą do powiatu chełmińskiego, z wyjątkiem gminy Łubianka, która leży w powiecie toruńskim. Gmina Kijewo Królewskie podzielona jest administracyjnie na 12 sołectw, w skład których wchodzi łącznie 15 miejscowości.

Tabela 11: Ludność miejscowości w gminie w 2024 r.

MIJSCOWOŚĆ	LICZBA LUDNOŚCI
KIJEWO KRÓLEWSKIE	689
BRZOWO	689
TRZEB CZ SZLACHECKI	450
BAJERZE	365
PŁUTOWO	316
KOSOWIZNA	314
KIJEWO SZLACHECKIE	253
SZYMBORNO	238
KIEŁP	224
WATOROWO	188
TRZEB CZ KRÓLEWSKI	178
BĄGART	159
DORPOSZ SZLACHECKI	129
NAPOLE	107
TRZEB CZYK	64

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Kijewo Królewskie.

W wyniku oddziaływania czynników społecznych, kulturowych, środowiskowych oraz gospodarczych ukształtowane zostało aktualne zagospodarowanie terenu Gminy Kijewo Królewskie. Podział strukturalny terenów gminy obejmuje trzy zasadnicze jednostki przestrzenne, które znalazły odzwierciedlenie w obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego:

- jednostkę rolniczą – obejmującą przeważającą część obszaru gminy, charakteryzującą się intensywnym użytkowaniem rolniczym, rozproszoną zabudową zagrodową i dużym udziałem gleb wysokiej klasy bonitacyjnej,
- jednostkę osadniczą – koncentrującą się głównie w centralnej części gminy w rejonie Kijewa Królewskiego i ul. Długiej w Brzozowie, z dominacją zabudowy mieszkaniowej i usługowej,
- jednostkę przyrodniczo-krajobrazową – zlokalizowaną w zachodniej części gminy wzdłuż doliny Wisły, obejmującą tereny o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, w tym obszary objęte ochroną Natura 2000 oraz rezerwat „Zbocza Płutowskie”.

Główne elementy sieci osadniczej zlokalizowane są w obrębie jednostki osadniczej (Kijewo Królewskie, Brzozowo), z uzupełniającymi skupiskami zabudowy w jednostce rolniczej (Płutowo, Trzebcz Królewski). Jednostka przyrodniczo-krajobrazowa pełni funkcję ochronną i ekologiczną, ograniczając możliwości intensywnego zagospodarowania, a jednocześnie stanowiąc potencjał dla rozwoju funkcji rekreacyjnych i edukacyjnych.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Kijewo Królewskie ukierunkowana jest na zrównoważony rozwój w oparciu o lokalne zasoby przyrodnicze, społeczno-gospodarcze oraz położenie w sąsiedztwie ośrodków regionalnych, takich jak Chełmno, Toruń i Bydgoszcz. Utrzymuje się wyraźna dominacja funkcji rolniczej, co przekłada się na przestrzenny charakter gminy – rozproszoną zabudowę zagrodową, zlokalizowaną wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, oraz znaczny udział terenów otwartych.

Zagospodarowanie przestrzenne gminy koncentruje się wokół lokalnych centrów – przede wszystkim Kijewa Królewskiego jako ośrodka administracyjnego i usługowego, oraz Brzozowa jako największej jednostki osadniczej. Pozostałe wsie i osady pełnią funkcje uzupełniające – mieszkaniowe, rolnicze i częściowo usługowe. Zidentyfikowane obszary o szczególnym potencjale rozwoju to: tereny przy drodze wojewódzkiej nr 550, dolina Wisły z sąsiadującym rezerwatem, a także wybrane obszary przewidziane w aktach planistycznych pod aktywność gospodarczą.

Najwyższy poziom w tej hierarchii zajmują dwie największe miejscowości – Kijewo Królewskie i Brzozowo. Kijewo Królewskie, jako siedziba władz gminnych, skupia główne instytucje administracyjne

i placówki publiczne obsługujące mieszkańców całej gminy. Brzozowo natomiast osiąga podobny poziom hierarchii dzięki największej liczbie mieszkańców, a także rozbudowanej bazie usługowej, w tym handlowej i edukacyjnej. Łącznie w tych dwóch miejscowościach mieszka około 45% całej populacji gminy, co czyni je głównymi ośrodkami koncentracji demograficznej i funkcjonalnej.

Na drugim poziomie hierarchii osadniczej znajdują się miejscowości Trzebcz Szlachecki i Bajerze, w których funkcjonują obiekty sakralne oraz punkty usługowe pierwszej potrzeby. Miejscowości te odgrywają ważną rolę w obsłudze mieszkańców i pełnią funkcję lokalnych centrów sublokalnych.

Pozostałe miejscowości, mimo sklasyfikowania na najniższym poziomie hierarchii, mają istotne znaczenie w skali gminy, zwłaszcza w kontekście zachowania ciągłości funkcji rolniczej, dziedzictwa kulturowego oraz rozwoju funkcji rekreacyjnych. Część z tych wsi, takich jak Płutowo, Kosowizna czy Szymborno posiada korzystny potencjał demograficzny – liczba mieszkańców przekracza granicę 200 osób, co pozwala uznać je za miejscowości rozwojowe. Osiągnięcie takiego progu demograficznego sprzyja inwestycjom w infrastrukturę oraz lokalizacji podstawowych usług publicznych.

Gmina Kijewo Królewskie wchodzi w skład Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Torunia. Miejskie obszary funkcjonalne wyznaczone zostały w Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku - Strategia Przyspieszenia 2030+, przyjętej uchwałą Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 21 grudnia 2020 r. W kujawsko-pomorskim wyznaczono 5 takich obszarów, skupionych wokół największych miast regionu: Bydgoszczy, Torunia, Włocławka, Grudziądz i Inowrocławia. W skład Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Torunia wchodzi 35 sąsiadujących gmin województwa kujawsko-pomorskiego.

Szczególne znaczenie dla gminy Kijewo Królewskie ma fakt, że miasto Chełmno zostało zaliczone do kategorii miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze. Zostało tym samym objęte statusem Ośrodka Strategicznej Interwencji (OSI), co wiąże się z koniecznością podejmowania działań naprawczych i rozwojowych w odpowiedzi na pogłębiające się procesy depopulacji, starzenia się ludności oraz osłabienia lokalnego rynku pracy i usług.

Włączenie gminy Kijewo Królewskie w struktury MOF Torunia i jej powiązanie z miastem objętym interwencją strategiczną stwarza możliwość korzystania z narzędzi i instrumentów wsparcia oferowanych przez politykę regionalną. Udział w programach rozwoju ponadlokalnego pozwala na efektywniejsze planowanie przestrzenne, poprawę dostępności transportowej i społecznej oraz wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy.

Bliskość Chełmna oraz udział we wspólnych przedsięwzięciach infrastrukturalnych, społecznych i gospodarczych przekłada się na podniesienie jakości życia mieszkańców gminy Kijewo Królewskie. W dłuższej perspektywie może to przyczynić się do stabilizacji demograficznej oraz zwiększenia lokalnych szans rozwojowych.

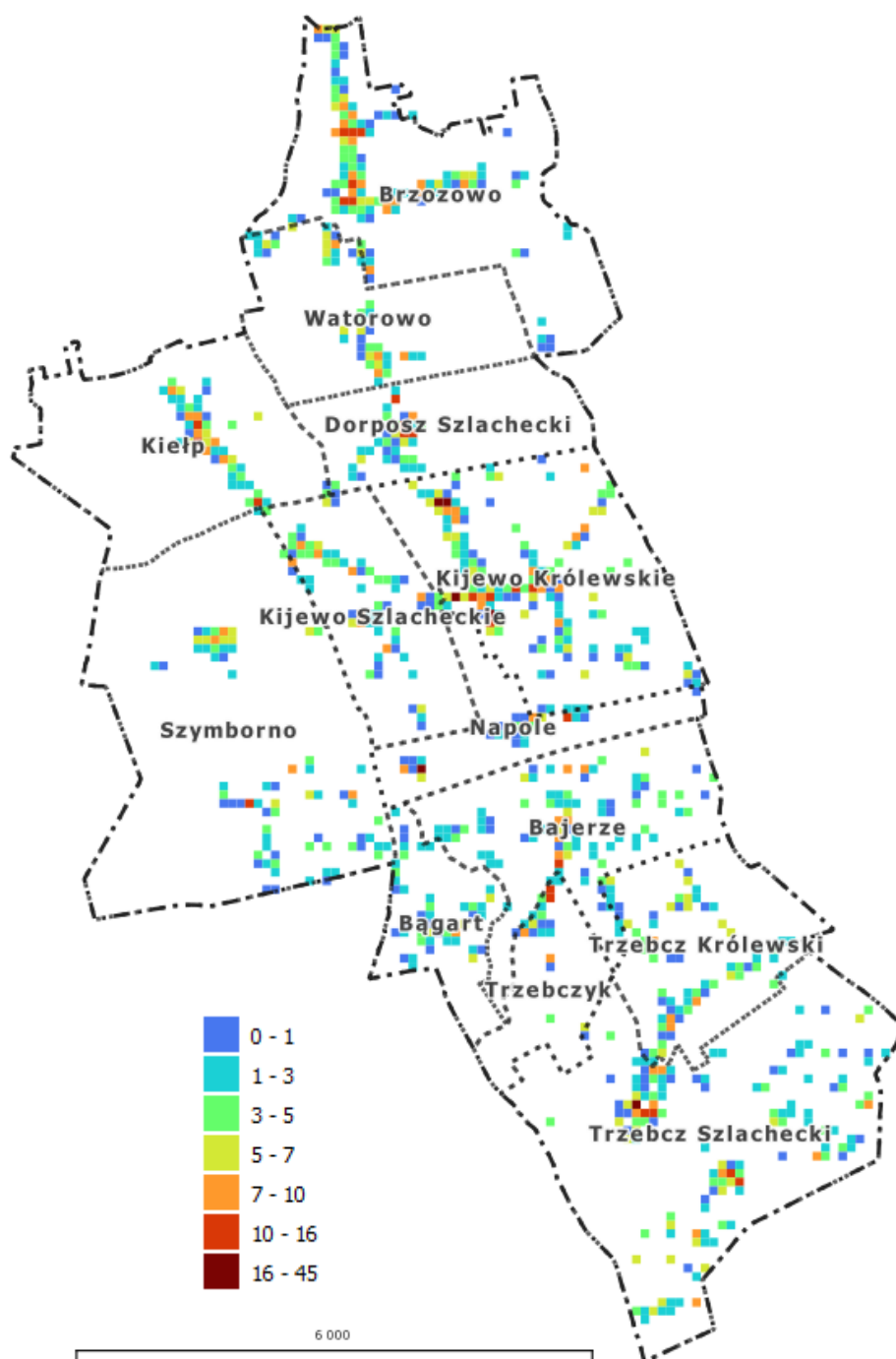
5.2. System powiązań przyrodniczych

Ważną cechą położenia Gminy Kijewo Królewskie jest jej lokalizacja na pograniczu stref rolniczych i przyrodniczych, z dominacją użytków rolnych w centralnej i wschodniej części oraz obecnością cennych przyrodniczo terenów zachodnich – w tym doliny Wisły oraz rezerwatu przyrody „Zbocza Płutowskie”. Zabudowa ma charakter rozproszony i wyspowy – skoncentrowana wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych i w lokalnych ośrodkach osadniczych. Taki układ przestrzenny terenów rolnych, przyrodniczych i osadniczych w znacznym stopniu ukierunkował zarówno naturalne procesy środowiskowe, jak i społeczno-gospodarcze formy zagospodarowania przestrzeni.

Obecna struktura funkcjonalna Gminy Kijewo Królewskie cechuje się zróżnicowaniem pod względem stref funkcjonalnych – zarówno pod względem intensywności zagospodarowania, powierzchni, jak i dominujących funkcji. Duży wpływ mają na to warunki środowiskowe, takie jak wysoka jakość gleb, obecność terenów objętych ochroną przyrodniczą, a także bliskość doliny Wisły jako bariery krajobrazowej i ekologicznej. Układ infrastrukturalny – z dominującą rolą osi komunikacyjnej Brzozowo – Watorowo - Dorposz Szlachecki – Kijewo Królewskie - Bajerze - Trzebcz Szlachecki – ma istotne

znaczenie dla kształtowania dostępności przestrzennej i hierarchii osadniczej. Przebieg infrastruktury został w dużej mierze podporządkowany ukształtowaniu terenu i rozmieszczeniu ośrodków osadniczych.

Mapa 1. Zagęszczenie zabudowy na terenie gminy Kijewo Królewskie

Źródło: *Opracowanie własne.*

Zróznicowanie funkcjonalne w obrębie poszczególnych stref osadniczych przejawia się w nierównomiernym dostępie do infrastruktury, usług oraz poziomu intensywności zagospodarowania. Choć strefy te nie są jednorodnie funkcjonalnie, łączą je jednostki obsługujące mieszkańców – w szczególności szkoły, przedszkola i punkty opieki zdrowotnej. Kluczowym czynnikiem wpływającym na relacje i powiązania funkcjonalne między ośrodkami jest dostępność komunikacyjna, jakość i zakres oferowanych usług, ciągłość zabudowy oraz powiązania społeczno-własnościowe pomiędzy mieszkańcami.

Uwarunkowania sąsiedztwa Gminy Kijewo Królewskie, zarówno w aspekcie przyrodniczym, jak i administracyjnym, cechują się dużym zróżnicowaniem. Od strony zachodniej gmina graniczy z gminą Stolno, od której oddzielona jest fragmentami doliny Wisły i towarzyszącym jej pasem terenów o podwyższonych walorach przyrodniczych, w tym objętych ochroną Natura 2000. Tereny te stanowią barierę przestrzenną, ograniczającą możliwość bezpośrednich połączeń komunikacyjnych, szczególnie w obszarze rezerwatu „Zbocza Płutowskie”. Na południu granica z gminami Chełmża i Unisław przebiega przez tereny rolnicze o małym zalesieniu, co sprzyja lepszej dostępności drogowej, zwłaszcza w kierunku Torunia.

Od południowego wschodu gmina graniczy z Papowem Biskupim – tu również dominują tereny rolnicze, jednak lokalne zagłębienia terenu i mała liczba dróg publicznych ograniczają pełną integrację osadniczą. Północno wschodnie sąsiedztwo z gminą Stolno jest najbardziej rozwinięte komunikacyjnie – ze względu na obecność drogi wojewódzkiej nr 550 i funkcjonalne powiązania z Chełmnem. Jednak nawet w tym rejonie zróżnicowanie środowiskowe (np. pagórkowaty teren w rejonie Trzebca Królewskiego) może stanowić barierę przestrzenną.

Z tego względu, mimo że gmina Kijewo Królewskie sąsiaduje bezpośrednio z kilkoma jednostkami administracyjnymi, to rzeczywista dostępność komunikacyjna wybranych miejscowości – zwłaszcza tych położonych peryferyjnie, jak Płutowo – może być większa w relacji z bardziej oddalonymi ośrodkami, jak Chełmno, Toruń czy Stolno, niż z bliższymi w sensie geograficznym miejscowościami sąsiednich gmin.

Na obszarze Gminy Kijewo Królewskie występują liczne formy ochrony przyrody i krajobrazu, które mają istotne znaczenie dla kształtowania polityki przestrzennej oraz ograniczają możliwości inwestycyjne na wybranych terenach. Do najważniejszych należą:

- Obszar Natura 2000 „Dolina Dolnej Wisły” (PLH040003) – obejmujący zachodnią część gminy, wzdłuż doliny Wisły, charakteryzujący się wysoką wartością przyrodniczą, w tym obecnością siedlisk chronionych i rzadkich gatunków ptaków;
- Rezerwat przyrody „Zbocza Płutowskie” – położony na zachód od miejscowości Płutowo, chroniący unikatowe murawy kserotermiczne, stanowiska chronionych gatunków roślin i formy erozyjne zboczy doliny Wisły;
- Chełmiński Park Krajobrazowy w grupie Zespół Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą – obejmujące fragmenty terenów przylegających do doliny Wisły, stanowiące korytarze ekologiczne i pełniące funkcję stref buforowych dla terenów o najwyższej wartości przyrodniczej;
- Pomniki przyrody – indywidualnie chronione drzewa i głązy narzutowe znajdujące się m.in. w rejonie Kijewa Królewskiego i Płutowa.

Obecność tych form ochrony stanowi istotny element tożsamości przestrzennej gminy oraz wpływa na jej potencjał turystyczno-edukacyjny. Jednocześnie wymaga to starannego planowania przestrzennego, uwzględniającego ochronę wartości przyrodniczych oraz zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych.

Chełmiński Park Krajobrazowy – w zachodniej części Gminy Kijewo Królewskie – na obszarze około 1 245 ha – rozciąga się **Chełmiński Park Krajobrazowy**, wchodzący w Zespół Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą. Park został utworzony w 1998 roku z myślą o ochronie mozaikowego krajobrazu prawobrzeżnej części Doliny Dolnej Wisły, który łączy rozległe kompleksy leśne, łąki nadrzeczne, torfowiska, wydmy oraz liczne zbocza morenowe. Lasy stanowią ok. 44% powierzchni parku i obejmują zarówno bory sosnowe, dębowo-lipowo-grabowe, jak i fragmenty lasów łęgowych. Wśród przyrodniczych wartości obszaru można wymienić rezerwaty „Płutowo” i „Zbocza Płutowskie”, pomniki przyrody oraz cenne siedliska torfowiskowe, będące ostoją dla licznych gatunków roślin i zwierząt. Park pełni jednocześnie funkcję korytarza ekologicznego i obszaru rekreacyjno-edukacyjnego, tworząc swoistą barierę przestrzenną, ale i wzbogacający przestrzeń gminy krajobraz chroniony.

Rezerwat Zbocza Płutowskie – Rezerwat przyrody „Zbocza Płutowskie” został ustanowiony 8 marca 1963 r. w celu ochrony unikatowych muraw kserotermicznych o nieco stepowym charakterze, znajdujących się na stromych i nasłonecznionych zboczach doliny Wisły. Znajduje się na terenie Gminy Kijewo Królewskie i obejmuje trzy oddzielne fragmenty o łącznej powierzchni 34,49 ha. Zbocza wznoszą się do około 87 m n.p.m. i nachylone są pod kątem nawet do 30° – dzięki czemu tworzą suche, ciepłe warunki sprzyjające rozwojowi muraw kserotermicznych. Głównym przedmiotem ochrony jest zespół roślinny pięciornika piaskowego (*Potentilla arenaria*) i ostnicy włosowatej (*Stipa capillata*), a także murawy z miłkiem wiosennym (*Adonis vernalis*) i kłosownicą pierzastą. Wśród chronionych gatunków roślin znajdują się również dzwonek syberyjski, ostrołódka kosmata, sasanka łąkowa i zawilec wielkokwiatowy. W sytuacji zaniechania tradycyjnego wypasu i koszenia muraw, na zboczach doszło do sukcesji wtórnej – rozwój krzewów: tarniny, głogu czy akacji ograniczył ekspansję muraw kserotermicznych. Dlatego od 2000 r. stosowane są działania czynnej ochrony: wypas owiec wrzosówek oraz okresowe koszenie muraw, wspomagające zachowanie tych wyjątkowych siedlisk.

Rezerwat ma znaczenie edukacyjne i rekreacyjne – przebiega przez niego żółty szlak turystyczny „Rezerwatów Chełmińskich”, wyposażony w ścieżkę przyrodniczą z wiatą i tablicami informacyjnymi. Dzięki temu stanowi istotny zasób turystyczny i przyrodniczy Gminy Kijewo Królewskie, jednocześnie ograniczając możliwość inwestycji na jego terenie.

Obszar Natura 2000 Dolina Dolnej Wisły. Na terenie Gminy Kijewo Królewskie zlokalizowany jest fragment obszaru Natura 2000 „Dolina Dolnej Wisły” (PLH040003), który obejmuje dolinę rzeki Wisły na odcinku pomiędzy Solcem Kujawskim a Świeciem. Obszar ten został utworzony w celu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków wymienionych w załącznikach Dyrektywy Siedliskowej, a jego charakterystyczną cechą jest mozaikowy układ siedlisk – od łąk i zarośli nadrzecznych, przez starorzecza, po fragmenty lasów łęgowych. W obrębie gminy chroniony obszar rozciąga się wzdłuż zachodniej granicy jednostki, obejmując m.in. rezerwat przyrody „Zbocza Płutowskie”, znany z występowania muraw kserotermicznych, unikatowych gatunków flory oraz spektakularnych form erozyjnych zboczy doliny Wisły.

Teren ten pełni istotną funkcję w krajowym systemie korytarzy ekologicznych, stanowiąc ważny szlak migracyjny dla ptaków oraz schronienie dla wielu chronionych gatunków zwierząt. Stwierdzono tu występowanie takich gatunków jak bóbr europejski, wydra, kumak nizinny, borowiec wielki czy gacek brunatny, a także licznych gatunków ptaków łęgowych i przelotnych – m.in. bielika, błotniaka stawowego, derkacza, rybitwy rzecznej oraz żurawia. Szczególnie istotne znaczenie mają naturalne zbiorowiska nadrzeczne oraz mozaika siedlisk otwartych, których zachowanie stanowi przedmiot ochrony.

Obszar objęty jest planem zadań ochronnych i nadzorem Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy. Wpływa on istotnie na warunki prowadzenia gospodarki przestrzennej w gminie, w tym na możliwość realizacji nowych inwestycji w jego zasięgu lub bezpośrednim sąsiedztwie. Jednocześnie stanowi cenny zasób edukacyjno-przyrodniczy, zwiększający potencjał turystyczny Gminy Kijewo Królewskie i podkreślający jej rolę w krajowym systemie ochrony przyrody.

Cennym walorem przyrodniczym Gminy Kijewo Królewskie są powierzchnie lasów, które pełnią szczególną rolę, nie tylko gospodarczą ale również krajobrazową i ekologiczną. Zasięgi zalesień w gminie wynikają przede wszystkim z warunków siedliskowych, uwarunkowanych rzeźbą terenu, jakością gleb oraz stosunkami wodnymi. Największe enklawy leśne występują w zachodniej części gminy, w pobliżu doliny Wisły, a także w okolicach Płutowa i Trzebca. Obszary te charakteryzują się ograniczoną przydatnością rolniczą – ze względu na mniej urodzajne gleby, wysoką wilgotność terenu oraz urozmaicone ukształtowanie – co historycznie wpłynęło na ograniczenie rozwoju osadnictwa i intensywnego użytkowania rolniczego.

Lasy te stanowią ważne ogniwa lokalnych i ponadlokalnych korytarzy ekologicznych, łączących obszary objęte ochroną w ramach sieci Natura 2000 – w szczególności obszar „Dolina Dolnej Wisły” – z terenami przyległymi, takimi jak Chełmiński Park Krajobrazowy czy fragmenty lasów w gminach

sąsiednich. Powiązania przyrodnicze gminy skierowane są głównie na zewnątrz jej obszaru, co sprzyja zachowaniu ciągłości ekologicznej w skali regionalnej.

Z kolei społeczno-gospodarcze powiązania funkcjonalne Gminy Kijewo Królewskie wykształciły się w kierunku Chełmna i Torunia, co wynika z układu komunikacyjnego i dostępności infrastruktury transportowej, zwłaszcza dróg wojewódzkich i powiatowych. Zróżnicowanie przestrzenne i funkcjonalne w gminie tworzy sieć wzajemnie powiązanych jednostek krajobrazowych, ekologicznych i gospodarczych, co wpływa na uwarunkowania prowadzenia polityki przestrzennej – zarówno w fazie planowania, jak i realizacji działań rozwojowych.

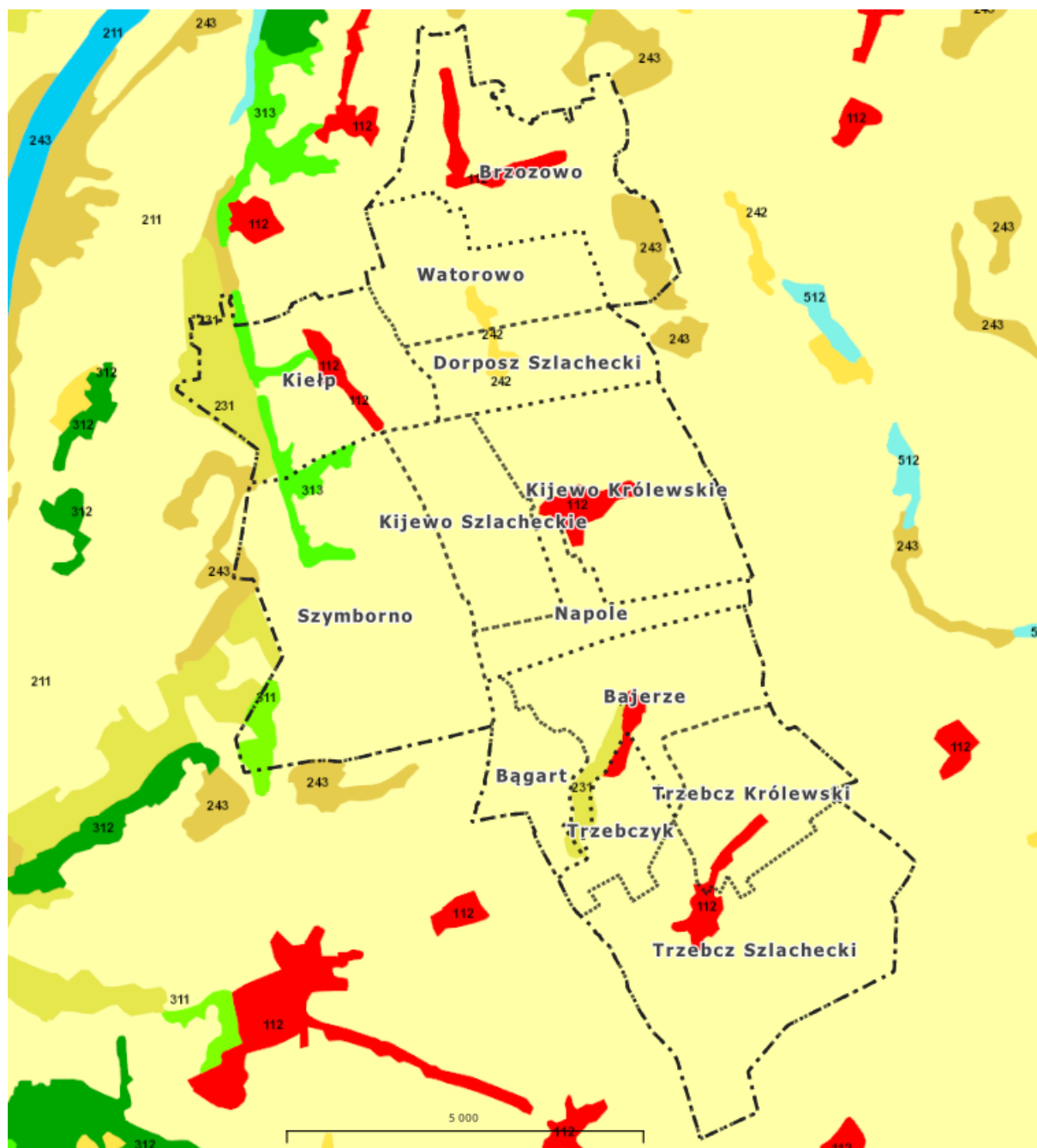
Pod względem administracyjnym, jak wcześniej wspomniano, Gmina Kijewo Królewskie położona jest na styku trzech powiatów: chełmińskiego, toruńskiego oraz – w niewielkim zakresie – grudziądzkiego. Taki układ przestrzenny warunkuje specyficzne relacje sąsiedztwa i różnorodne oddziaływania zewnętrzne. Najsilniejsze funkcjonalne powiązania występują z ośrodkami powiatowymi Chełmnom i Toruniem, co wynika z dogodnego położenia w pobliżu drogi wojewódzkiej nr 550, drogi krajowej nr 91 (poza granicami gminy) oraz innych ciągów komunikacyjnych. Szczególnie istotny jest kierunek południowy – ku Toruniowi jako ośrodkowi regionalnemu, oferującemu dostęp do rynku pracy, szkolnictwa wyższego oraz usług ponadlokalnych.

Gmina ma wybitnie rolniczy charakter, co znajduje odzwierciedlenie zarówno w strukturze użytkowania terenu, jak i w tożsamości lokalnej społeczności. Przeważają tu wysokiej klasy gleby, sprzyjające intensywnej produkcji rolniczej – w tym uprawom zbóż, buraków cukrowych i roślin pastewnych. Zabudowa ma charakter rozproszony, skupiony głównie w tradycyjnych wsiach o linearnej strukturze. W krajobrazie dominuje układ otwarty – rozległe pola uprawne, ograniczone pasami zieleni śródpolnej i zadrzewieniami wzdłuż cieków wodnych, co dodatkowo podkreśla rolniczy charakter obszaru.

Wpływ powiatu grudziądzkiego zaznacza się głównie na północnych obrzeżach gminy, jednak ma znaczenie drugorzędne w porównaniu z powiązaniem z Chełmnom i Toruniem. Mimo to, wspólne wyzwania w zakresie gospodarki wodnej, ochrony środowiska i planowania przestrzennego powodują, że również relacje z tym obszarem powinny być uwzględniane w strategicznych działaniach rozwojowych gminy.

Powiązania przestrzenne warunków występujących na poszczególnych terenach w gminie z terenami sąsiednimi sięgają daleko poza jej granice administracyjne. Łączność tą widać na mozaice typów pokrycia terenu CLC2006 – *Corine Land Cover*. Wyraźnie widoczne są wspomniane wcześniej powiązania ekologiczne skierowane na północ i południe, których kierunek wyznacza korytarz wzdłuż doliny rzeki Brdy. Jeżeli chodzi o powiązania stref zurbanizowanych to widoczne jest wyspowe rozmieszczenie głównych miejscowości gminy oraz powiązania z terenami Tucholi, Cekcyna i w stronę Świecia (wsie Bukowiec i Świekatowo). Natomiast kierunki połączeń ekologicznych wskazują rejony, gdzie należy unikać planowania funkcji mogących stanowić zagrożenie dla funkcjonowania środowiska, a zwłaszcza generowania zjawisk barierowości w korytarzach migracji.

Mapa 2. Mapa typów pokrycia terenu gminy Kijewo Królewskie wraz z otoczeniem wg Corine Land Cover – CLC2006

- zabudowa luźna
- tereny produkcyjne
- tereny rolne
- łąki
- złożone systemy upraw i działek
- tereny rolnicze i seminaturalne
- lasy liściaste
- lasy iglaste
- lasy mieszane
- bagna śródłądowe
- ciek i zbiorniki wodne

Źródło: Opracowanie własne.

5.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

Szkielet komunikacyjny Gminy Kijewo Królewskie tworzą drogi powiatowe i gminne, uzupełnione krótkim odcinkiem drogi wojewódzkiej nr 550 (Chełmno–Unisław). Na terenie gminy nie występują drogi krajowe, drogi ekspresowe ani autostrady, dlatego zasadnicze znaczenie dla powiązań przestrzennych i funkcjonalnych ma sieć dróg powiatowych i gminnych, zapewniająca dostępność do sąsiednich gmin oraz do ośrodków powiatowych i regionalnych, w szczególności Chełmna i Torunia. W tym znacząca rolę odgrywa położona południkowo w stosunku do gminy, ale poza jej granicami, droga krajowa nr 91 stanowiąca główną oś tranzytu o znaczeniu krajowym na trasie Gdańsk - Toruń

Droga wojewódzka nr 550 przebiega przez północny skraj gminy jedynie na bardzo krótkim odcinku w rejonie Brzozowa i pełni funkcję uzupełniającą w układzie transportowym. Kluczową osią komunikacyjną pozostaje droga powiatowa nr 1607C (ul. Bydgoska w Brzozowie) oraz droga powiatowa 1604C (ul. Chełmińska i ul. Toruńska w Kijewie Królewskim), integrująca główne miejscowości, w tym Kijewo Królewskie, Trzebcz Szlachecki i Trzebcz Królewski. Wzdłuż tej drogi koncentruje się zasadnicza część rozwoju osadniczego i usługowego gminy, a także główne kierunki przekształceń przestrzennych wynikające z najlepszej dostępności transportowej i powiązań z Chełmnem oraz drogą krajową nr 91.

W centralnych częściach miejscowości postępuje wypieranie zabudowy zagrodowej i gospodarczej na rzecz zabudowy mieszkaniowej oraz obiektów usługowych. Dotyczy to szczególnie terenów dawniej użytkowanych rolniczo, co prowadzi do intensyfikacji funkcji mieszkalnej i zmiany charakteru przestrzeni wiejskiej. Taki model rozwoju – skoncentrowany, powiązany z istniejącą infrastrukturą – sprzyja racjonalnemu i zrównoważonemu gospodarowaniu przestrzenią, zarówno z punktu widzenia ekonomicznego, jak i ekologicznego.

W odróżnieniu od tego podejścia, rozpraszanie zabudowy w formie nowych siedlisk na terenach rolnych, niepowiązanych z układem infrastruktury technicznej i drogowej, należy uznać za zjawisko niekorzystne, generujące wzrost kosztów obsługi terenów oraz presję na tereny produkcyjne i przyrodnicze.

Na większości obszaru Gminy Kijewo Królewskie zabudowa rozwijała się w systemie ruralistycznym, typowym dla gmin wiejskich o rolniczym charakterze. Główne miejscowości, takie jak Kijewo Królewskie i Płutowo, wykształciły się w formie ulicówek, jednak wraz z rozwojem zabudowy mieszkaniowej i usługowej nabierają cech układu wielodrożnicowego – szczególnie widoczne jest to w Kijewie Królewskim, gdzie nowe ulice i osiedla powstają na obrzeżach historycznego trzonu zabudowy.

W pozostałych miejscowościach układ przestrzenny zależał od przebiegu głównych dróg lokalnych oraz uwarunkowań przyrodniczych, co skutkowało zróżnicowaniem form osadniczych. Przykładowo:

- Brzozowo i Trzebcz Szlachecki mają charakter wielodrożnicy,
- Bągart i Szymborno przypominają układ widlicowy,
- Trzebcz Królewski i Kiełp to typowe rzędówki.

W mniejszych miejscowościach i przysiółkach dominuje zabudowa rozproszona, związana głównie z działalnością rolniczą, często zlokalizowana wzdłuż dróg gruntowych lub na krańcach pól uprawnych. Układ osadniczy gminy charakteryzuje się wysokim stopniem adaptacji do warunków lokalnych, a jednocześnie silnym powiązaniem z głównymi trasami komunikacyjnymi.

W przypadku gmin wiejskich takich jak Kijewo Królewskie, dostępność komunikacyjna ma kluczowe znaczenie dla codziennego funkcjonowania mieszkańców oraz rozwoju lokalnej gospodarki. Bezpośrednie połączenia z Chełmnem, Toruniem i Unisławiem umożliwiają korzystanie z usług ponadlokalnych, edukacji oraz rynku pracy. Jakość i gęstość sieci drogowej w obrębie gminy decyduje także o równomiernym rozwoju poszczególnych miejscowości i ich atrakcyjności inwestycyjnej.

Układ komunikacji drogowej w Gminie Kijewo Królewskie składa się z trzech podstawowych poziomów: dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Najważniejszym elementem tego układu jest

droga wojewódzka nr 550, która stanowi kluczowy ciąg komunikacyjny w skali regionu. Droga ta biegnie z Unisławia do Chełmna, tworząc oś powiązań funkcjonalnych o znaczeniu ponadlokalnym. Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego długość tej trasy wynosi około 63 km, z czego na obszarze gminy Kijewo Królewskie przebiega odcinek o długości około 1,1 km. Na tym odcinku funkcjonuje jako południowa obwodnica Chełmna.

Droga wojewódzka nr 550 pełni ważną rolę w zakresie ruchu tranzytowego i codziennego dojazdu mieszkańców do pracy, szkół i usług wyższego rzędu – szczególnie w kierunku Chełmna. Trasa ta przebiega przez kluczowe miejscowości gminy, takie jak Kijewo Królewskie, Trzebcz Szlachecki i Trzebcz Królewski, co pozytywnie wpływa na dostępność komunikacyjną i rozwój tych miejscowości.

Mapa 3. Infrastruktura drogowa i kolejowa na terenie gminy Kijewo Królewskie

Źródło: Opracowanie własne.

Jednocześnie tak usytuowany korytarz transportowy generuje presję komunikacyjną – związaną z intensywnym ruchem pojazdów, zwłaszcza w godzinach szczytu i sezonach wzmożonego ruchu turystycznego. Wzrasta ryzyko pogorszenia bezpieczeństwa, hałasu i emisji zanieczyszczeń, szczególnie w gęsto zabudowanych fragmentach miejscowości leżących wzdłuż tej trasy. Z tego względu istotne staje się planowanie działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz ograniczenia negatywnego wpływu transportu na jakość życia mieszkańców, przy równoczesnym wykorzystaniu potencjału rozwojowego wynikającego z dobrego skomunikowania gminy.

Kolejny poziom infrastruktury drogowej Gminy Kijewo Królewskie tworzą drogi powiatowe, które pełnią istotną rolę w wewnętrznym powiązaniu miejscowości gminnych oraz w zapewnieniu połączeń z sąsiednimi jednostkami administracyjnymi. Na terenie gminy przebiega dziesięć dróg powiatowych, tworzących spójną sieć transportową:

- 1602C - Starogród - Kijewo Królewskie
- 1603C - Kałdus - Starogród
- 1604C - Chełmno - Nawra
- 1607C - Dorposz Szlachecki - Unisław
- 1623C - Brzozowo - Stolno
- 1624C - Bruki Kokocka - Jeleniec
- 1626C - Szymborno - Kijewo Królewskie
- 1627C - Unisław - Żygląd
- 1628C - Trzebcz Królewski - Zegartowice
- 1629C - Trzebcz Szlachecki - Głuchowo

Drogi te łączą główne miejscowości gminy z drogą wojewódzką nr 550 oraz wyprowadzające ruch z gminy w kierunku drogi krajowej nr 91, umożliwiają dogodne powiązania z ośrodkami ponadlokalnymi – przede wszystkim Toruniem, Chełmnom i gminami Papowem Biskupim, Unisławiem i Stolnem. Utrzymanie spójności i jakości dróg powiatowych stanowi istotny warunek równomiernego rozwoju osadniczego oraz zapewnienia dostępu do usług, szkół i instytucji. Dla mieszkańców mniejszych miejscowości drogi te są kluczowe w codziennych dojazdach i funkcjonowaniu lokalnej gospodarki.

Drogi powiatowe pełnią również bardzo istotną funkcję, łącząc główne miejscowości gminy między sobą, jak również zapewniając dostęp do dróg wojewódzkich i połączenia z gminami sąsiednimi – takimi jak Chełmno, Stolno, Papowo Biskupie czy Unisław. Tworzą one szkielet powiązań funkcjonalnych na poziomie lokalnym. Łączna długość dróg powiatowych na terenie gminy Kijewo Królewskie wynosi około 68,4 km, a wszystkie posiadają nawierzchnię bitumiczną, co zapewnia dobrą jakość komunikacji.

Trzeci poziom układu drogowego stanowią drogi gminne, których łączna długość wynosi około 82 km. Około 25% z nich posiada nawierzchnię utwardzoną, głównie asfaltową lub z płyt betonowych, natomiast pozostałe to drogi gruntowe, wymagające modernizacji lub bieżącego utrzymania.

Drogi gminne pełnią funkcję dojazdową i wewnętrzną, obsługując mniejsze miejscowości, przysiółki i gospodarstwa rolne, a także stanowią sieć uliczną w większych wsiach, takich jak Kijewo Królewskie, Trzebcz Szlachecki czy Brzozowo. Ich znaczenie polega przede wszystkim na zapewnieniu codziennego dostępu do podstawowych usług, szkół, miejsc pracy i komunikacji zbiorowej. Poprawa stanu technicznego i spójność sieci dróg gminnych jest jednym z istotnych wyzwań dla polityki przestrzennej i inwestycyjnej gminy.

Przez południową część gminy, na odcinku około 1,2 km, przebiega linia kolejowa nr 209 relacji Kowalewo Pomorskie - Bydgoszcz Wschód o znaczeniu państwowym. Odcinek ten ma charakter tranzytowy i przebiega przez tereny o funkcji rolniczej oraz rozproszonej zabudowy, bez zlokalizowanych na obszarze gminy czynnych przystanków pasażerskich.

Najbliższym portem lotniczym dostępnym dla mieszkańców gminy jest Port Lotniczy im. Ignacego Jana Paderewskiego w Bydgoszczy, położony w odległości ok. 55 km, co przekłada się na dojazd w czasie około 50-60 minut, w zależności od warunków drogowych. Lotnisko w Bydgoszczy zapewnia połączenia krajowe i wybrane połączenia międzynarodowe, głównie czarterowe.

Dzięki dogodnemu dojazdowi do drogi ekspresowej S5 oraz autostrady A1 przez węzeł w Stolnie, mieszkańcy gminy mogą również korzystać z oferty Portu Lotniczego im. Lecha Wałęsy w Gdańsku, który obsługuje znacznie większą liczbę regularnych połączeń międzynarodowych. Dojazd do lotniska w Gdańsku zajmuje około 1 godziny i 30 minut (ok. 150 km), a dostępność ta uległa poprawie po uruchomieniu obwodnicy Trójmiasta i rozbudowie sieci drogowej w regionie.

Walory przyrodnicze gminy Kijewo Królewskie predysponują jej obszar do rozwoju turystyki opartej na aktywnych formach wypoczynku. Potencjał ten związany jest przede wszystkim z otwartym krajobrazem rolniczym, doliną Wisły, kompleksami leśnymi w części północno-wschodniej oraz bogatymi zasobami przyrody objętymi formami ochrony, takimi jak obszar Natura 2000 „Dolina Dolnej Wisły”, Chełmiński Park Krajobrazowy czy Rezerwat Zbocza Płutowskie. Dolina Dolnej Wisły, biegnąca wzdłuż zachodniej granicy gminy, stanowi doskonałe miejsce do wytyczania szlaków pieszych i rowerowych, a także obserwacji przyrody i krajobrazu.

Potencjałem z pewnością wykazuje się lądowisko w Watorowie – będące jedynym prywatnym ośrodkiem szkolenia i treningu pilotażu samolotowego w oparciu o własną infrastrukturę i symulatory.

Przez teren gminy przebiega kilka szlaków o znaczeniu lokalnym i regionalnym. Najważniejszym szlakiem rowerowym jest Pomorska Trasa Rowerowa, będąca częścią regionalnej sieci dróg rowerowych województwa kujawsko-pomorskiego, przebiegająca wzdłuż Wisły. Dodatkowo planowana jest rozbudowa Wiślanej Trasy Rowerowej, która w przyszłości może zwiększyć dostępność i atrakcyjność terenów rekreacyjnych.

5.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej

Głównym ośrodkiem działalności kulturalnej w gminie Kijewo Królewskie jest Gminna Biblioteka Publiczna w Kijewie Królewskim. Ważną rolę w integracji społecznej i organizacji życia kulturalnego pełnią liczne świetlice wiejskie, m.in. w Kijewie Królewskim, Trzebczu Szlacheckim, Bągarcie, Płutowie, czy Brzozowie. To właśnie te placówki umożliwiają mieszkańcom realizację inicjatyw lokalnych, spotkań międzypokoleniowych, wydarzeń kulturalnych i warsztatów, co wpływa nie tylko na rozwój kulturalny, ale także może stanowić impuls do aktywizacji społeczno-gospodarczej.

Na terenie gminy działa również wiele stowarzyszeń i organizacji pozarządowych, wspierających rozwój lokalnych społeczności w obszarze kultury, sportu, turystyki i edukacji. Do najważniejszych należą m.in.:

- Stowarzyszenie „Rodzina Kolpinga” w Kijewie Królewskim,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Kijewie Królewskim,
- Ochotnicze Straże Pożarne działające w poszczególnych sołectwach: Kijewo Królewskie, Brzozowo, Trzebcz Szlachecki, Płutowo,
- Uczniowski Klub Sportowy działający przy szkole podstawowej w Kijewie Królewskim,
- Klub Seniora.

Działalność tych organizacji wpływa korzystnie na poziom integracji lokalnej, poczucie tożsamości mieszkańców oraz aktywizację różnych grup wiekowych, w tym seniorów, dzieci i młodzieży. Rozbudowana infrastruktura społeczna i zaangażowanie mieszkańców stanowią solidną podstawę dla rozwoju lokalnego i kształtowania aktywnego społeczeństwa obywatelskiego w gminie.

Odpady na terenie gminy Kijewo Królewskie są odbierane zarówno z gospodarstw domowych, jak i z podmiotów gospodarczych, a następnie przekazywane do dalszego zagospodarowania poza obszarem gminy. Na terenie gminy nie funkcjonuje składowisko odpadów komunalnych, natomiast mieszkańcy mają możliwość korzystania z Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowanego na terenie gminy.

Do głównych zadań gminy w zakresie gospodarki odpadami należą:

- objęcie wszystkich nieruchomości zamieszkałych obowiązkowym systemem odbioru odpadów komunalnych,
- zapewnienie selektywnej zbiórki odpadów z podziałem na frakcje: papier, szkło, metale i tworzywa sztuczne, bioodpady oraz odpady zmieszane,
- kontrola firm odbierających odpady w zakresie posiadanych uprawnień i realizacji obowiązków wynikających z przepisów prawa,
- przeciwdziałanie nielegalnemu składowaniu odpadów, w tym likwidacja tzw. „dzikich wysypisk”,
- wspieranie mieszkańców w realizacji programu usuwania wyrobów zawierających azbest, w tym dofinansowanie demontażu i utylizacji,
- edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami.

Dzięki realizowanym zadaniom i stosowanym rozwiązaniom gmina dąży do zwiększenia poziomu recyklingu i ograniczenia ilości odpadów trafiających na składowiska, przy jednoczesnym zwiększaniu świadomości ekologicznej lokalnej społeczności.

W gminie Kijewo Królewskie dostęp do komunalnego wodociągu posiada około 98% mieszkańców. System zaopatrzenia w wodę oparty jest na lokalnych ujęciach wody oraz rozbudowanej sieci wodociągowej o długości około 110 km, obejmującej niemal wszystkie sołectwa. Sieć ta pozwala na efektywne dostarczanie wody zarówno do gospodarstw domowych, jak i do podmiotów gospodarczych.

W zakresie gospodarki ściekowej, gmina dysponuje zbiorczą siecią kanalizacji sanitarnej o długości około 35 km, która obsługuje blisko 30% mieszkańców. Główna oczyszczalnia ścieków znajduje się w Kijewie Królewskim, do której podłączone są także okoliczne miejscowości.

Na terenie gminy funkcjonuje aglomeracja Kijewo Królewskie, określona zgodnie z Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK), obejmująca wsie: Kijewo Królewskie, Brzozowo, Płutowo i Trzebcz Królewski, z równoważną liczbą mieszkańców (RLM) wynoszącą około 2000. Gmina prowadzi działania mające na celu sukcesywną rozbudowę sieci kanalizacyjnej, szczególnie w rejonach o zwartej zabudowie oraz w sołectwach objętych planami inwestycyjnymi.

Działania te mają na celu zwiększenie dostępności do usług komunalnych i poprawę jakości środowiska naturalnego poprzez redukcję zanieczyszczeń odprowadzanych do wód i gruntu.

Gmina Kijewo Królewskie charakteryzuje się umiarkowaną dostępnością do infrastruktury energetycznej wyższego rzędu. Przez obszar gminy przebiega linia elektroenergetyczna najwyższych napięć, ale nie ma strategicznych sieci przesyłowych paliw płynnych czy gazowych. Zaopatrzenie w energię elektryczną odbywa się za pośrednictwem sieci średniego napięcia (15 kV), zasilanej z głównych punktów zasilania (GPZ) zlokalizowanych poza granicami gminy – głównie z GPZ w Stolnie i Chełmnie.

Sieć elektroenergetyczna na terenie gminy oparta jest w przeważającej mierze na napowietrznych liniach średniego i niskiego napięcia, zasilanych przez lokalne stacje transformatorowe. Na obszarze gminy zlokalizowanych jest około 60 stacji transformatorowych, z czego większość stanowią stacje słupowe o przestarzałej konstrukcji, pochodzące z lat 70. i 80. XX wieku.

Obecny stan techniczny sieci elektroenergetycznej, w tym długość obwodów niskiego napięcia i ograniczona przepustowość transformatorów, stanowi barierę dla efektywnego przyłączania nowych odbiorców, w szczególności źródeł odnawialnej energii (OZE). Z tego względu konieczna jest sukcesywna modernizacja i rozbudowa infrastruktury, w szczególności w kontekście zwiększającego się zapotrzebowania na moc przyłączeniową w gospodarstwach domowych i rolnych oraz potencjalnych inwestycji w farmy fotowoltaiczne.

Mieszkańcy gminy korzystają z gazu bezprzewodowego, dostarczanego w butlach. Gazyfikacja gminy jest niezadowolająca. Infrastruktur gazowa gazu ziemnego nie istnieje w gminie. Na terenie gminy

znajduje się Ośrodek Wydobywczy Orlen Upstream, eksploatujący złożę gazu ziemnego. Gaz spalany jest na miejscu w procesie generacji energii elektrycznej.

Na obszarze gminy nie znajdują się zbiorcze systemy dystrybucji ciepła. Zlokalizowane na terenie gminy obiekty mieszkalne i niemieszkalne na potrzeby grzewcze oraz na przygotowanie ciepłej wody użytkowej zasilane są w ciepło z własnych indywidualnych źródeł. Pokrycie zapotrzebowania na ciepło na terenie gminy opiera się na spalaniu gazu ziemnego, węgla kamiennego, biomasy (popularnej ze względu na bliskość terenów leśnych) oraz oleju opałowego z minimalnym udziałem gazu płynnego oraz na źródłach odnawialnych.

5.5. Wizja rozwoju gminy oraz rozmieszczenie planowanych działań

Biorąc pod uwagę ograniczenia przestrzenne, infrastrukturalne i lokalizacyjne gminy Kijewo Królewskie oraz dostrzegając szanse wynikające z jej zasobów przyrodniczych, rolniczych i struktury osadniczej, można sformułować następujące cele strategiczne rozwoju gminy:

1. Wzmocnienie funkcji rolniczej gminy poprzez wsparcie nowoczesnych, zrównoważonych form gospodarowania, rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego oraz promocję produktów lokalnych.
2. Rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE) – zwłaszcza fotowoltaiki i biomasy – jako odpowiedź na słabą infrastrukturę elektroenergetyczną i rozproszoną zabudowę, przy jednoczesnej ochronie krajobrazu rolniczego i ograniczeniu emisji zanieczyszczeń.
3. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej poprzez modernizację układu dróg lokalnych i poprawę połączeń z ośrodkami powiatowymi (Chełmno, Toruń, Bydgoszcz), a także lepsze skomunikowanie miejscowości południowych.
4. Ochrona i promocja środowiska przyrodniczego oraz krajobrazu kulturowego, w tym doliny Dolnej Wisły i obszarów cennych przyrodniczo (Natura 2000, rezerваты, użytki ekologiczne), jako podstawy dla rozwoju turystyki przyrodniczej, edukacyjnej i agroturystyki.
5. Utrzymanie i rozwój funkcji mieszkaniowej w oparciu o lokalne potrzeby – poprzez wspieranie rozwoju osadnictwa wiejskiego w miejscowościach głównych i zapewnienie odpowiednich standardów infrastrukturalnych.
6. Wzmocnienie funkcji społecznych i integracyjnych – poprzez rozbudowę infrastruktury społecznej (świetlice, obiekty kulturalne i sportowe), wspieranie inicjatyw lokalnych oraz rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi.
7. Utrzymanie ładu przestrzennego i przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy, co sprzyja racjonalnemu wykorzystaniu przestrzeni i ogranicza koszty utrzymania infrastruktury technicznej.
8. Rozwój gospodarki niskonakładowej i usług lokalnych, w tym usług dla rolnictwa, leśnictwa, turystyki oraz opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi – z uwzględnieniem demograficznych trendów starzenia się społeczeństwa.
9. Wzmocnienie funkcji edukacyjnej i ekologicznej, w tym poprzez rozwój oferty edukacji przyrodniczej w oparciu o lokalne zasoby oraz współpracę ze szkołami, organizacjami i instytucjami zewnętrznymi.
10. Zachowanie ciszy, ciemnego nieba i czystości powietrza jako wyróżników gminy – co sprzyja jakości życia, zdrowiu mieszkańców i rozwojowi funkcji wypoczynkowej.

Gmina Kijewo Królewskie w 2033 roku to gmina zapewniająca wysoką jakość życia swoim mieszkańcom, oparta na harmonijnym rozwoju przestrzennym i wykorzystaniu lokalnych zasobów, zwłaszcza rolniczych. Dzięki rozwojowi infrastruktury technicznej i społecznej, mieszkańcy mają zapewniony łatwy dostęp do usług edukacyjnych, zdrowotnych i kulturalnych. Gmina wspiera lokalne inicjatywy społeczne, pielęgnuje tradycje i wzmacnia tożsamość społeczności wiejskiej.

Gmina cechuje się nowoczesną, choć racjonalnie rozbudowywaną infrastrukturą, dopasowaną do wiejskiego i otwartego krajobrazu. Zmodernizowane systemy gospodarki wodno-ściekowej, coraz większy udział odnawialnych źródeł energii oraz dążenie do poprawy

efektywności energetycznej przyczyniają się do poprawy jakości środowiska. Przemysłana polityka przestrzenna chroni tereny rolnicze i walory przyrodnicze, równocześnie umożliwiając konsolidację terenów zabudowywanych, rozwój zabudowy mieszkaniowej i infrastruktury lokalnej.

Kijewo Królewskie w 2033 roku to gmina aktywnie wspierająca lokalną przedsiębiorczość, szczególnie w sektorze rolniczym i przetwórstwa spożywczego. Rozwój terenów inwestycyjnych, poprawa dostępności komunikacyjnej oraz inicjatywy na rzecz aktywizacji zawodowej mieszkańców sprzyjają wzrostowi gospodarczemu i tworzeniu miejsc pracy. Gmina konsekwentnie buduje swój potencjał jako ośrodek stabilnego, zrównoważonego rozwoju, osadzonego w otwartym, rolniczym krajobrazie Ziemi Chełmińskiej.

5.6. Koncepcja rozwoju funkcjonalno-przestrzennego Gminy Kijewo Królewskie na tle koncepcji rozwoju funkcjonalno-przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego

Koncepcja rozwoju funkcjonalno-przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego przedstawia sposób jego funkcjonowania i rozwoju do roku 2030 na podstawie zbioru podstawowych założeń, zasad i relacji. Dodatkowo określa niezbędne działania w przestrzeni społeczno-gospodarczej województwa.

Wyżej wspomniana koncepcja zawiera sześć podstawowych elementów, stanowiących ogólne ramy rozwoju regionu. Są to:

- system przyrodniczy – obszary kluczowe ze względu na charakter walorów środowiskowych;
- system osadniczy – stymulowanie rozwoju obszarów i dziedzin funkcjonowania życia społecznego i gospodarczego;
- system transportowy – relacje transportowe o znaczeniu międzyregionalnym, międzynarodowym oraz sposób organizacji relacji wewnątrz wojewódzkich, w tym wskazanie dominującego środka transportu publicznego w relacji węzły powiatowe – stolice województwa;
- kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa – możliwość uruchomienia nowych procesów rozwojowych, znacząco zwiększających możliwości rozwoju województwa;
- zidentyfikowane obszary wymagające rozwiązania sytuacji problemowej – obecność ograniczeń rozwojowych na tyle ważnych, że mogą zagrażać prawidłowemu rozwojowi województwa jako spójnemu systemowi społeczno-gospodarczemu;
- założenia polityki terytorialnej województwa – zbiór zasad, które dotyczą świadomego różnicowania polityki rozwoju w ujęciu terytorialnym w powiązaniu z hierarchią sieci osadniczej, na bazie miejskich obszarów funkcjonalnych. Formułują one metodę identyfikacji zasięgu przestrzennego poszczególnych obszarów różnicowania interwencji oraz dziedziny wsparcia dla poszczególnych kategorii obszarów.

System przyrodniczy

System przyrodniczy na terenie Gminy Kijewo Królewskie obejmuje:

- 2 rezerваты przyrody:
  - PL.ZIPOP.1393.RP.58 Płutowo,
  - PL.ZIPOP.1393.RP.212 Zbocza Płutowskie.
- 1 park krajobrazowy:
  - PL.ZIPOP.1393.PK.69 Chełmiński Park Krajobrazowy.
- 1 obszar Natura 2000:
  - PLH040040 Zbocza Płutowskie.
- 8 pomników przyrody.

Na terenie Gminy Kijewo Królewskie występują więc obszary szczególnie cenne przyrodniczo i krajobrazowo, co potwierdza mapa „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030”. Przez teren Gminy Kijewo Królewskie nie przebiegają natomiast żadne korytarze ekologiczne.

System osadniczy

Sieć osadniczą województwa kujawsko-pomorskiego tworzy 56 miast dość równomiernie rozmieszczonych w przestrzeni województwa, które koncentrują 59% mieszkańców regionu, oraz 3419 zamieszkiwanych miejscowości wiejskich. Województwo charakteryzuje się czytelną hierarchią jednostek osadniczych, w której identyfikuje się pięć głównych poziomów:

- ośrodki stołeczne województwa – Bydgoszcz i Toruń,
- ośrodki regionalne – Włocławek, Grudziądz, Inowrocław,
- ośrodki powiatowe – Aleksandrów Kujawski, Brodnica, Chełmno, Golub-Dobrzyń, Lipno, Mogilno, Nakło nad Notecią, Radziejów, Rypin, Sępólno Krajeńskie, Świecie, Tuchola, Wąbrzeźno, Żnin,
- ośrodki uzupełniające ośrodki powiatowe – Więcbork, Chełmża, Łasin, Strzelno, Nowe, Szubin,
- ośrodki lokalne – pozostałe miasta, nie zaliczone do wyższych poziomów hierarchicznych oraz miejscowości wiejskie stanowiące siedziby gmin.

W związku z powyższym Gmina Kijewo Królewskie w hierarchii sieci osadniczej uznana została za ośrodek lokalny, odpowiedzialny za stymulowanie rozwoju społeczno-gospodarczego na poziomie gmin oraz za kształtowanie jakości życia mieszkańców i konkurencyjności gospodarki na poziomie gminy.

System transportowy

Przez teren Gminy Kijewo Królewskie przebiega droga powiatowa 1604C stanowiąca oś komunikacyjną gminy i jednocześnie najważniejszy ciąg komunikacyjny o znaczeniu ponadlokalnym. Odcinek tej drogi na obszarze gminy liczy ok. 11 km i integruje najważniejsze miejscowości, takie jak Kijewo Królewskie, Trzebcz Szlachecki i Trzebcz Królewski. Sieć drogową uzupełniają osiem dróg powiatowych o łącznej długości ok. 68 km, zapewniających spójność układu wewnętrznego oraz połączenia z sąsiednimi gminami, m.in. Chełmnem, Papowem Biskupim i Stolnem.

Choć Strategia województwa kujawsko-pomorskiego („Strategia Przyspieszenia 2030+”) wskazuje, że Gmina Kijewo Królewskie nie jest objęta OSI obszarów peryferyjności transportowej, rozwój i modernizacja lokalnej infrastruktury drogowej oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu pozostają istotnymi wyzwaniami.

Kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa

W modelu funkcjonalno-przestrzennym rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego wyróżnia się miejsca, obiekty i dziedziny kluczowe dla specyfiki regionu, które mają szczególne znaczenie dla jego rozwoju. Zidentyfikowane poniżej zagadnienia odnoszą się do kwestii o wyjątkowym znaczeniu regionalnym, istotnie wyróżniających się w skali kraju lub stanowiących nowe impulsy rozwojowe, których potencjalny wpływ będzie odczuwalny w całym województwie lub w jego znacznej części. Do takich zagadnień należą:

- 1) Uczelnia badawcza – jako narzędzie wykorzystania szansy wynikającej z faktu nadania Uniwersytetowi Mikołaja Kopernika w Toruniu tytułu uczelni badawczej jako jednej z dziesięciu w kraju.
- 2) Strategiczne tereny inwestycyjne – jako narzędzie wykorzystania specyficznych uwarunkowań wybranych terenów inwestycyjnych do rozwoju gospodarczego regionu:
  - a. Centralny Park Inwestycyjny Dźwierzno – potencjalnie najbardziej atrakcyjny wielkoobszarowy teren inwestycyjny w skali kraju;

- b. Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny – ośrodek silnego rozwoju innowacyjności i wielodziałalnej współpracy gospodarczej;
  - c. Brzeska Strefa Gospodarcza – ośrodek rozwoju gospodarczego w rejonie o stosunkowo niekorzystnej sytuacji społeczno-gospodarczej.
- 3) Makroobszary inwestycyjne – strefy rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności.
  - 4) Bydgoski Klaster Przemysłowy – krajowy lider branży narzędziowej i przetwórstwa tworzyw polimerowych.
  - 5) Obszar zasobu gleb najwyższych klas – rolnicza przestrzeń produkcyjna jako narzędzie wykorzystania szansy, wynikającej z bycia jednym z krajowych liderów w dziedzinie produkcji żywności.
  - 6) Toruń – obiekt Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Naturalnego UNESCO.
  - 7) Chełmno – Pomnik Historii oraz ośrodek dziedzictwa historyczno-kulturowego.
  - 8) Uzdrowiska: Ciechocinek, Inowrocław, Wieniec Zdrój – jako narzędzie wykorzystania szansy, wynikającej z bycia jednym z krajowych liderów w dziedzinie lecznictwa uzdrowiskowego.
  - 9) Węzeł Logistyczny Bydgoszcz jako narzędzie wykorzystania szansy wynikającej z przebiegu przez region multimodalnych międzynarodowych szlaków transportowych, umożliwiających powiązanie regionu z m.in. portami morskimi w Trójmieście.
  - 10) Tramwaj metropolitalny relacji Bydgoszcz – Toruń jako narzędzie służące wykorzystaniu szansy wynikającej z bliskiego położenia dwóch ośrodków regionalnych, umożliwiającej wykorzystanie i integrację łącznego potencjału tych miast.
  - 11) Linia kolejowa Trzcinec – Port Lotniczy – Solec Kujawski jako narzędzie służące wykorzystaniu szansy rozwoju gospodarczego i wzrostu konkurencyjności, wynikającej z możliwości zbudowania spójnego układu transportu kolejowego oraz powiązanie transportu kolejowego z lotniczym.

Na terenie Gminy Kijewo Królewskie zidentyfikowano obszary zasobu gleb najwyższych klas – rolniczej przestrzeni produkcyjnej, co również wskazano na mapie „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030”. Gmina Kijewo Królewskie charakteryzuje się wysoką przydatnością rolniczą gleb, co sprzyja rozwojowi produkcji roślinnej i podkreśla jej rolniczy charakter. Potencjał ten ogranicza miejscowo podwyższona zawartość metali ciężkich, zwłaszcza niklu. W tym kontekście, zrównoważone gospodarowanie przestrzenią rolniczą oraz wspieranie kierunków związanych z rolnictwem proekologicznym wpisują się w cele polityki regionalnej, ukierunkowanej na wzmacnianie potencjału obszarów wiejskich oraz przeciwdziałanie ich marginalizacji.

Ponadto, w ramach koncepcji rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, Gmina Kijewo Królewskie została zaliczona do „gmin wymagających wsparcia w tworzeniu przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym” („Rysunek 43. Koncepcja rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego”).

Projekty kluczowe, które zostały uznane za niezbędne do przyspieszenia rozwoju województwa

Projekty kluczowe to przedsięwzięcia uznane na poziomie województwa za niezbędne dla przyspieszenia jego rozwoju. Stanowią one najniższy poziom struktury celów i kierunków Strategii Przyspieszenia 2030+, odpowiadający konkretnym działaniom istotnym dla realizacji celów głównych. Choć nie wyczerpują wszystkich potrzeb rozwojowych regionu, wskazują na interwencje, wobec których samorząd województwa deklaruje aktywne zaangażowanie lub patronat ze względu na ich znaczenie strategiczne.

W kontekście gminy Kijewo Królewskie kluczowe znaczenie mają projekty z obszaru spójności transportowej województwa, dotyczące infrastruktury kolejowej przebiegającej przez gminę:

- Projekt kluczowy nr 461 – Pakiet projektów mających na celu realizację nowej infrastruktury kolejowej na rzecz spójności województwa, w tym podzadanie IV: Budowa linii kolejowej Chełmno – Unisław – Stworzenie ciągu Bydgoszcz – Unisław – Chełmno (w przebiegu dawnej linii kolejowej 246).

- Projekt kluczowy nr 462 – Pakiet projektów mających na celu modernizację i wykorzystanie istniejącej infrastruktury kolejowej na rzecz spójności województwa, w tym podzadanie IV: rewitalizacja linii kolejowej nr 209 na odcinku Chełmża – Bydgoszcz Wschód.

Niezależnie od powyższego, ze względu na przynależność gminy do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Torunia, Kijewo Królewskie może być także objęte interwencją realizowaną w formule ZIT – w zakresie projektów wynikających ze strategii terytorialnych i uzgodnionych mechanizmów polityki terytorialnej dla tego obszaru.

Założenia polityki terytorialnej województwa

Polityka terytorialna województwa kujawsko-pomorskiego w okresie programowania 2021-2027 realizowana jest w ujęciu następujących poziomów:

- poziom służący rozwojowi funkcji o znaczeniu regionalnym (realizowanych dla mieszkańców i obszaru całego województwa) i ponadregionalnym (tworzących relacje i powiązania międzyregionalne i międzynarodowe),
- (II) poziom związany z budowaniem relacji wewnętrznych i podnoszeniem potencjału rozwojowego miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich (Bydgoszcz i Toruń) oraz (III) poziom związany z budowaniem relacji wewnętrznych i podnoszeniem potencjału rozwojowego miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków regionalnych (Włocławek, Grudziądz, Inowrocław),
- (IV) poziom związany z miastami powiatowymi oraz obszarami powiązаныmi z nimi funkcjonalnie (za które na poziomie powiatowym należy uznać obszary powiatów), mający na celu przede wszystkim kształtowanie warunków dla wysokiej jakości życia (przede wszystkim w zakresie usług publicznych typowych dla poziomu powiatu) oraz konkurencyjności gospodarczej i rynków pracy na poziomie powiatów,
- (V) poziom dotyczący rozwoju na płaszczyźnie lokalnej, związany z inicjatywami oddolnymi realizowanymi w oparciu o liderów lokalnych (obszar objęty Lokalnymi Strategiami Rozwoju), który odpowiada zasięgowi działania poszczególnych lokalnych grup działania (LGD).

Gmina Kijewo przynależy do MOF Torunia (poziom II) oraz do OPPT Chełmna (poziom IV). W związku z tym jest częścią OSI miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze. Ponadto zalicza się do OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą, w której występują problemy zaawansowanych procesów starzenia się społeczeństwa oraz niskiego poziomu przedsiębiorczości.

Rozdział VI.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

6.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

W zakresie ochrony środowiska przewiduje się następujące zasady ochrony środowiska, powietrza, przyrody i krajobrazu:

- dla terenów w granicach Chełmińskiego Parku Krajobrazowego a także Obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Wisły należy stworzyć podstawy polityki przestrzennej i zasady działania umożliwiające zachowanie wartości środowiska przyrodniczego oraz wykorzystania obszarów zgodnie z przyrodniczymi i prawnymi uwarunkowaniami,
- konieczność ochrony krajobrazu wizualnego gminy, polegającej na świadomym kształtowaniu wnętrza krajobrazowych, otwarcie i osi widokowych, z uwzględnieniem zaleceń audytu krajobrazowego województwa kujawsko-pomorskiego,
- na obszarach o słabej izolacji pierwszego użytkowego poziomu wodonośnego zastosowanie systemowych rozwiązań w celu ochrony wód gruntowych przed zanieczyszczeniem,
- na obszarach o silnym stopniu zanieczyszczenia wód dążyć do ograniczenia lokalizacji inwestycji mogących pogorszyć ten stan,
- ochrona wód powierzchniowych przed negatywnym wpływem azotu ze źródeł rolniczych,
- obowiązek ograniczenia uciążliwości istniejących i nowo realizowanych obiektów do granic terenu działki, a także stosowanie środków technicznych skutecznie chroniących środowisko.

Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego (MZP) i mapami ryzyka powodziowego, opracowanymi w ramach projektu „Informatyczny system osłony kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami” (ISOK) na terenie gminy Kijewo Królewskie nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

6.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Na obszarze gminy większość obiektów zabytkowych została wpisana do rejestru zabytków lub została ujęta w gminnej ewidencji zabytków. Nieruchomości, które zostały objęte kartą zabytku nieruchomego podlegają następującym rygorom konserwatorskim:

- wymagane jest uzgadnianie z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków prac remontowych, adaptacyjnych i rozbiórkowych;
- wskazane jest dostosowanie nowej zabudowy wprowadzanej w obszar działki do istniejących budynków historycznych pod względem gabarytów, kompozycji bryły, kolorystyki i detalu, geometrii dachu itp. oraz uzgadnianie z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

W przypadku zabytków obowiązują zasady:

- naukowego badania i dokumentowania zabytków;
- prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
- zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
- popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury;
- wymaga się uzyskania pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na dokonywanie:

- o wszelkich działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku,
- o zmian podziału własnościowego i geodezyjnego;

Celem działalności konserwatorskiej jest zachowanie zabudowy historycznej, jej konserwacja, rewaloryzacja, rekonstrukcja, zachowanie towarzyszącej historycznej zieleni komponowanej, usuwanie obiektów dysharmonizujących, dostosowanie współczesnych funkcji do wartości zespołu zabytkowego, eliminacja funkcji uciążliwych. Zabytki ujęte w gminnej ewidencji zabytków podlegają rygorom uzgodnienia z Konserwatorem Zabytków:

- remontów, modernizacji, adaptacji, zmian sposobu użytkowania, obiektów ujętych w ewidencji zabytków, uzupełnień zabudowy, wprowadzania małych form architektonicznych, prac ziemnych;
- lokalizacji nowych budynków;
- dokonywania zmian podziału geodezyjnego lub innych zmian mających wpływ na ukształtowany historycznie układ zabudowy lub innych obiektów położonych w strefie, w tym małej architektury i innych obiektów budowlanych oraz istniejących drzew.

Celem działalności konserwatorskiej jest zachowanie historycznego układu zabudowy (linie zabudowy, proporcje gabarytów i wysokości, podziały historyczne, wkomponowanie w krajobraz naturalny), zachowanie zabudowy historycznej (jej konserwacja i rewaloryzacja), dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji, zachowanie kompozycji i układów zieleni historycznej, parków i cmentarzy, usuwanie obiektów dysharmonizujących.

W obrębie stanowisk archeologicznych posiadających Karty w gminnej ewidencji zabytków obejmuje tereny o rozpoznanej, na podstawie badań, zawartości ważnych relikwów archeologicznych. Na obszarze strefy wszelka działalność inwestycyjna musi być poprzedzona badaniami archeologicznymi na koszt inwestora. Zakres prac archeologicznych określa się przy uzgadnianiu projektu budowlanego.

Gmina zobowiązana jest utrzymywać politykę w stosunku do substancji zabytkowych w Programie opieki nad zabytkami, który powinien być aktualizowany co 4 lata.

6.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Na terenie gminy Kijewo Królewskie nie występują szczególne potrzeby w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej, które wypełniałyby znamiona par. 3 ust. 10 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758). Według przepisu rozporządzenia dopuszcza się określenie wyższego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową, niż wynika to ze wzoru, o którym mowa w ust. 2, jeżeli jest to uzasadnione szczególnymi potrzebami w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej, określonymi w strategii rozwoju gminy, strategii rozwoju ponadlokalnego lub strategii rozwoju obszaru otoczenia Centralnego Portu Komunikacyjnego, o której mowa w art. 120zi ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o Centralnym Porcie Komunikacyjnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 892, 1113, 1688 i 1890).

Szczególne potrzeby w tym zakresie występują, gdy przewiduje się, że na teren gminy prowadzone zostaną duże inwestycje, lub gdy nastąpią przekształcenia, które mogłyby skutkować napływem znacznej ilości nowych mieszkańców. Na dzień uchwalenia strategii nie są znane przesłanki, które pozwalałyby na określenie szczególnych wymagań w zakresie zapotrzebowania na nową zabudowę. Projektowanie nowej zabudowy powinno przebiegać w z uwzględnieniem przepisów określających sposób sporządzenia planu ogólnego gminy, przy zachowaniu sposobu obliczania zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w poszczególnych strefach.

6.4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Za obiekty handlu wielkopowierzchniowego należy rozumieć obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży przekraczającej 2000 m². Ze względu na charakter gminy i potrzeby jej mieszkańców, na jej terenie nie wyznacza się terenów dla lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego.

6.5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Realizacja inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym stanowi zadania własne gminy. Zadania te są określone w wieloletnich programach inwestycyjnych gminy i finansowane ze środków budżetu gminy. Inwestycjami celu publicznego o znaczeniu lokalnym są również zadania i cele zapisane w strategicznych dokumentach gminy. Zadania celu publicznego określają przepisy odrębne. Do zadań tych na terenie gminy Kijewo Królewskie należą m.in.:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi rowerowe i drogi wodne, budowa, utrzymywanie oraz wykonywanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji;
- budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania;
- budowa oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego;
- opieka nad nieruchomościami stanowiącymi zabytki w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- budowa i utrzymywanie pomieszczeń dla urzędów organów władzy, administracji, szkół publicznych, a także publicznych: obiektów ochrony zdrowia, przedszkoli, domów opieki społecznej, placówek opiekuńczo-wychowawczych i obiektów sportowych;
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy;
- ustanawianie i ochrona miejsc pamięci narodowej;
- ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody;
- inne cele publiczne określone w odrębnych ustawach.

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego (uchwalonego uchwałą nr XI/135/03 Sejmiku Samorządowego Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r.) na obszarze gminy przewidziano inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:

Tabela 12. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym przewidziane w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego

Nr zadania	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji
1	Włączenie do sieci Natura 2000 obszarów Parków Krajobrazowych	Minister Środowiska	do 2003 r.
2	Ochrona gruntów o wysokiej przydatności dla rolnictwa przed zmianą na cele nierolnicze	Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi	realizacja ciągła
3	Utworzenie rezerwatów i parków kulturowych	Samorządy lokalne we współpracy z Służbami Konserwatorskimi	do 2010 r.
39	Opracowanie programu ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami	Samorząd Województwa	

40	Realizacja programu zwiększenia lesistości i zadrzewień w województwie kujawsko-pomorskim w latach 2001-2020	Samorządy lokalne Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Toruniu	do 2020 r.
44	Ustanowienie i wdrożenie planów ochrony parków krajobrazowych: w tym Chełmińskiego	Wojewoda w porozumieniu z samorządami	do końca 2002 r.
53	Rewitalizacja historycznych układów urbanistycznych	Samorządy lokalne we współpracy z Wojewodą	po 2010 r.
76	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 240: - remont nawierzchni	Samorząd Województwa Samorząd Gminy we współpracy z ZDW	remonty do 2008 r., budowa obwodnic po 2010 r.
134	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 550	Samorząd Województwa Samorząd Gminy we współpracy z ZDW	remonty do 2008 r., budowa obwodnic po 2010 r.
193	Modernizacja i odbudowa rurociągów w Bajerzu (gm. Kijewo Królewskie)	Samorząd Województwa Samorząd Gminy we współpracy z ZDW	remonty do 2008 r., budowa obwodnic po 2010 r.

Wymienione wyżej zadania zostały zaplanowane 20 lat wcześniej i większość z nich została już wykonana. Ponadto, poza przebudową drogi nr 500, cele te mają charakter nieinwestycyjny i nie wymagają wyznaczenia i zachowania rezerw terenów pod inwestycje.

6.6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

W zakresie komunikacji na terenie gminy Kijewo Królewskie obowiązują kierunki rozwoju obejmujące:

- rozbudowa, przebudowa i remonty dróg powiatowych i gminnych do standardu przypisanego kategorii i klasie tych dróg, a w szczególności do utwardzenia nawierzchni i urządzenia ulic i dróg;
- rozwój urządzeń komunikacyjnych, obsługujących intensywnie wzrastający ruch drogowy, przede wszystkim stacji paliw i parkingów przydrożnych, gwarantujących zaspokojenie popytu na usługi związane z obsługą samochodów i podróżnych, tj. zaopatrzenie w paliwo, odpoczynek, gastronomia;
- realizacja w miarę możliwości i potrzeb nowych ulic (dróg gminnych), przede wszystkim w aspekcie obsługi nowych terenów przewidzianych do zainwestowania, z zachowaniem odpowiednich parametrów przekroju poprzecznego, umożliwiających lokalizację pasów zieleni oddzielających chodniki od jezdni, a tym samym ograniczających negatywny wpływ ruchu pojazdów na tereny otaczające;
- dalsza rozbudowa systemu komunikacji rowerowej – trasy lokalne mogą być alternatywą dojazdu do pracy, szkół i usług, ale przede wszystkim dodatkowym atutem w dziedzinie turystyki i rekreacji;
- budowa nowych dróg gminnych - wprowadzenie powiązań komunikacyjnych o charakterze lokalnym poszczególnych fragmentów w gminie, jako rozbudowa sieci dróg gminnych w terenach zainwestowanych oraz wynikających z ustaleń sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W zakresie gospodarki wodno-ściekowej przyjęto kierunki rozwoju:

- rozbudowa sieci wodociągowych umożliwiających bezawaryjną dostawę wody do nowych odbiorców;
- budowa nowych odcinków sieci wodociągowych dla terenów nowych inwestycji;
- przebudowa i wymiana istniejących odcinków sieci wodociągowych w gruntach prywatnych i pasie drogowym;

- realizacja kolektorów sanitarnych grawitacyjnych, dla terenów które mogą zostać objęte zbiorczym systemem kanalizacji;
- realizacja kolektorów i kanałów deszczowych dla terenów nowych inwestycji;
- rozbudowa, przebudowa i wymiana kanalizacji sanitarnej - gmina należy do aglomeracji Kijewo Królewskie wg. KPOŚK;
- realizacja systemów podczyszczalni wód opadowych przed odprowadzeniem ich do odbiornika,
- realizacja kolektorów tłocznych oraz przepompowni ścieków dla terenów, których system odprowadzania ścieków może być połączony z układem kanalizacji gminy,
- realizacja nowoczesnych zbiorników na nieczystości płynne miejscowościach w których budowa systemu kanalizacji nie ma ekonomicznego uzasadnienia.

W zakresie gospodarki odpadami przyjęto następujące ustalenia:

- prowadzić kontrolę nad prawidłowością postępowania z odpadami, w szczególności kontrolę udokumentowania przez właścicieli nieruchomości;
- przy realizacji programów nauczania przywiązywać większą wagę do gospodarki odpadami oraz kształtowania właściwych postaw i nawyków u dzieci i młodzieży.

W zakresie melioracji przyjęto następujące ustalenia:

- modernizację i odbudowę melioracji szczegółowych objętych ewidencją;
- utrzymanie melioracji podstawowej – otwartych rowów we właściwym stanie technicznym.

W zakresie elektroenergetyki przyjęto następujące ustalenia:

- budowę nowych odcinków sieci rozdzielczej średniego i niskiego napięcia oraz stacji transformatorowych dla zasilania nowych inwestycji;
- w ramach modernizacji sieci, sukcesywnie wprowadzanie sieci kablowej niskiego napięcia, na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej;
- realizację stacji transformatorowych na terenach zainwestowanych, wynikającą ze zwiększonego obciążenia;
- przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy wprowadzać pasy ochrony funkcyjnej terenów wokół projektowanych i istniejących linii elektroenergetycznych napowietrznych.

W zakresie gazownictwa przyjęto następujące ustalenia:

- działania na rzecz budowy sieci gazowniczej w gminie.

W zakresie ciepłownictwa przyjęto następujące ustalenia:

- wyeliminowanie źródeł charakteryzujących się największą uciążliwością dla otoczenia - do tej grupy należą piece węglowe w budynkach mieszkalnych i usługowych,
- w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej i w indywidualnych gospodarstwach, a szczególnie w nowych budynkach mieszkalnych wymagane stosowanie systemów grzewczych, preferujących paliwa ekologiczne, takie jak energia elektryczna, olej opałowy, gaz, odnawialne źródła energii itp. eliminujące zanieczyszczenia atmosfery,
- należy wyeliminować lokalizację pionowych kolektorów do poboru ciepła ziemi w obszarach zasobowych ujęć wody, strefach ochronnych, obszarach spływu wód do ujęć - ze względu na ochronę jakości wód podziemnych przeznaczonych do spożycia.

W zakresie telekomunikacji przyjęto następujące ustalenia:

- dalsze unowocześnianie sieci i urządzeń telekomunikacyjnych;
- docelowo wymianę napowietrznych i kablowych linii telekomunikacyjnych na rzecz podziemnego okablowania światłowodowego;

- rozwój systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych przewodowych i bezprzewodowych stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie i regionie.

6.7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Do odnawialnych źródeł energii potencjalnie zlokalizowanych oraz istniejących na terenie gminy Kijewo Królewskie zalicza się elektrownie wiatrowe wykorzystujące siłę wiatru, panele fotowoltaiczne i kolektory słoneczne, wykorzystujące energię słoneczną oraz biogazownie i elektrownie na biomasę zakładające wykorzystanie energetyczne stałych i suchych odpadów biomasy. Wszystkie obiekty OZE lokalizowane na terenie gminy muszą spełniać przepisy i normy szczególne mające odniesienie do ich rodzaju, wielkości i charakterystyki technicznej. Lokalizacja i budowa urządzeń odnawialnych źródeł energii winny odbywać się zgodnie z przepisami odrębnymi. W zakresie lokalizacji przewiduje się, że na terenie gminy:

- z uwagi na ochronę ludności i krajobrazu, nie występują dogodne warunki dla lokalizacji nowych elektrowni wiatrowych z tego względu nie przewiduje się lokalizacji elektrowni wiatrowych o mocy przekraczającej 500 kW, z wyłączeniem instalacji w Brzozowie;
- dopuszcza się lokalizację elektrowni wiatrowych w mikroinstalacji prosumenckich;
- na terenach rolnych dopuszcza się lokalizację instalacji do produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych – słonecznej, w postaci naziemnych instalacji fotowoltaicznych o mocy przekraczającej 100 kW; naziemne instalacje fotowoltaiczne o mocy przekraczającej 100 kW należy lokalizować zgodnie z zasadami:
  - dopuszcza się lokalizowanie instalacji naziemnych w skupieniach (klastrach) o powierzchni całkowitej łącznie dla wszystkich sąsiadujących ze sobą inwestycji nie przekraczającej 10 ha,
  - dopuszcza się lokalizowanie klastrów w odległościach nie mniejszych niż 1 km pomiędzy poszczególnymi klastrami,
  - dopuszcza się lokalizowanie klastrów wyłącznie na gruntach rolnych nie wymagających zgody na zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze,
  - dopuszcza się lokowanie instalacji fotowoltaicznych na terenach zamkniętych składowisk odpadów komunalnych, podlegających rekultywacji,
  - dokładna lokalizacja terenów dopuszczających możliwość lokalizowania naziemnych instalacji fotowoltaicznych o mocy przekraczającej 100 kW będzie każdorazowo doprecyzowywana w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a podczas ich lokalizacji brane będą pod uwagę w szczególności oddziaływanie instalacji fotowoltaicznych na krajobraz przyrodniczy i kulturowy;
- na terenie gminy dopuszcza się lokalizację biogazowni i biogazowni rolniczych w ramach instalacji przy indywidualnych gospodarstwach rolnych lub w ramach grupy gospodarstw z terenu gminy oraz jako samodzielnych instalacji OZE;
- dopuszcza się lokalizowanie elektrowni geotermalnych lub pomp ciepła.

6.8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Zagospodarowanie terenów objętych formami ochrony przyrody tych terenów powinno uwzględniać przepisy ochrony przyrody i krajobrazu, które narzucają konkretne cele, nakazy i zakazy. Większość tych przepisów ogranicza lokalizację inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko, co należy uwzględniać przy ich projektowaniu lokalizacji. Dodatkowo, inwestycje o znaczącym wpływie na środowisko powinny być realizowane z dala od zwartej zabudowy mieszkaniowej lub przewidywać rozwiązania zmniejszające ich oddziaływanie, aby unikać konfliktów przestrzennych.

Co do zasady lokalizacja inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko powinna uwzględniać:

- lokalizowanie nowych instalacji w pobliżu istniejących zakładów
- ograniczenie oddziaływania na tereny działek sąsiednich;
- lokalizowanie zabudowy w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

6.9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Na podstawie przeprowadzonej analizy uwarunkowań przyrodniczych, zasobów siły roboczej w rolnictwie, struktury agrarnej, poziomu produktywności terenów rolniczych, oceny otoczenia rolnictwa, proponuje się przyjąć dla nich następujące zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- racjonalne wykorzystywanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej uwzględniające dostosowanie kierunków produkcji rolnej, technologii produkcji i poziomu jej intensywności do walorów przyrodniczych danego obszaru,
- stymulowanie rozwoju różnych form przedsiębiorczości szczególnie w przetwórstwie rolno-spożywczym i w działalnościach związanych z rolnictwem i jego otoczeniem,
- wyłączenie z produkcji rolnej gruntów nie wykorzystywanych rolniczo,
- wspieranie działań producentów rolnych na rzecz organizowania się w grupy producenckie, menedżerskie i marketingowe,
- zwiększenie koncentracji i specjalizacji produkcji rolnej na terenach najbardziej przydatnych rolniczo, wyznaczenie priorytetowych kierunków lokalnej produkcji o największych szansach rozwoju,
- stymulowanie rozwoju infrastruktury technicznej oraz modernizacji i restrukturyzacji gospodarstw rolnych na rzecz tworzenia wielofunkcyjnego modelu wsi, dzięki większemu zatrudnieniu w usługach, turystyce i rekreacji (agroturystyka),
- tworzenie sprzyjających warunków dla podniesienia poziomu wykształcenia młodzieży wiejskiej i restrukturyzacji szkolnictwa i doradztwa dostosowanego do zmienności rynku pracy i lokalnych potrzeb gminy,
- dalsze przeciwdziałanie degradacji i zanieczyszczeniu środowiska przyrodniczego (gleb) i wspieranie działań na rzecz rekultywacji gruntów,
- rozwój agroturystyki i budownictwa pensjonatowego powiązanego z osadnictwem wiejskim, przede wszystkim w rejonach atrakcyjnych krajobrazowo,
- rozwój zagospodarowania związanego z różnymi formami turystyki z uwzględnieniem ochrony i kształtowania najcenniejszych zasobów środowiska przyrodniczego,
- rozwój nieuciążliwych działalności produkcyjno-usługowych związanych z przetwórstwem drewna, runa leśnego i produktów pochodzących z gospodarstw ekologicznych,
- na glebach o niskiej bonitacji dopuszcza się możliwość eksploatacji złóż kopalin pospolitych pod warunkiem ich udokumentowania, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Wszelkie podejmowane działania w zakresie gospodarki leśnej służyć mają zachowaniu i wzrostowi zasobów leśnych. Ważnym celem jest renaturalizacja obszarów leśnych dla osiągnięcia wzrostu zapasów i przyrostu masy drzewnej (efekt ekonomiczny) oraz ochrona gatunków najbardziej zagrożonych sukcesją, poprawa ogólnego stanu zdrowotności lasów, jak również ochrona przed pożarami (efekt ekologiczny). W ramach realizacji polityki przestrzennej, na obszarach leśnych gminy niezbędne jest podejmowanie i kontynuacja następujących działań:

- stymulacja wielkości powierzchni leśnej poprzez realizację zalesień zgodnie z przepisami odrębnymi,
- kontynuowanie zrównoważonej gospodarki leśnej zgodnie z planami urzędzenia lasów,
- ochrona terenów leśnych i prowadzenie działalności profilaktycznej, celem niedopuszczenia do ich degradacji,

- zachowanie i odtwarzanie walorów lasów poprzez wprowadzanie dolesień na gruntach o niskiej przydatności rolnej, z uwzględnieniem doboru drzewostanów odpowiadających danym warunkom siedliskowym.

6.10. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, obszarem zdegradowanym jest teren gminy dotknięty problemami społecznymi, gospodarczymi, środowiskowymi, przestrzenno-funkcjonalnymi lub technicznymi, jak bezrobocie, ubóstwo, niski poziom edukacji, zły stan infrastruktury czy degradacja środowiska. Lokalny program rewitalizacji, który obowiązywał do 2023 r., określał sposób naprawy tych terenów, obejmując m.in. modernizację infrastruktury, adaptację pustostanów, tworzenie przestrzeni publicznych i rozbudowę sieci technicznych. Tereny zurbanizowane wymagają przekształceń ze względu na ich zły stan wynikający z niekontrolowanej suburbanizacji. Obecnie program został już zakończony. Niemniej w ramach rewitalizacji należy dążyć do wykorzystania istniejących niezabudowanych terenów oraz rewitalizacji zabytkowych założeń folwarcznych, minimalizując konflikty przestrzenne i poprawiając estetykę przestrzeni. Szczególne działania dotyczą również terenów eksploatacyjnych, które wymagają rekultywacji zgodnej z koncesjami i ochrony terenów sąsiednich.

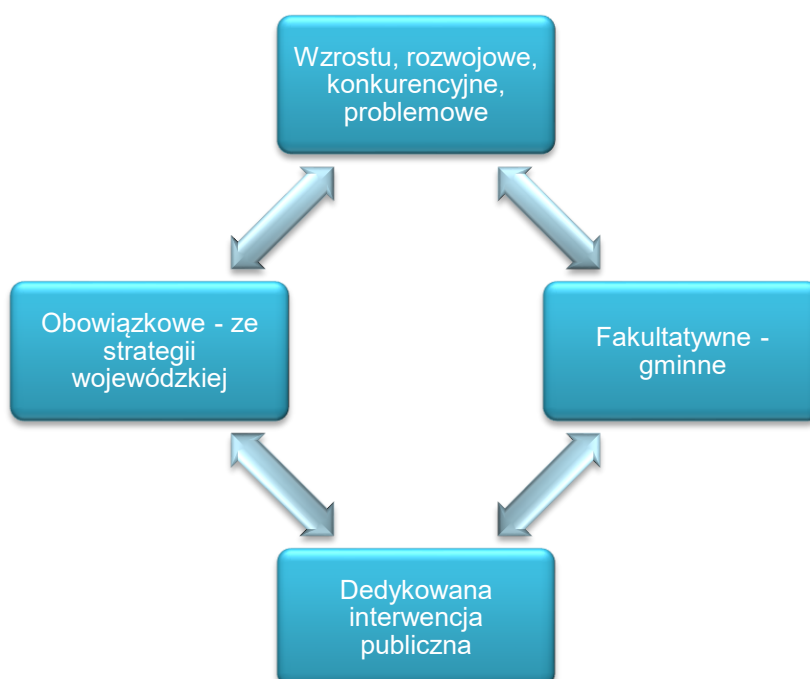
W granicach gminy nie występują obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji. W graniach administracyjnych gminy Kijewo Królewskie nie występują pomniki zagłady i ich strefy ochronne.

Rozdział VII.

Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Warunkiem efektywnej polityki rozwoju jest pogłębiona diagnoza terytoriów, czyli rozpoznanie zasobów endogenicznych i potencjałów, możliwych do wykorzystania do rozwoju, a także określenia barier rozwojowych i obszarów, które należałoby wesprzeć, co umożliwi większe różnicowanie i lepsze dopasowanie interwencji w zależności od specyfiki tych terytoriów. W ten sposób identyfikowane są obszary wsparcia, w tym o szczególnym charakterze, tzw. obszary strategicznej interwencji.

Schemat 3. Obszary strategicznej interwencji – sposób rozumienia, rodzaje i sens ich identyfikacji

Źródło: *Strategia Rozwoju Gminy – poradnik praktyczny*.

Według ustawy obszar strategicznej interwencji (OSI) to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych, lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych czy przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne albo w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, czy też rozwiązania regulacyjne.

Na poziomie regionalnym Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego wyznaczył własne obszary strategicznej interwencji.

7.1. „Strategia Przyspieszenia 2030+”

Strategia rozwoju jest najważniejszym dokumentem, który opracowuje Samorząd Województwa celem wyznaczenia kierunków rozwoju województwa na najbliższe lata. Kierunki te są realizowane poprzez bardzo różne działania władz, ale także innych podmiotów zainteresowanych rozwojem.

Dla województwa strategia jest zbiorem wiedzy o potrzebach województwa oraz o tym, w jaki sposób zamierza je realizować. Jako że jest to strategia dla całego województwa, skupia się na działaniach, z których efektów skorzystają wszyscy lub większość jego mieszkańców.

7.2. Wyzwania rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego wynikające ze Strategii Przyspieszenia 2030+

W wyniku prac diagnostycznych zawartych w Strategii Przyspieszenia 2030+ zidentyfikowano następujące wyzwania rozwojowe:

- 1) Poprawa poziomu rozwoju społecznego mieszkańców województwa.
- 2) Dostosowanie kierunków rozwoju województwa do transformacji demograficznej i konsekwencji starzenia społeczeństwa.
- 3) Rozwój gospodarczy.
- 4) Wzrost innowacyjności gospodarki województwa.
- 5) Poprawa dostępności zewnętrznej oraz wykorzystanie potencjału logistycznego województwa.
- 6) Poprawa dostępności komunikacyjnej stolic województwa z terenu całego województwa.
- 7) Wzmocnienie potencjału Bydgoszczy i Torunia jako ośrodków współodpowiedzialnych za rozwój społeczno-gospodarczy i konkurencyjność województwa.
- 8) Nowoczesny sektor rolno-spożywczy.
- 9) Rozwój uzdrowisk.
- 10) Powszechna dostępność technologii informacyjnych.
- 11) Zapewnienie dobrego stanu powietrza.
- 12) Zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu.
- 13) Bezpieczeństwo i transformacja energetyczna.
- 14) Odbudowa gospodarki regionu po epidemii COVID-19.

7.3. Wizja rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego

Istotą funkcjonowania i rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego jest zapewnienie jak najwyższej jakości życia jego mieszkańców.

Zakłada się, że końcowym efektem kształtowania jakości życia mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego będzie przede wszystkim wzrost zamożności społeczeństwa, jak również większa satysfakcja z możliwości realizacji aspiracji życiowych na jego terenie i komfort zamieszkiwania w regionie o dobrym stanie środowiska oraz wysokiej jakości oferowanych usług.

Pierwszym filarem „Strategii Przyspieszenia 2030+” jest konieczność przezwyciężenia problemu wciąż zbyt niskiego poziomu rozwoju społecznego.

Drugim filarem jest dążenie do poprawy stanu rozwoju gospodarczego województwa.

Trzeci filar stanowią działania na rzecz zapewnienia warunków dla wysokiej jakości życia oraz konkurencyjności gospodarki, związanych z jakością przestrzeni województwa.

Oprócz tych trzech filarów określających dziedziny „Strategii Przyspieszenia 2030+”, należy wskazać obszar zagadnień wspólnych dla nich (horyzontalnych) i tworzących między nimi powiązania i relacje, które są niezbędne do sprawnego funkcjonowania województwa, jako spójnego systemu społeczno-gospodarczego o integralnej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Zalicza się do nich zagadnienia dotyczące: bezpieczeństwa, cyfryzacji, transportu publicznego oraz współpracy wszystkich podmiotów i środowisk na rzecz rozwoju, tworzące czwarty filar.

Tabela 13. Filary „Strategii Przyspieszenia 2030+” oraz ich rola w kształtowaniu jakości życia i konkurencyjności gospodarki

Filary Strategii Przyspieszenia 2030+			
Rozwój społeczny	Zrównoważony rozwój gospodarczy	Kształtowanie przestrzeni	Sprawne funkcjonowanie systemów
Kształtuje jakość życia związaną z umiejętnościami i aktywnością mieszkańców	Kształtuje jakość życia związaną z dochodami gospodarstw domowych i zdolnością samorządów do inwestowania	Kształtuje jakość życia związaną ze stanem środowiska oraz zagospodarowaniem przestrzeni	Kształtuje jakość życia związaną z dostępnością, zaufaniem społecznym i instytucjonalnym, jakością i odpowiedzialnością zarządzania, poczuciem bezpieczeństwa
Kształtuje konkurencyjność gospodarki związaną z umiejętnościami i zaangażowaniem mieszkańców	Kształtuje konkurencyjność gospodarki związaną z jej nowoczesnością i różnorodnością	Kształtuje konkurencyjność gospodarki związaną z atrakcyjnością dla lokalizacji działalności gospodarczych	Kształtuje konkurencyjność gospodarki związaną z otwartością regionu i prorozwojowymi postawami wszystkich interesariuszy

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

Biorąc pod uwagę powyższe zapisy, finalne efekty Strategii Przyspieszenia 2030+ to:

- 1) Wzrost zamożności mieszkańców.
- 2) Możliwości realizacji aspiracji życiowych na terenie województwa.
- 3) Komfort zamieszkiwania w regionie o dobrym stanie środowiska i wysokiej jakości oferowanych usług.

7.4. Cele i kierunki rozwoju województwa

Celem nadrzędnym „Strategii Przyspieszenia 2030+” jest „jakość życia typowa dla wysokorozwiniętych regionów europejskich”.

Powyższy cel osiągnięty zostanie przez koncentrację działań w czterech obszarach tematycznych rozwoju:

- 1) **Spółeczeństwo** – w ramach tego obszaru zakłada się poprawę poziomu rozwoju społecznego, głównie w aspekcie zmian postaw społecznych i rozwoju edukacji. Celami operacyjnymi tego obszaru są: edukacja, aktywność społeczna, zdrowie, kultura i sport.

Obszar ten wyróżnia dwa cele główne:

- **Skuteczna edukacja.**
- **Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo.**

- 2) **Gospodarka** – w ramach tego obszaru dążyć się będzie do rozwoju i unowocześnienia gospodarki województwa, który jest warunkiem wzrostu jego konkurencyjności w aspekcie miejsca zamieszkania. Celem operacyjnym tego obszaru jest: jakościowy i ilościowy rozwój przedsiębiorczości.

Obszar ten wyróżnia jeden cel główny:

- **Konkurencyjna gospodarka.**

- 3) **Przestrzeń** – obszar ten ma za zadanie zapewnienie wysokiej jakości życia oraz konkurencyjności gospodarki, w zagadnieniach związanych z jakością przestrzeni województwa. Celami operacyjnymi tego obszaru są: dostępność usług, infrastruktury transportowej, przestrzeni dla rozwoju gospodarczego, wykorzystania potencjałów endogenicznych w rozwoju lokalnym.

Obszar ten wyróżnia jeden cel główny:

- **Dostępna przestrzeń i czyste środowisko.**

- 4) **Spójność** – obszar ten zmierza do zapewnienia wysokiej sprawności funkcjonowania systemu społeczno-gospodarczego, tak by przestrzeń województwa była spójna komunikacyjnie, bezpieczna i odporna na zagrożenia. Jednocześnie cechą realizowanych w województwie procesów powinna być innowacyjność, przy jednoczesnej nowoczesności struktur. Celami operacyjnymi tego obszaru są: informatyzacja (cyfryzacja), bezpieczeństwo publiczne, transport publiczny, współpraca na rzecz rozwoju regionu.

Obszar ten wyróżnia jeden cel główny:

- **Spójne i bezpieczne województwo.**

W ramach poszczególnych celów głównych, sformułowano cele operacyjne, które zaprezentowano w poniższej tabeli:

Tabela 14. Cel nadrzędny, cele główne oraz cele operacyjne „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”

Jakość życia typowa dla wysokorozwiniętych regionów europejskich				
1. Skuteczna edukacja	2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo	3. Konkurencyjna gospodarka	4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko	5. Spójne i bezpieczne województwo
11. Podniesienie jakości kształcenia i wychowania 12. Edukacja dla gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach 13. Kształtowanie środowiska edukacyjnego 14. Rozwój szkolnictwa wyższego	21. Aktywność społeczna i rozwój społeczeństwa obywatelskiego 22. Rozwój wrażliwy społecznie 23. Zdrowie 24. Kultura, sztuka i dziedzictwo narodowe 25. Sport i aktywność fizyczna	31. Odbudowa gospodarki po COVID-19 32. Innowacyjna gospodarka – nauka, badania i wdrożenia 33. Rozwój przedsiębiorczości 34. Rozwój sektora rolno-spożywczego 35. Rozwój turystyki 36. Internacjonalizacja gospodarki 37. Nowoczesny rynek pracy	41. Infrastruktura rozwoju społecznego 42. Środowisko przyrodnicze 43. Przestrzeń kulturowa 44. Przestrzeń dla gospodarki 45. Infrastruktura transportu 46. Infrastruktura techniczna 47. Czysta energia i bezpieczeństwo energetyczne 48. Potencjały endogeniczne	51. Transport publiczny 52. Cyfryzacja 53. Bezpieczeństwo 54. Współpraca dla rozwoju regionu

Źródło: *Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.*

7.5. Obszary Strategicznej Interwencji w województwie kujawsko-pomorskim

„Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030” kontynuuje wprowadzoną w „KSRR 2010-2020” ideę obszarów strategicznej interwencji (OSI). OSI są obecnie wiązane bezpośrednio z zasadą koncentracji terytorialnej, która z kolei jest definiowana jako „ukierunkowanie interwencji w ramach polityki regionalnej na rzecz wsparcia ograniczonej liczby terytoriów”. Uzasadnieniem tej zasady jest fakt, że każdy obszar charakteryzuje się określonymi wyzwaniami, barierami bądź potencjałami, których rozwój jest szczególnie istotny z punktu widzenia spójności regionu bądź kraju. Obszary te charakteryzują się zbiorem cech (funkcjonalnych, społeczno-gospodarczych, przestrzennych i innych), które w sposób pozytywny lub negatywny wyodrębniają je z otoczenia, co pozwala określić granice tego obszaru.

W „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030” wskazano następujące OSI, które dotyczą województwa kujawsko-pomorskiego:

- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
- obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

Dodatkowo KSRR 2030 dopuszcza na poziomie polityki regionalnej danego województwa identyfikację obszarów strategicznej interwencji będących odpowiedzią na problemy rozwojowe, o ile będzie to wiązało się z zapewnieniem konkretnych instrumentów wsparcia lub mechanizmów uzgodnień.

Obszary Strategicznej Interwencji wskazywane w polityce regionalnej województwa kujawsko-pomorskiego do realizacji w okresie do roku 2030, przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 15. Obszary Strategicznej Interwencji na terenie województwa kujawsko-pomorskiego ustanowione do roku 2030

Nazwa OSI	Wyjaśnienia	Rodzaj OSI wg KSRR2030	Możliwy rodzaj instrumentu wsparcia / mechanizmu uzgodnień	Przynależność Gminy Kijewo Królewskie do danego OSI
Zidentyfikowane na poziomie krajowym, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzi Rada Ministrów RP				
Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze	Przynależność miast wg materiałów ministerstwa właściwego ds. prowadzenia polityki regionalnej (aktualnie opublikowana przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Rozwoju – „Zaktualizowana imienna lista 139 miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze”).	Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze	Określany z poziomu polityki krajowej	TAK
Obszary zagrożone trwałą marginalizacją	Przynależność miast wg materiałów ministerstwa właściwego ds. prowadzenia polityki regionalnej (aktualnie opublikowana przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Rozwoju – „Zaktualizowana lista gmin zagrożonych trwałą marginalizacją, programowanie 2021-2027”).	Obszary zagrożone trwałą marginalizacją	Określany z poziomu polityki krajowej	NIE
Zidentyfikowane na poziomie wojewódzkim, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzi Samorząd Województwa				
Miejski obszar funkcjonalny Bydgoszczy i Torunia	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030”	Miejski obszar funkcjonalny	Instrument ZIT lub IIT/ Interwencja na podstawie uzgadnianego dokumentu programowego	TAK
Miejski obszar funkcjonalny Włocławka	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030”	Miejski obszar funkcjonalny	Instrument ZIT lub IIT/ Interwencja na podstawie uzgadnianego dokumentu programowego	NIE

Miejski obszar funkcjonalny Grudziądz	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030”	Miejski obszar funkcjonalny	Instrument ZIT lub IIT/ Interwencja na podstawie uzgadnianego dokumentu programowego	NIE
Miejski obszar funkcjonalny Inowrocławia	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030”	Miejski obszar funkcjonalny	Instrument ZIT lub IIT/ Interwencja na podstawie uzgadnianego dokumentu programowego	NIE
OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą	Zasięg terytorialny określony na mapie uzupełniającej „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030” Dopuszcza się aktualizacje przyjmowane przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Wewnętrzne peryferia	Instrument IIT, wsparcie poprzez preferencje w RPO / brak uzgodnień	TAK
OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030” – do uszczegółowienia na etapie sporządzania Planu zagospodarowania przestrzennego województwa	Subregion	Instrument IIT, wsparcie poprzez dedykowane działania przestrzenne / brak uzgodnień	NIE
OSI obszarów peryferyjności transportowej	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030” – do uszczegółowienia na etapie sporządzania Planu zagospodarowania przestrzennego województwa.	Wewnętrzne peryferia	Instrument IIT, wsparcie na etapie planowania funkcjonowania transportu publicznego / brak uzgodnień	NIE
Zidentyfikowane na poziomie wojewódzkim, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzą organy administracji rządowej				
Obszar przemysłowego wielkoobszarowego skażenia środowiska	Teren miasta Bydgoszcz oraz gminy Solec Kujawski. Rozpoznane ogniska zanieczyszczeń znajdują się na terenie dawnych Zakładów Chemicznych Zachem w Bydgoszczy. Niezbędne jest precyzyjne określenie zasięgu	Obszary zdegradowane	Określany z poziomu polityki krajowej	NIE

	terytorialnego zanieczyszczeń, zwłaszcza w zakresie zasięgu zanieczyszczeń wód.			

Źródło: *Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+..*

7.6. Spójność kierunków działań zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Kijewo Królewskie z kierunkami rozwoju określonymi w Strategii Przyspieszenia 2030+

Wszystkie kierunki działań wskazane w Strategii Rozwoju Gminy Kijewo Królewskie są spójne z kierunkami rozwoju określonymi w Strategii Przyspieszenia 2030+.

Szczegółowe zestawienie powiązań przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 16. Spójność kierunków działań Strategii Rozwoju Gminy Kijewo Królewskie z kierunkami rozwoju Strategii Przyspieszenia 2030+

Kierunki działań zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Kijewo Królewskie		Kierunki rozwoju określone w Strategii Przyspieszenia 2030+
Cel strategiczny I. Rozwój infrastruktury i usług społecznych służących mieszkańcom		
Cel operacyjny I.1. Cel operacyjny I.1. Wzmocnienie oferty edukacyjnej oraz rozwój infrastruktury oświatowej na rzecz dzieci i młodzieży		
I.1.1	Budowa i uruchomienie gminnego Klubu Dziecięcego jako elementu kompleksowego systemu opieki nad dziećmi do lat 3.	Projekt zgodny z: Kierunek 4101. Rozwój infrastruktury pomocy żłobkowej – Kierunek dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działań opieki nad dziećmi do lat trzech. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia. Kierunek 2207. Działania na rzecz ochrony macierzyństwa, wspierania rodziny i pieczy zastępczej – Kierunek dotyczy ogółu zagadnień związanych z ochroną macierzyństwa, wsparciem rodziny i funkcjonowaniem pieczy zastępczej (działania organizacyjne, polegające na tworzeniu lub rozwoju niezbędnych instytucji, wzmocnieniu kadrowym, działania promocyjne i edukacyjne).
I.1.2	Modernizacja i rozbudowa oddziałów przedszkolnych w Kijewie Królewskim i Brzozowie.	Projekt zgodny z: Kierunek 1101. Upowszechnienie wychowania przedszkolnego – Kierunek dotyczy działań promocyjnych i organizacyjnych mających na celu zwiększenie udziału dzieci uczęszczających do placówek edukacji przedszkolnej. Zalicza się tu zarówno działania mające na celu kształtowanie świadomości rodziców, jak i działania zmierzające do poprawy dostępności, takie jak działania na rzecz tworzenia przedszkoli, rozbudowywania ich struktur lub tworzenia oddziałów przedszkolnych przy szkołach. Kierunek 4102. Rozwój infrastruktury edukacji przedszkolnej – Kierunek dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia edukacji przedszkolnej. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu.

		Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.
I.1.3	Podnoszenie kompetencji kluczowych uczniów i kadry pedagogicznej poprzez realizację projektu „Rozumiem świat – projekt edukacyjny”.	Projekt zgodny z: Kierunek 1301. Rozwój innowacyjnej edukacji – Kierunek dotyczy działań o charakterze edukacyjnym, organizacyjnym oraz promocyjnym mających na celu wprowadzanie innowacyjnych metod nauczania (w tym nauczanie eksperymentalne). Kierunek obejmuje także tworzenie struktur organizacyjnych i podmiotów zajmujących się prowadzeniem innowacyjnej edukacji. Kierunek 1303. Doskonalenie kompetencji nauczycieli oraz rozwój doradztwa metodycznego – Kierunek dotyczy działań o charakterze szkoleniowym, mających na celu poprawę kompetencji nauczycieli. Kierunek dotyczy także działań związanych z rozwojem doradztwa metodycznego, przygotowania materiałów szkoleniowych. W przypadku nauczycieli przedmiotów zawodowych kierunek dotyczy także warsztatów, szkoleń i staży u przedsiębiorców lub producentów maszyn i urządzeń.
I.1.4	Poszerzenie oferty zajęć dodatkowych w szkołach podstawowych w Kijewie Królewskim i Brzozowie w odpowiedzi na potrzeby rozwojowe uczniów.	Projekt zgodny z: Kierunek 1111. Powszechny sport szkolny – Kierunek dotyczy ogółu działań związanych z upowszechnianiem aktywności fizycznej oraz rozwojem sportu wśród dzieci i młodzieży szkolnej z wykorzystaniem zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych – a więc prowadzonych w ramach systemu edukacji, z wykorzystaniem przyszkolnej oraz pozaszkolnej infrastruktury sportowej. Kierunek dotyczy działań organizacyjnych i promocyjnych, także w zakresie realizacji dodatkowych zajęć z wychowania fizycznego, organizacji zawodów sportowych dla młodzieży szkolnej, w tym rozwoju sportowej rywalizacji młodzieży na poziomie województwa (ligi międzyszkolne, rozwój regionalnych dyscyplin sportowych, mistrzostwa dla młodzieży pod patronatem Samorządu Województwa), tworzenia i wspierania funkcjonowania reprezentacji województwa w sportach młodzieżowych (wraz z organizacją udziału reprezentacji w zawodach), działań szkoleniowych dla kadry, organizacji obozów szkoleniowych dla drużyn szkolnych. W ramach kierunku mieści się także współpraca z klubami sportowymi w celu popularyzacji sportu wśród dzieci i młodzieży, rozwoju kariery zawodniczej uczniów szczególnie utalentowanych, pozyskiwania kadry trenerskiej. Kierunek 2406. Rozwój edukacji kulturalnej oraz upowszechnianie kultury wśród mieszkańców regionu – Kierunek dotyczy ogółu działań ukierunkowanych na kształtowanie wrażliwości kulturalnej oraz zainteresowania ofertą kultury (działania informacyjne, promocyjne, edukacyjne prowadzące do zwiększenia partycypacji w życiu kulturalnym).

		Kierunek 2501. Wzrost aktywności fizycznej mieszkańców – Kierunek dotyczy ogółu działań związanych z upowszechnianiem aktywności fizycznej mieszkańców województwa, realizowanej zarówno w sposób indywidualny, jak i zorganizowany, z wykorzystaniem ogólnodostępnej oraz komercyjnej bazy sportowej i rekreacyjnej. Kierunek obejmuje przede wszystkim działania o charakterze promocyjnym i edukacyjnym, propagującym aktywność fizyczną jako element zdrowego trybu życia oraz organizację wydarzeń masowych służących upowszechnianiu idei ale także wsparcie bardziej aktywne, jak np. organizację wypożyczalni sprzętu sportowego, ułatwianie dostępu do kadry instruktorskiej, patronaty nad rywalizacją drużyn amatorskich w sportach zespołowych, inne.
I.1.5	Doposażenie szkół podstawowych w nowoczesne materiały dydaktyczne i pomoce naukowe wspierające innowacyjne metody nauczania.	Projekt zgodny z: Kierunek 1301. Rozwój innowacyjnej edukacji – Kierunek dotyczy działań o charakterze edukacyjnym, organizacyjnym oraz promocyjnym mających na celu wprowadzanie innowacyjnych metod nauczania (w tym nauczanie eksperymentalne). Kierunek obejmuje także tworzenie struktur organizacyjnych i podmiotów zajmujących się prowadzeniem innowacyjnej edukacji. Kierunek 4103. Rozwój infrastruktury edukacji szkolnej – Rozwój infrastruktury edukacji szkolnej, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia edukacji szkolnej na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, w tym sportowej, warsztatów i pracowni, internatów, infrastruktury dla edukacji doświadczalnej i innowacyjnej.
I.1.6	Utworzenie Klubów Młodzieżowych oraz Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji (LOWE).	Projekt zgodny z: Kierunek 2205. Tworzenie przestrzeni do rozwoju społecznego i aktywności zawodowej różnych grup społecznych – Kierunek dotyczy ogółu działań mających na celu umożliwienie możliwie pełnego uczestnictwa w procesach rozwoju społecznego oraz umożliwienie realizacji aspiracji zawodowych osób z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych i niesamodzielnych. Przedmiotem kierunku są działania o charakterze organizacyjnym, związanym z wprowadzaniem odpowiednich rozwiązań, zapewnieniem niezbędnych kadr, promocją aktywności, budowaniem postaw solidarności wśród pozostałych grup społecznych. Kierunek 2101. Rozwój aspiracji społecznych – Kierunek dotyczy działań edukacyjnych (edukacja nieformalna) i promocyjnych mających na celu rozbudzenie aspiracji społecznych, zwłaszcza wśród

		dzieci i młodzieży. Dotyczy przede wszystkim działań polegających na animacji społecznej, pokazywaniu dobrych wzorców, wyrabianiu przekonania o roli i potrzebie kształcenia i rozwoju osobistego. Kierunek 4106. Rozwój infrastruktury dla aktywności, integracji i włączenia społecznego – Kierunek dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działań z zakresu stymulowania rozwoju społecznego na poziomie lokalnym, animacji i integracji społecznej, w tym także jako miejsca aktywizacji i włączenia społecznego seniorów oraz jako baza lokalowa dla funkcjonowania lokalnych organizacji sektora pozarządowego. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia. Kierunek dotyczy w szczególności istniejących oraz tworzonych świetlic wiejskich, a przy ich braku lub braku zasadności tworzenia, w uzasadnionych przypadkach może dotyczyć innych obiektów publicznej infrastruktury społecznej (np. szkół, bibliotek) pełniących taką rolę.
Cel operacyjny I.2. Rozbudowa i unowocześnienie infrastruktury oraz poszerzenie oferty w zakresie kultury, rekreacji i sportu		
I.2.1	Modernizacja i rozbudowa placów zabaw oraz siłowni plenerowych.	Projekt zgodny z: Kierunek 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu – Kierunek dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych.
I.2.2	Modernizacja istniejących świetlic wiejskich oraz budowa nowych obiektów jako centrów aktywności lokalnej i integracji społecznej.	Projekt zgodny z: Kierunek 4106. Rozwój infrastruktury dla aktywności, integracji i włączenia społecznego – Kierunek dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działań z zakresu stymulowania rozwoju społecznego na poziomie lokalnym,

		animacji i integracji społecznej, w tym także jako miejsca aktywizacji i włączenia społecznego seniorów oraz jako baza lokalowa dla funkcjonowania lokalnych organizacji sektora pozarządowego. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia. Kierunek dotyczy w szczególności istniejących oraz tworzonych świetlic wiejskich, a przy ich braku lub braku zasadności tworzenia, w uzasadnionych przypadkach może dotyczyć innych obiektów publicznej infrastruktury społecznej (np. szkół, bibliotek) pełniących taką rolę. Kierunek 2102. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego – Kierunek dotyczy ogółu działań mających na celu kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego i wzrostu aktywności społeczeństwa, przejawiających się w większej aktywności na rzecz rozwoju lokalnego oraz wysokim poziomem integracji społecznej (więzi społecznych). Obejmuje także kształtowanie lokalnych liderów oraz rozwój wolontariatu.
I.2.3	Rozszerzenie oferty programowej Gminnego Ośrodka Kultury.	Projekt zgodny z: Kierunek 2406. Rozwój edukacji kulturalnej oraz upowszechnianie kultury wśród mieszkańców regionu – Kierunek dotyczy ogółu działań ukierunkowanych na kształtowanie wrażliwości kulturalnej oraz zainteresowania ofertą kultury (działania informacyjne, promocyjne, edukacyjne prowadzące do zwiększenia partycypacji w życiu kulturalnym). Kierunek 2404. Rozwój oferty kulturalnej o znaczeniu lokalnym i regionalnym – Kierunek dotyczy działań związanych z rozwojem oferty instytucji kultury, oferowanej na poziomie lokalnym i regionalnym (kultura masowa) - adresowanych ze względu na swój charakter przede wszystkim do społeczności lokalnych lub społeczności województwa. W stosunku do kierunku dotyczącego „Rozwoju oferty kulturalnej o znaczeniu krajowym i międzynarodowym”, decydujący w demarkacji jest charakter danego przedsięwzięcia i jego powszechność występowania w przestrzeni kulturalnej kraju.
I.2.4	Wsparcie dla działalności lokalnych klubów sportowych i stowarzyszeń poprzez rozwój zaplecza organizacyjnego i infrastrukturalnego.	Projekt zgodny z: Kierunek 2502. Wspieranie działalności klubów i organizacji sportowych – Kierunek dotyczy działań mających na celu wspieranie funkcjonujących na terenie województwa klubów i organizacji sportowych. Dotyczy przede wszystkim działań, które będą odnosiły się do trzech aspektów funkcjonowania klubów i organizacji sportowych: promowania aktywności fizycznej (realizowanej w sposób sformalizowany w klubach i organizacjach), wsparcia organizacyjnego dla klubów i organizacji sportowej (w tym wsparcia

		kadr trenerskich) oraz promowania województwa poprzez udział w rywalizacji sportowej na najwyższych poziomach rozgrywkowych oraz na arenie międzynarodowej. Kierunek 2501. Wzrost aktywności fizycznej mieszkańców – Kierunek dotyczy ogółu działań związanych z upowszechnianiem aktywności fizycznej mieszkańców województwa, realizowanej zarówno w sposób indywidualny, jak i zorganizowany, z wykorzystaniem ogólnodostępnej oraz komercyjnej bazy sportowej i rekreacyjnej. Kierunek obejmuje przede wszystkim działania o charakterze promocyjnym i edukacyjnym, propagującym aktywność fizyczną jako element zdrowego trybu życia oraz organizację wydarzeń masowych służących upowszechnianiu idei ale także wsparcie bardziej aktywne, jak np. organizację wypożyczalni sprzętu sportowego, ułatwianie dostępu do kadry instruktorskiej, patronaty nad rywalizacją drużyn amatorskich w sportach zespołowych, inne. Kierunek 1111. Powszechny sport szkolny – Kierunek dotyczy ogółu działań związanych z upowszechnianiem aktywności fizycznej oraz rozwojem sportu wśród dzieci i młodzieży szkolnej z wykorzystaniem zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych – a więc prowadzonych w ramach systemu edukacji, z wykorzystaniem przyszkolnej oraz pozaszkolnej infrastruktury sportowej. Kierunek dotyczy działań organizacyjnych i promocyjnych, także w zakresie realizacji dodatkowych zajęć z wychowania fizycznego, organizacji zawodów sportowych dla młodzieży szkolnej, w tym rozwoju sportowej rywalizacji młodzieży na poziomie województwa (ligi międzyszkolne, rozwój regionalnych dyscyplin sportowych, mistrzostwa dla młodzieży pod patronatem Samorządu Województwa), tworzenia i wspierania funkcjonowania reprezentacji województwa w sportach młodzieżowych (wraz z organizacją udziału reprezentacji w zawodach), działań szkoleniowych dla kadry, organizacji obozów szkoleniowych dla drużyn szkolnych. W ramach kierunku mieści się także współpraca z klubami sportowymi w celu popularyzacji sportu wśród dzieci i młodzieży, rozwoju kariery zawodniczej uczniów szczególnie utalentowanych, pozyskiwania kadry trenerskiej.
I.2.5	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Brzozowie.	Projekt zgodny z: Kierunek 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu – Kierunek dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu

		spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. Kierunek 2501. Wzrost aktywności fizycznej mieszkańców – Kierunek dotyczy ogółu działań związanych z upowszechnianiem aktywności fizycznej mieszkańców województwa, realizowanej zarówno w sposób indywidualny, jak i zorganizowany, z wykorzystaniem ogólnodostępnej oraz komercyjnej bazy sportowej i rekreacyjnej. Kierunek obejmuje przede wszystkim działania o charakterze promocyjnym i edukacyjnym, propagującym aktywność fizyczną jako element zdrowego trybu życia oraz organizację wydarzeń masowych służących upowszechnianiu idei ale także wsparcie bardziej aktywne, jak np. organizację wypożyczalni sprzętu sportowego, ułatwianie dostępu do kadry instruktorskiej, patronaty nad rywalizacją drużyn amatorskich w sportach zespołowych, inne. Kierunek 1111. Powszechny sport szkolny – Kierunek dotyczy ogółu działań związanych z upowszechnianiem aktywności fizycznej oraz rozwojem sportu wśród dzieci i młodzieży szkolnej z wykorzystaniem zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych – a więc prowadzonych w ramach systemu edukacji, z wykorzystaniem przyszkolnej oraz pozaszkolnej infrastruktury sportowej. Kierunek dotyczy działań organizacyjnych i promocyjnych, także w zakresie realizacji dodatkowych zajęć z wychowania fizycznego, organizacji zawodów sportowych dla młodzieży szkolnej, w tym rozwoju sportowej rywalizacji młodzieży na poziomie województwa (ligi międzyszkolne, rozwój regionalnych dyscyplin sportowych, mistrzostwa dla młodzieży pod patronatem Samorządu Województwa), tworzenia i wspierania funkcjonowania reprezentacji województwa w sportach młodzieżowych (wraz z organizacją udziału reprezentacji w zawodach), działań szkoleniowych dla kadry, organizacji obozów szkoleniowych dla drużyn szkolnych. W ramach kierunku mieści się także współpraca z klubami sportowymi w celu popularyzacji sportu wśród dzieci i młodzieży, rozwoju kariery zawodniczej uczniów szczególnie utalentowanych, pozyskiwania kadry trenerskiej.
I.2.6	Przebudowa i modernizacja infrastruktury sportowej na stadionie w Kijewie Królewskim.	Projekt zgodny z: Kierunek 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu – Kierunek dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu

		spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. Kierunek 2501. Wzrost aktywności fizycznej mieszkańców – Kierunek dotyczy ogółu działań związanych z upowszechnianiem aktywności fizycznej mieszkańców województwa, realizowanej zarówno w sposób indywidualny, jak i zorganizowany, z wykorzystaniem ogólnodostępnej oraz komercyjnej bazy sportowej i rekreacyjnej. Kierunek obejmuje przede wszystkim działania o charakterze promocyjnym i edukacyjnym, propagującym aktywność fizyczną jako element zdrowego trybu życia oraz organizację wydarzeń masowych służących upowszechnianiu idei ale także wsparcie bardziej aktywne, jak np. organizację wypożyczalni sprzętu sportowego, ułatwianie dostępu do kadry instruktorskiej, patronaty nad rywalizacją drużyn amatorskich w sportach zespołowych, inne.
Cel operacyjny I.3. Rozwój lokalnych usług społecznych wspierających integrację społeczną oraz pomoc osobom w trudnych sytuacjach życiowych		
I.3.1	Budowa i uruchomienie Centrum Usług Społecznych.	Projekt zgodny z: Kierunek 4106. Rozwój infrastruktury dla aktywności, integracji i włączenia społecznego – Kierunek dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działań z zakresu stymulowania rozwoju społecznego na poziomie lokalnym, animacji i integracji społecznej, w tym także jako miejsca aktywizacji i włączenia społecznego seniorów oraz jako baza lokalowa dla funkcjonowania lokalnych organizacji sektora pozarządowego. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia. Kierunek dotyczy w szczególności istniejących oraz tworzonych świetlic wiejskich, a przy ich braku lub braku zasadności tworzenia, w uzasadnionych przypadkach może dotyczyć innych obiektów publicznej infrastruktury społecznej (np. szkół, bibliotek) pełniących taką rolę. Kierunek 2102. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego – Kierunek dotyczy ogółu działań mających na celu kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego i wzrostu aktywności społeczeństwa, przejawiających się w większej aktywności na rzecz rozwoju lokalnego oraz wysokim poziomem integracji społecznej (więzi społecznych). Obejmuje także kształtowanie lokalnych liderów oraz rozwój wolontariatu.

I.3.2	Rozwój usług opiekuńczych i asystenckich skierowanych do osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami.	Projekt zgodny z: Kierunek 2201. Rozwój struktur instytucjonalnych oraz działalności opiekuńczych adekwatnie do zwiększających się potrzeb – Kierunek dotyczy działań o charakterze organizacyjnym, mających na celu dostosowanie i rozwój struktur instytucjonalnych (także tworzenie nowych podmiotów) oraz działalności opiekuńczych adekwatnie do zwiększających się potrzeb wynikających z prognoz demograficznych. Kierunek 2202. Wzrost liczby wykwalifikowanej kadry w obszarze pomocy społecznej i integracji, w tym w obszarze działalności opiekuńczych – Kierunek dotyczy działań o charakterze organizacyjnym, związanych ze zwiększaniem liczebności i kwalifikacji kadr instytucji pomocy i integracji społecznej, w tym w obszarze działalności opiekuńczych. Ponadto niezbędna jest realizacja działań na rzecz: rozwoju kształcenia zawodowego ww. zakresie, wsparcia szkoleniowego (specjalizacje, kursy, supervizje, inne), przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu oraz podnoszenia kompetencji opiekuńczych opiekunów formalnych i nieformalnych. Niezbędna jest kadra o określonych kwalifikacjach, stąd jako realizacja niniejszego kierunku mogą być także wskazywane działania na rzecz rozwoju kształcenia zawodowego w tym zakresie (zwłaszcza kierunki zamawiane) – jeśli było ono realizowane na wniosek podmiotów pomocy społecznej. Kierunek 2205. Tworzenie przestrzeni do rozwoju społecznego i aktywności zawodowej różnych grup społecznych – Kierunek dotyczy ogółu działań mających na celu umożliwienie możliwie pełnego uczestnictwa w procesach rozwoju społecznego oraz umożliwienie realizacji aspiracji zawodowych osób z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych i niesamodzielnych. Przedmiotem kierunku są działania o charakterze organizacyjnym, związanym z wprowadzaniem odpowiednich rozwiązań, zapewnieniem niezbędnych kadr, promocją aktywności, budowaniem postaw solidarności wśród pozostałych grup społecznych.
I.3.3	Realizacja programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.	Projekt zgodny z: Kierunek 2209. Rozwój prewencji i minimalizowania skutków uzależnień – Kierunek dotyczy ogółu działań o charakterze edukacyjnym i promocyjnym, w tym działań związanych z profilaktyką (prewencją, zapobieganiem) i ograniczaniem skutków uzależnień. Kierunek 2303. Rozwój profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowia – Kierunek dotyczy ogółu działań o charakterze organizacyjnym, edukacyjnym, promocyjnym polegających na kształtowaniu właściwych postaw i zachowań w zakresie zdrowego trybu życia. Kierunek dotyczy także wykonywania badań diagnostycznych w ramach profilaktyki oraz współpracy z samorządami lokalnymi na rzecz upowszechniania wiedzy o zachowaniach prozdrowotnych.

I.3.4	Utworzenie Dziennego Domu Pomocy w Trzebczyku.	Projekt zgodny z: Kierunek 2201. Rozwój struktur instytucjonalnych oraz działalności opiekuńczych adekwatnie do zwiększających się potrzeb – Kierunek dotyczy działań o charakterze organizacyjnym, mających na celu dostosowanie i rozwój struktur instytucjonalnych (także tworzenie nowych podmiotów) oraz działalności opiekuńczych adekwatnie do zwiększających się potrzeb wynikających z prognoz demograficznych. Kierunek 4106. Rozwój infrastruktury dla aktywności, integracji i włączenia społecznego – Kierunek dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działań z zakresu stymulowania rozwoju społecznego na poziomie lokalnym, animacji i integracji społecznej, w tym także jako miejsca aktywizacji i włączenia społecznego seniorów oraz jako baza lokalowa dla funkcjonowania lokalnych organizacji sektora pozarządowego. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia. Kierunek dotyczy w szczególności istniejących oraz tworzonych świetlic wiejskich, a przy ich braku lub braku zasadności tworzenia, w uzasadnionych przypadkach może dotyczyć innych obiektów publicznej infrastruktury społecznej (np. szkół, bibliotek) pełniących taką rolę.
Cel operacyjny I.4. Wzmocnienie infrastruktury i poprawa dostępności do usług ochrony zdrowia		
I.4.1	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury medycznej w celu poprawy jakości świadczonych usług zdrowotnych.	Projekt zgodny z: Kierunek 4107. Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia – Kierunek dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności z zakresu podstawowej, specjalistycznej, w tym szpitalnej ochrony zdrowia. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.

I.4.2	Dofinansowanie działalności gminnej służby zdrowia w zakresie zakupu nowoczesnego sprzętu diagnostycznego i terapeutycznego.	Projekt zgodny z: Kierunek 4107. Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia – Kierunek dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności z zakresu podstawowej, specjalistycznej, w tym szpitalnej ochrony zdrowia. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia. Kierunek 2304. Rozwój diagnostyki na rzecz szybkiego wykrywania chorób – Kierunek dotyczy ogółu działań mających na celu szybkie zdiagnozowanie rozwijających się chorób w celu poprawy skuteczności oraz obniżenia kosztów ich leczenia. Kierunek obejmuje także niezbędne działania inwestycyjne związane z zakupem sprzętu lub rozwojem technologii służących temu celowi.
I.4.3	Utworzenie Centrum Fizjoterapii w Kijewie Królewskim.	Projekt zgodny z: Kierunek 4107. Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia – Kierunek dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności z zakresu podstawowej, specjalistycznej, w tym szpitalnej ochrony zdrowia. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia. Kierunek 2303. Rozwój profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowia – Kierunek dotyczy ogółu działań o charakterze organizacyjnym, edukacyjnym, promocyjnym polegających na kształtowaniu właściwych postaw i zachowań w zakresie zdrowego trybu życia. Kierunek dotyczy także wykonywania badań diagnostycznych w ramach profilaktyki oraz współpracy z samorządami lokalnymi na rzecz upowszechniania wiedzy o zachowaniach prozdrowotnych.
Cel operacyjny I.5. Wzmacnianie bezpieczeństwa publicznego poprzez rozwój infrastruktury, zasobów technicznych oraz współpracy służb ratowniczych i porządkowych		

I.5.1	Doposażenie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w nowoczesny sprzęt ratowniczo-gaśniczy.	Projekt zgodny z: Kierunek 4114. Rozwój infrastruktury służącej zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego – Kierunek dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności służb ratownictwa medycznego, straży pożarnej, policji i innych służb publicznych powołanych dla ochrony bezpieczeństwa życia i mienia. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia. Kierunek 5303. Poprawa sprawności funkcjonowania służb ratownictwa medycznego, straży pożarnej, policji i innych służb publicznych – Kierunek dotyczy ogółu działań mających na celu podniesienie sprawności służb, w tym: poprawa wyposażenia, poprawa warunków lokalowych, zapewnienie wykwalifikowanych kadr, działania organizacyjne.
I.5.2	Termomodernizacja budynków OSP w Brzozowie, Kijewie Królewskim i Płutowie.	Projekt zgodny z: Kierunek 4704. Modernizacja indywidualnych oraz zbiorczych systemów grzewczych w kierunku rozwiązań niskoemisyjnych lub bezemisyjnych – Kierunek dotyczy działań mających na celu obniżanie skali emisji zanieczyszczeń powietrza w indywidualnych oraz zbiorczych systemach grzewczych. Kierunek 4707. Rozwój technologii oraz promocja zachowań oszczędzających zużycie energii – Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju działań zmierzających do ograniczania zużycia energii elektrycznej oraz energii cieplnej (działania o charakterze organizacyjnym, technicznym, prawnym, edukacyjnym, promocyjnym, badania naukowe i wdrożenia ściśle ukierunkowane na tego typu cele). Kierunek 4114. Rozwój infrastruktury służącej zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego – Kierunek dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności służb ratownictwa medycznego, straży pożarnej, policji i innych służb publicznych powołanych dla ochrony bezpieczeństwa życia i mienia. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje

		także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.
I.5.3	Rozbudowa budynku OSP w Trzebczu Szlacheckim.	Projekt zgodny z: Kierunek 4114. Rozwój infrastruktury służącej zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego – Kierunek dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności służb ratownictwa medycznego, straży pożarnej, policji i innych służb publicznych powołanych dla ochrony bezpieczeństwa życia i mienia. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia. Kierunek 5304. Wzmocnienie potencjału administracji publicznej do reagowania w sytuacjach kryzysowych – Kierunek dotyczy działań organizacyjnych i szkoleniowych mających na celu wzmocnienie możliwości szybkiego reagowania w sytuacji kryzysowej. Kierunek dotyczy także inicjatyw mających na celu wzajemne ubezpieczenia od skutków klęsk żywiołowych (typu „Salutaris”) oraz dotyczy promowania postaw solidaryzmu samorządów wobec ich skutków. Kierunek dotyczy także dostosowania organizacji funkcjonowania urzędów administracji publicznej na wypadek ponownych przypadków konieczności zastosowania ograniczeń w relacjach interpersonalnych (określonego administracyjnie dystansu społecznego).
I.5.4	Opracowanie Gminnego Programu Ochrony Ludności i Ochrony Cywilnej.	Projekt zgodny z: Kierunek 304. Wzmocnienie potencjału administracji publicznej do reagowania w sytuacjach kryzysowych powodowanych nagłymi zagrożeniami bezpieczeństw – Kierunek dotyczy działań organizacyjnych i szkoleniowych mających na celu wzmocnienie możliwości szybkiego reagowania w sytuacji kryzysowej. Kierunek dotyczy także inicjatyw mających na celu wzajemne ubezpieczenia od skutków klęsk żywiołowych (typu „Salutaris”) oraz dotyczy promowania postaw solidaryzmu samorządów wobec ich skutków. Kierunek dotyczy także dostosowania organizacji funkcjonowania urzędów administracji publicznej na wypadek ponownych przypadków konieczności zastosowania ograniczeń w relacjach interpersonalnych (określonego administracyjnie dystansu społecznego).
I.5.5	Rozwój systemu obrony cywilnej.	Projekt zgodny z:

		Kierunek 304. Wzmocnienie potencjału administracji publicznej do reagowania w sytuacjach kryzysowych powodowanych nagłymi zagrożeniami bezpieczeństwa – Kierunek dotyczy działań organizacyjnych i szkoleniowych mających na celu wzmocnienie możliwości szybkiego reagowania w sytuacji kryzysowej. Kierunek dotyczy także inicjatyw mających na celu wzajemne ubezpieczenia od skutków klęsk żywiołowych (typu „Salutaris”) oraz dotyczy promowania postaw solidaryzmu samorządów wobec ich skutków. Kierunek dotyczy także dostosowania organizacji funkcjonowania urzędów administracji publicznej na wypadek ponownych przypadków konieczności zastosowania ograniczeń w relacjach interpersonalnych (określonego administracyjnie dystansu społecznego). Kierunek 5302. Rozwój systemów monitoringu, ostrzegania i reagowania na zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego – Kierunek dotyczy ogółu działań organizacyjnych i niezbędnych działań inwestycyjnych mających na celu przeciwdziałanie (poprzez monitoring) wystąpieniu zagrożeń bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz sprawnego systemu ostrzegania w przypadku wystąpienia zagrożeń bezpieczeństwa i porządku publicznego. W szczególności należy wskazać na działania na rzecz integracji różnych systemów monitorowania. Kierunek 5306. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających zachowaniu bezpieczeństwa i szybkiemu reagowaniu w sytuacjach kryzysowych – Kierunek dotyczy działań organizacyjnych, szkoleniowych, promocyjnych mających na celu kształtowanie właściwych postaw i zachowań w sytuacjach kryzysowych.
Cel strategiczny II. Rozwój nowoczesnej, przyjaznej środowisku infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i energetycznej oraz wzmocnienie odporności gminy na zmiany klimatu		
Cel operacyjny II.1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym wdrażanie inteligentnych systemów zarządzania zasobami wodnymi		
II.1.1	Budowa inteligentnych sieci wodociągowych na terenie całej gminy.	Projekt zgodny z: Kierunek 4601. Zapewnienie zaopatrzenia w wodę pitną wysokiej jakości – Kierunek dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę pitną wysokiej jakości. Dotyczy infrastruktury ujęć wody, stacji uzdatniania oraz sieci wodociągowej i innych niezbędnych urządzeń. Kierunek dotyczy także działań o charakterze organizacyjnym, związanych z formalnoprawnymi aspektami ochrony ujęć wody. Kierunek 4602. Rozwój infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków – Kierunek dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków. Kierunek 4201. Ograniczenie oraz działania naprawcze wobec skutków emisji zanieczyszczeń oraz degradacji środowiska – Kierunek ma charakter ogólny i dotyczy wszystkich działań mających na

		celu ograniczanie negatywnych oddziaływań mieszkalnictwa, gospodarki (także rolnictwa), infrastruktury i sfery komunalnej na środowisko przyrodnicze oraz ogółu działań naprawczych związanych z usuwaniem skutków wcześniejszych oddziaływań.
II.1.2	Modernizacja istniejącej sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie całej gminy.	Projekt zgodny z: Kierunek 4601. Zapewnienie zaopatrzenia w wodę pitną wysokiej jakości – Kierunek dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej zaopatrzenie w wodę pitną wysokiej jakości. Dotyczy infrastruktury ujęć wody, stacji uzdatniania oraz sieci wodociągowej i innych niezbędnych urządzeń. Kierunek dotyczy także działań o charakterze organizacyjnym, związanych z formalnoprawnymi aspektami ochrony ujęć wody. Kierunek 4602. Rozwój infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków – Kierunek dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków. Kierunek 4201. Ograniczenie oraz działania naprawcze wobec skutków emisji zanieczyszczeń oraz degradacji środowiska – Kierunek ma charakter ogólny i dotyczy wszystkich działań mających na celu ograniczanie negatywnych oddziaływań mieszkalnictwa, gospodarki (także rolnictwa), infrastruktury i sfery komunalnej na środowisko przyrodnicze oraz ogółu działań naprawczych związanych z usuwaniem skutków wcześniejszych oddziaływań.
II.1.3	Budowa zbiornika retencyjnego w Kiełpiu.	Projekt zgodny z: Kierunek 4202 Ochrona, zwiększanie zasobów i poprawa jakości zasobów wody – Kierunek ma charakter ogólny i dotyczy wszystkich działań mających na celu ochronę wód powierzchniowych i podziemnych, rozumianych jako walor środowiskowy. Nie dotyczy zaopatrzenia w wodę ludności lub gospodarki oraz nie dotyczy rozwoju infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków (będących przedmiotem celu operacyjnego „46. Infrastruktura techniczna”). W szczególności dotyczy takich działań jak: czynne i bierne zabezpieczanie zasobów wód przed zanieczyszczeniem lub uszczuplaniem, działania na rzecz wszystkich sposobów retencji wody: mała, glebowa, krajobrazowa, retencja na obszarach zurbanizowanych i duża (nawet jeśli jednym z ich celów, ale niedominującym, mają być nawodnienia rolnicze), działania na rzecz poprawy jakości (stanu czystości) wód, także działania o charakterze środowiskowym wobec zbiorników i cieków wodnych (w tym rekultywacja, renaturyzacja), a także wszelkiego rodzaju działań zmierzających do ograniczania zużycia wody (działania o charakterze organizacyjnym, technicznym, prawnym, edukacyjnym, badania naukowe i wdrożenia ściśle ukierunkowanie na tego typu cele).

II.1.4	Realizacja I etapu budowy kanalizacji sanitarnej na odcinku Brzozowo-Kosowizna.	Projekt zgodny z: Kierunek 4602. Rozwój infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków – Kierunek dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczania ścieków. Kierunek 4201. Ograniczenie oraz działania naprawcze wobec skutków emisji zanieczyszczeń oraz degradacji środowiska – Kierunek ma charakter ogólny i dotyczy wszystkich działań mających na celu ograniczanie negatywnych oddziaływań mieszkalnictwa, gospodarki (także rolnictwa), infrastruktury i sfery komunalnej na środowisko przyrodnicze oraz ogółu działań naprawczych związanych z usuwaniem skutków wcześniejszych oddziaływań.
II.1.5	Przebudowa oczyszczalni ścieków w Napolu.	Projekt zgodny z: Kierunek 4602. Rozwój infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków – Kierunek dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczania ścieków. Kierunek 4201. Ograniczenie oraz działania naprawcze wobec skutków emisji zanieczyszczeń oraz degradacji środowiska – Kierunek ma charakter ogólny i dotyczy wszystkich działań mających na celu ograniczanie negatywnych oddziaływań mieszkalnictwa, gospodarki (także rolnictwa), infrastruktury i sfery komunalnej na środowisko przyrodnicze oraz ogółu działań naprawczych związanych z usuwaniem skutków wcześniejszych oddziaływań.
Cel operacyjny II.2. Rozwój infrastruktury energetycznej, w tym odnawialnych źródeł energii (OZE)		
II.2.1	Wspieranie lokalizacji i realizacji dużych inwestycji fotowoltaicznych na terenie gminy.	Projekt zgodny z: Kierunek 4705. Rozwój energetyki wykorzystującej odnawialne źródła energii – Kierunek dotyczy działań mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa zasilania w energię poprzez rozwój sieci służącej do jej przesyłu. Dotyczy także rozwoju infrastruktury zaopatrzenia w gaz. Kierunek 4707. Rozwój technologii oraz promocja zachowań oszczędzających zużycie energii – Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju działań zmierzających do ograniczania zużycia energii elektrycznej oraz energii cieplnej (działania o charakterze organizacyjnym, technicznym, prawnym, edukacyjnym, promocyjnym, badania naukowe i wdrożenia ściśle ukierunkowanie na tego typu cele).
II.2.2	Montaż instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej.	Projekt zgodny z:

		Kierunek 4705. Rozwój energetyki wykorzystującej odnawialne źródła energii – Kierunek dotyczy ogółu działań mających na celu rozwój energetyki wykorzystującej odnawialne źródła energii, pod warunkiem niepowodowania negatywnych skutków środowiskowych, w tym obniżania komfortu zamieszkania. Kierunek 4707. Rozwój technologii oraz promocja zachowań oszczędzających zużycie energii – Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju działań zmierzających do ograniczania zużycia energii elektrycznej oraz energii cieplnej (działania o charakterze organizacyjnym, technicznym, prawnym, edukacyjnym, promocyjnym, badania naukowe i wdrożenia ściśle ukierunkowanie na tego typu cele).
II.2.3	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.	Projekt zgodny z: Kierunek 4704. Modernizacja indywidualnych oraz zbiorczych systemów grzewczych w kierunku rozwiązań niskoemisyjnych lub bezemisyjnych – Kierunek dotyczy działań mających na celu obniżanie skali emisji zanieczyszczeń powietrza w indywidualnych oraz zbiorczych systemach grzewczych. Kierunek 4707. Rozwój technologii oraz promocja zachowań oszczędzających zużycie energii – Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju działań zmierzających do ograniczania zużycia energii elektrycznej oraz energii cieplnej (działania o charakterze organizacyjnym, technicznym, prawnym, edukacyjnym, promocyjnym, badania naukowe i wdrożenia ściśle ukierunkowanie na tego typu cele).
Cel strategiczny III. Rozwój funkcjonalnej, estetycznej i zrównoważonej przestrzeni publicznej oraz infrastruktury technicznej		
Cel operacyjny III.1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej oraz systemu komunikacji lokalnej		
III.1.1	Modernizacja kilkunastu odcinków dróg o nawierzchni betonowej w miejscowościach wiejskich (m.in. Trzebcz Szlachecki, Bągart, Bajerze, Brzozowo).	Projekt zgodny z: Kierunek 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację – Kierunek dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
III.1.2	Przebudowa kluczowych odcinków dróg asfaltowych w Kijewie Królewskim, Kijewie Szlacheckim, Trzebczu Szlacheckim, Szymbornie i Bągarcie.	Projekt zgodny z: Kierunek 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację – Kierunek dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na

		poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
III.1.3	Utwardzenie lokalnych dróg kostką brukową na osiedlach mieszkaniowych w Kijewie Królewskim i Brzozowie.	Projekt zgodny z: Kierunek 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację – Kierunek dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Cel operacyjny III.2. Poprawa estetyki, funkcjonalności i walorów ekologicznych przestrzeni publicznych poprzez rozwój infrastruktury rekreacyjnej i terenów zielonych		
III.2.1	Odnowa przestrzeni wiejskiej w Brzozowie, Kijewie Królewskim oraz Trzebczu Szlacheckim.	Projekt zgodny z: Kierunek 4113. Rozwój przestrzeni publicznych – Kierunek dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę stanu przestrzeni służących celom publicznym w zakresie spędzania wolnego czasu oraz integracji społecznej.
Cel operacyjny III.3. Ochrona i promocja lokalnego dziedzictwa kulturowego		
III.3.1	Promowanie lokalnego dziedzictwa historycznego i kulturowego jako elementu budowania tożsamości i atrakcyjności gminy.	Projekt zgodny z: Kierunek 4301. Ochrona, zachowanie, odnowa, wzmacnianie i promocja dziedzictwa kulturowego województwa – Kierunek ma charakter ogólny i dotyczy wszystkich działań mających na celu ochronę, zachowanie, wzmacnianie potencjału oraz promocję dziedzictwa kulturowego województwa. Do tego kierunku zaliczają się także działania ratownicze wobec obiektów i obszarów będących częścią środowiska kulturowego województwa, zachowanie tradycyjnej kultury wiejskiej, ochrona, zachowanie, konserwacja i szeroko rozumiana poprawa dobrostanu historycznych budowli zabytkowych, obiektów architektury, budownictwa czy zespołów urbanistycznych, dziedzictwa ginących zawodów, wsparcie powstających drobnych kolekcji, tworzenia nowych oraz rozwoju istniejących zbiorów muzealnych i skansenów, będących częścią środowiska kulturowego województwa. Kierunek obejmuje także obiekty sakralne (w tym elementy ich wyposażenia). Kierunek dotyczy także działań towarzyszących ochronie

		dziedzictwa kultury w ramach miejsc/obiektów objętych rozporządzeniem Prezydenta RP – Pomniki Historii oraz wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO. Kierunek 3502. Kształtowanie oferty turystycznej województwa – Kierunek dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie kompleksowej oferty atrakcyjnego zagospodarowania czasu dla turystów, poprzez wspólne promowanie lokalnych atrakcji turystycznych oraz opracowywanie ofert pobytów zakładających ich sukcesywną eksplorację przez turystów (tworzenie oferty pobytu określonej terytorialnie, dla konkretnego rejonu – bazującej na obecnych tam walorach i uwzględniającej różne rodzaje turystyki; sieciowanie lokalnych produktów turystycznych). Kierunek dotyczy - 174 - przede wszystkim działań promocyjnych, tworzenia wizerunku, działań organizacyjnych, informacji turystycznej, oraz niezbędnych działań inwestycyjnych związanych z tworzeniem kompleksowej oferty. Wiodącą rolę w koordynacji działań na rzecz sieciowania i promocji lokalnych produktów turystycznych odgrywać będzie Regionalna Organizacja Turystyczna przy współpracy z Urzędem Marszałkowskim.
Cel strategiczny IV. Zrównoważony rozwój gospodarczy gminy		
Cel operacyjny IV.1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości lokalnej oraz wzmocnienie rynku pracy		
IV.1.1	Utworzenie lokalnej strefy inwestycyjnej z przygotowanymi terenami pod inwestycje.	Projekt zgodny z: Kierunek 3306. Działania na rzecz pozyskania inwestorów – Kierunek obejmuje ogół działań mających na celu skłonienie inwestorów zewnętrznych do podjęcia działalności gospodarczej na terenie województwa oraz działań w ramach „opieki poinwestycyjnej”. W szczególności należy tu zaliczyć działalności promocyjne dedykowane dla pozyskania konkretnych inwestorów (np. kierowane do określonych podmiotów identyfikowanych branżowo lub terytorialnie), działalności polegające na ich aktywnym pozyskiwaniu, aktywny udział w targach, aktywny udział w kongresach ekonomicznych, działalności polegające na przygotowywaniu analiz i raportów dotyczących konkretnych ofert inwestycyjnych oraz prowadzenie bazy ofert inwestycyjnych z terenu województwa. Do tego rodzaju działalności należy także zaliczyć działalności szkoleniowe dla samorządów lokalnych ukierunkowane na wyrobienie umiejętności istotnych w kontaktach z inwestorami oraz wzmocnienie potencjału instytucji otoczenia biznesu wyspecjalizowanych w pozyskiwaniu lub obsłudze tego typu relacji z potencjalnymi inwestorami. Kierunek 4401. Wyznaczanie i urządzanie nowych oraz rozwój istniejących przestrzeni rozwoju gospodarczego – Kierunek dotyczy działań związanych ze sporządzaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego mających na celu wyznaczenie terenów na cele produkcyjne, usługowe, magazynowe i składowe, standardowo oznaczanych jako P lub P/U (wraz z niezbędnymi terenami dla infrastruktury, zieleni itp.), a także działań na rzecz ich wyposażania w infrastrukturę –

		niezbędną dla prowadzenia działalności gospodarczej (wodną, kanalizacyjną, elektroenergetyczną, zasilania w paliwa, infrastrukturę łączności i informatyczną).
Cel operacyjny IV.2. Rozwój turystyki gminy		
IV.2.1	Aktywne uczestnictwo w inicjatywach i projektach realizowanych w ramach Lokalnej Grupy Działania „Zakole Dolnej Wisły”.	Projekt zgodny z: Kierunek 2102. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego – Kierunek dotyczy ogółu działań mających na celu kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego i wzrostu aktywności społeczeństwa, przejawiających się w większej aktywności na rzecz rozwoju lokalnego oraz wysokim poziomem integracji społecznej (więzi społecznych). Obejmuje także kształtowanie lokalnych liderów oraz rozwój wolontariatu.

Źródło: Opracowanie własne.

Rozdział VIII.

System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Stopień wdrożenia w życie celów i działań strategii rozwoju zweryfikuje skuteczność działania władz lokalnych oraz słusność założeń przyjętych w niniejszej Strategii Rozwoju Gminy Kijewo Królewskie. Organizację procesów wdrażających strategię określa scharakteryzowany w dalszej części dokumentu system realizacji strategii, który w szczególności:

- wskazuje podmioty zaangażowane w realizację strategii, biorąc pod uwagę ich rolę i kompetencje oraz relacje między nimi,
- przedstawia podział zadań,
- określa zasady współpracy,
- proponuje mechanizmy i narzędzia wdrażania strategii,
- określa wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych,
- określa sposób monitorowania i ewaluacji realizacji strategii oraz jej aktualizacji.

8.1. Odpowiedzialność za realizację strategii

Instytucje i podmioty, zaangażowane w proces wdrażania strategii można podzielić na trzy główne grupy (zgodnie z zasadą „trójkąta współpracy”):

- sektor publiczny – władze samorządowe gminy, urząd gminy i jednostki gminne, jednostki samorządu terytorialnego różnych szczebli, w tym np. gminy sąsiednie,
- sektor biznesowy – przedsiębiorcy, kluczowi pracodawcy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze itp.,
- sektor społeczny – mieszkańcy, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, liderzy społeczni i osoby publiczne, reprezentanci młodzieży itp.

Instytucjonalną strukturę systemu wdrażania, jak również monitorowania, ewaluacji oraz aktualizacji strategii tworzą:

- Wójt, jako organ wykonawczy, którego rola polega na stymulowaniu i koordynacji działań podejmowanych przez różnorodne podmioty i środowiska, jak również na mobilizowaniu oraz integrowaniu zasobów pozostających w ich dyspozycji – na rzecz realizacji celów oraz kierunków interwencji,
- Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy, będący wsparciem merytorycznym w zakresie dbałości o osiągnięcie założonych w strategii celów, jej ewaluacji i podejmowania decyzji strategicznych dla realizacji zapisów strategii (jak np. aktualizacja strategii),
- Sekretarz Gminy, jako osoba zarządzająca wdrażaniem strategii, odpowiedzialna za koordynację realizacji kierunków działań, w tym harmonizowanie i poszerzanie partnerstwa, poszukiwanie nowych źródeł finansowania działań, a także monitoring i ewaluację oraz przygotowywanie zmian w ramach strategii czy zapewnienie działań w zakresie informacji i promocji przyjętej wizji rozwoju gminy i sposobów jej urzeczywistnienia,
- poszczególne referaty i samodzielne stanowiska urzędu gminy oraz jednostki podległe gminy.

Schemat 4. Instytucjonalna struktura systemu wdrażania, monitorowania, ewaluacji oraz aktualizacji strategii

WÓJT	RADA GMINY	SKARBNIK	REFERAT INWESTYCJI I FUNDUSZY ZEWNETRZNYCH
• Stymulowanie i koordynacja działań. • Integrowanie zasobów.	• Wsparcie merytoryczne przy realizacji i ewaluacji strategii. • Wsparcie merytoryczne przy podejmowaniu decyzji strategicznych.	• Koordynacja finansowa	• Pozyskiwanie środków zewnętrznych • Nadzór na realizacja inwestycji

Źródło: Opracowanie własne.

Dla każdego z kierunków działań przedstawionych w niniejszej strategii określono ramy realizacyjno-organizacyjne obejmujące:

- podmiot odpowiedzialny za realizację,
- podmioty uczestniczące w realizacji,
- podmiot monitorujący.

Realizację strategii oparto na poniższych zasadach:

- Partycypacja i partnerstwo, czyli współpraca i równorzędne traktowanie reprezentantów różnych środowisk i instytucji, przy zachowaniu ich suwerenności, z założeniem stałego dążenia do wzajemnego rozumienia się.
- Otwartość, pozwalająca uczestniczyć jak największej liczbie osób i organizacji w partnerstwie, gwarantująca jego zróżnicowany skład (jeden z kluczowych warunków kreatywności i innowacyjności).
- Zintegrowana aktywność, będącą efektem podzielenia wspólnej wizji rozwoju gminy,
- transparentność, czyli przejrzystość działań, założenie dialogu, informowanie i konsultowanie decyzji oraz rozwiązań rozwojowych.
- Determinacja, rozumiana jako konsekwencja i odpowiedzialność we wdrażaniu przyjętych priorytetów i działań.
- Elastyczność reagowania, zakładająca możliwość modyfikacji i dostosowania strategii w zależności od zmian zachodzących na terenie gminy i jej otoczenia.
- Efektywność, oznaczająca dokonywanie takich wyborów sposobu wykorzystania zasobów, który zapewni celowość i oszczędność realizacji działania, przy uzyskaniu najlepszych efektów z poniesionych nakładów.
- Priorytet finansowania dla kierunków działań wpisanych do strategii oraz tych, które z niej bezpośrednio wynikają, dotyczący zarówno budżetu gminy, jak i źródeł zewnętrznych.

Tabela 17. Ramy realizacyjno-organizacyjne planowanych działań strategii

Lp.	Kierunki działań	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji	Podmiot monitorujący
Cel strategiczny I. Rozwój infrastruktury i usług społecznych służących mieszkańcom				
Cel operacyjny I.1. Wzmocnienie oferty edukacyjnej oraz rozwój infrastruktury oświatowej na rzecz dzieci i młodzieży				
I.1.1	Budowa i uruchomienie gminnego Klubu Dziecięcego jako elementu kompleksowego systemu opieki nad dziećmi do lat 3.	Referat Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych	Referat Planowania i Finansów, Referat Gospodarki Komunalnej, Samodzielne stanowisko ds. gospodarki gruntami i zagospodarowania przestrzennego	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
I.1.2	Modernizacja i rozbudowa oddziałów przedszkolnych w Kijewie Królewskim i Brzozowie.	Referat Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych	Referat Planowania i Finansów, Referat Gospodarki Komunalnej, Szkoła Podstawowa w Brzozowie oraz Szkoła Podstawowa w Kijewie Królewskim	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
I.1.3	Podnoszenie kompetencji kluczowych uczniów i kadry pedagogicznej poprzez realizację projektu „Rozumiem świat – projekt edukacyjny”.	Referat Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych, Szkoła Podstawowa w Brzozowie oraz Szkoła Podstawowa w Kijewie Królewskim	Referat Planowania i Finansów	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
I.1.4	Poszerzenie oferty zajęć dodatkowych w szkołach podstawowych w Kijewie Królewskim i Brzozowie w odpowiedzi na potrzeby rozwojowe uczniów.	Referat Społeczno-Organizacyjny, Szkoła Podstawowa w Brzozowie oraz Szkoła Podstawowa w Kijewie Królewskim	Referat Planowania i Finansów, Referat Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
I.1.5	Doposażenie szkół podstawowych w nowoczesne materiały dydaktyczne i	Referat Społeczno-Organizacyjny, Szkoła Podstawowa w Brzozowie oraz	Referat Planowania i Finansów	Wójt Gminy Kijewo Królewskie

	pomoce naukowe wspierające innowacyjne metody nauczania.	Szkoła Podstawowa w Kijewie Królewskim		
I.1.6	Utworzenie Klubów Młodzieżowych oraz Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji (LOWE).	Szkoła Podstawowa w Brzozowie oraz Szkoła Podstawowa w Kijewie Królewskim	Referat Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych, Referat Planowania i Finansów	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
Cel operacyjny I.2. Rozbudowa i unowocześnienie infrastruktury oraz poszerzenie oferty w zakresie kultury, rekreacji i sportu				
I.2.1	Modernizacja i rozbudowa placów zabaw oraz siłowni plenerowych.	Referat Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych	Referat Planowania i Finansów, Referat Gospodarki Komunalnej, Samodzielne stanowisko ds. gospodarki gruntami i zagospodarowania przestrzennego	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
I.2.2	Modernizacja istniejących świetlic wiejskich oraz budowa nowych obiektów jako centrów aktywności lokalnej i integracji społecznej.	Referat Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych	Referat Planowania i Finansów, Referat Inwestycji i Funduszy, Referat Gospodarki Komunalnej, Samodzielne stanowisko ds. gospodarki gruntami i zagospodarowania przestrzennego	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
I.2.3	Rozszerzenie oferty programowej Gminnego Ośrodka Kultury.	Gminny Ośrodek Kultury	Referat Planowania i Finansów	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
I.2.4	Wsparcie dla działalności lokalnych klubów sportowych i stowarzyszeń poprzez rozwój zaplecza organizacyjnego i infrastrukturalnego.	Referat Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych, Kluby Sportowe	Referat Planowania i Finansów	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
I.2.5	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Brzozowie.	Referat Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych	Referat Planowania i Finansów, Referat Gospodarki Komunalnej, Samodzielne stanowisko ds. gospodarki gruntami i zagospodarowania przestrzennego	Wójt Gminy Kijewo Królewskie

I.2.6	Przebudowa i modernizacja infrastruktury sportowej na stadionie w Kijewie Królewskim.	Referat Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych	Klub Sportowy, Referat Planowania i Finansów	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
Cel operacyjny I.3. Rozwój lokalnych usług społecznych wspierających integrację społeczną oraz pomoc osobom w trudnych sytuacjach życiowych				
I.3.1	Budowa i uruchomienie Centrum Usług Społecznych.	Referat Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych	Referat Planowania i Finansów, Referat Gospodarki Komunalnej, Samodzielne stanowisko ds. gospodarki gruntami i zagospodarowania przestrzennego, Referat Społeczno-Organizacyjny,	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
I.3.2	Rozwój usług opiekuńczych i asystenckich skierowanych do osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Referat Planowania i Finansów, Referat Społeczno-Organizacyjny	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
I.3.3	Realizacja programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Referat Planowania i Finansów, Referat Społeczno-Organizacyjny	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
I.3.4	Utworzenie Dziennego Domu Pomocy w Trzebczyku.	Referat Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Referat Planowania i Finansów, Referat Społeczno-Organizacyjny	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
Cel operacyjny I.4. Wzmocnienie infrastruktury i poprawa dostępności do usług ochrony zdrowia				
I.4.1	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury medycznej w celu poprawy jakości świadczonych usług zdrowotnych.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	Referat Inwestycji i Funduszy, Referat Planowania i Finansów	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
I.4.2	Dofinansowanie działalności gminnej służby zdrowia w zakresie zakupu nowoczesnego sprzętu diagnostycznego i terapeutycznego.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	Referat Inwestycji i Funduszy, Referat Planowania i Finansów	Wójt Gminy Kijewo Królewskie

I.4.3	Utworzenie Centrum Fizjoterapii w Kijewie Królewskim.	Referat Inwestycji i Funduszy	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Referat Planowania i Finansów	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
Cel operacyjny I.5. Wzmacnianie bezpieczeństwa publicznego poprzez rozwój infrastruktury, zasobów technicznych oraz współpracy służb ratowniczych i porządkowych				
I.5.1	Doposażenie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w nowoczesny sprzęt ratowniczo-gaśniczy.	Referat Inwestycji i Funduszy, Ochotnicze Straże Pożarne,	Referat Planowania i Finansów,	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
I.5.2	Termomodernizacja budynków OSP w Brzozowie, Kijewie Królewskim i Płutowie.	Referat Inwestycji i Funduszy, Ochotnicze Straże Pożarne,	Referat Planowania i Finansów, Referat Gospodarki Komunalnej, Samodzielne stanowisko ds. gospodarki gruntami i zagospodarowania przestrzennego,	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
I.5.3	Rozbudowa budynku OSP w Trzebczu Szlacheckim.	Referat Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych, OSP w Trzebczu Szlacheckim	Referat Planowania i Finansów, Referat Gospodarki Komunalnej, Samodzielne stanowisko ds. gospodarki gruntami i zagospodarowania przestrzennego	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
I.5.4	Opracowanie Gminnego Programu Ochrony Ludności i Ochrony Cywilnej.	Referat Społeczno-Organizacyjny	Referat Planowania i Finansów	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
I.5.5	Rozwój systemu obrony cywilnej.	Referat Społeczno-Organizacyjny	Referat Planowania i Finansów	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
Cel strategiczny II. Rozwój nowoczesnej, przyjaznej środowisku infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i energetycznej oraz wzmacnianie odporności gminy na zmiany klimatu				
Cel operacyjny II.1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym wdrażanie inteligentnych systemów zarządzania zasobami wodnymi				
II.1.1	Budowa inteligentnych sieci wodociągowych na terenie całej gminy.	Referat Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych	Referat Planowania i Finansów, Referat Gospodarki Komunalnej, Samodzielne stanowisko ds.	Wójt Gminy Kijewo Królewskie

			gospodarki gruntami i zagospodarowania przestrzennego	
II.1.2	Modernizacja istniejącej sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie całej gminy.	Referat Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych	Referat Planowania i Finansów, Referat Gospodarki Komunalnej, Samodzielne stanowisko ds. gospodarki gruntami i zagospodarowania przestrzennego	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
II.1.3	Budowa zbiornika retencyjnego w Kielpiu.	Referat Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych, Referat Gospodarki Komunalnej	Referat Planowania i Finansów, Referat Gospodarki Komunalnej, Samodzielne stanowisko ds. gospodarki gruntami i zagospodarowania przestrzennego	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
II.1.4	Realizacja I etapu budowy kanalizacji sanitarnej na odcinku Brzozowo-Kosowizna.	Referat Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych, Referat Gospodarki Komunalnej	Referat Planowania i Finansów	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
II.1.5	Przebudowa oczyszczalni ścieków w Napolu.	Referat Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych, Referat Gospodarki Komunalnej	Referat Planowania i Finansów	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
Cel operacyjny II.2. Rozwój infrastruktury energetycznej, w tym odnawialnych źródeł energii (OZE)				
II.2.1	Wspieranie lokalizacji i realizacji dużych inwestycji fotowoltaicznych na terenie gminy.	Referat Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych	Referat Planowania i Finansów, Samodzielne stanowisko ds. gospodarki gruntami	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
II.2.2	Montaż instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej.	Referat Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych	Referat Planowania i Finansów, Samodzielne stanowisko ds. gospodarki gruntami	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
II.2.3	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.	Referat Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych	Referat Planowania i Finansów, Samodzielne stanowisko ds. gospodarki gruntami, Referat Gospodarki Komunalnej	Wójt Gminy Kijewo Królewskie

Cel strategiczny III. Rozwój funkcjonalnej, estetycznej i zrównoważonej przestrzeni publicznej oraz infrastruktury technicznej				
Cel operacyjny III.1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej oraz systemu komunikacji lokalnej				
III.1.1	Modernizacja kilkunastu odcinków dróg o nawierzchni betonowej w miejscowościach wiejskich (m.in. Trzebcz Szlachecki, Bągart, Bajerze, Brzozowo).	Referat Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych, Referat Gospodarki Komunalnej	Referat Planowania i Finansów, Samodzielne stanowisko ds. gospodarki gruntami, Referat Gospodarki Komunalnej	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
III.1.2	Przebudowa kluczowych odcinków dróg asfaltowych w Kijewie Królewskim, Kijewie Szlacheckim, Trzebczu Szlacheckim, Szymbornie i Bągarcie.	Referat Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych, Referat Gospodarki Komunalnej	Referat Planowania i Finansów, Samodzielne stanowisko ds. gospodarki gruntami, Referat Gospodarki Komunalnej	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
III.1.3	Utwardzenie lokalnych dróg kostką brukową na osiedlach mieszkaniowych w Kijewie Królewskim i Brzozowie.	Referat Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych, Referat Gospodarki Komunalnej	Referat Planowania i Finansów, Samodzielne stanowisko ds. gospodarki gruntami, Referat Gospodarki Komunalnej	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
Cel operacyjny III.2. Poprawa estetyki, funkcjonalności i walorów ekologicznych przestrzeni publicznych poprzez rozwój infrastruktury rekreacyjnej i terenów zielonych				
III.2.1	Odnowa przestrzeni wiejskiej w Brzozowie, Kijewie Królewskim oraz Trzebczu Szlacheckim.	Referat Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych	Referat Planowania i Finansów, Referat Gospodarki Komunalnej, Samodzielne stanowisko ds. gospodarki gruntami i zagospodarowania przestrzennego	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
Cel operacyjny III.3. Ochrona i promocja lokalnego dziedzictwa kulturowego				
III.3.1	Promowanie lokalnego dziedzictwa historycznego i kulturowego jako elementu budowania tożsamości i atrakcyjności gminy.	Gminny Ośrodek Kultury	Referat Planowania i Finansów, Referat Społeczno-Organizacyjny	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
Cel strategiczny IV. Zrównoważony rozwój gospodarczy gminy				

Cel operacyjny IV.1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości lokalnej oraz wzmacnianie rynku pracy				
IV.1.1	Utworzenie lokalnej strefy inwestycyjnej z przygotowanymi terenami pod inwestycje.	Referat Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych, Samodzielne stanowisko ds. gospodarki gruntami i zagospodarowania przestrzennego	Referat Planowania i Finansów, Referat Gospodarki Komunalnej	Wójt Gminy Kijewo Królewskie
Cel operacyjny IV.2. Rozwój turystyki gminy				
IV.2.1	Aktywne uczestnictwo w inicjatywach i projektach realizowanych w ramach Lokalnej Grupy Działania „Zakole Dolnej Wisły”.	Gminny Ośrodek Kultury, Referat Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych	Nie dotyczy.	Wójt Gminy Kijewo Królewskie

Źródło: Opracowanie własne.

8.2. Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

W związku z tym, że strategia jest zapisem intencji, konieczne było zidentyfikowanie instrumentów realizacji. Instrumenty te zapewniają osiągnięcie celów strategii i są spójne z przyjętym modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej, prezentującym wizję rozwoju gminy w ujęciu przestrzennym.

Instrumenty te mają różną naturę, mogą m.in. przyjąć formę:

- wdrożeniową, np. gminne strategie sektorowe/branżowe, plany, modele, procedury, projekty, uszczegóławiające priorytety oraz strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów rozwojowych,
- organizacyjno-zarządczą, np. regulaminy wydziałów i jednostek, wydział lub zespół zarządzający strategią,
- finansową, np. uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko- i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, budżet zadaniowy, projekty społeczne realizowane w ramach funduszy europejskich, otwarte konkursy ofert dla organizacji pozarządowych, system małych grantów dla organizacji pozarządowych, budżet obywatelski, inicjatywa lokalna, fundusze kierowane, np. senioralny, młodzieżowy, podatki i opłaty,
- prawną, wynikających z przepisów ustawowych, np. stosowne uchwały rady, regulacje w postaci aktów prawa miejscowego, decyzje administracyjne,
- planowania przestrzennego, np. miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, procedury zapewniające udział mieszkańców w planowaniu przestrzennym,
- społeczną, np. działania edukacyjne, kampanie społeczne i informacyjne, działania promocyjne, konsultacje wewnętrzne, konsultacje społeczne, strony internetowe, profile w mediach społecznościowych, systemy informacji przestrzennej,
- kadrową, np. kadra kierownicza, koordynatorzy programów i projektów, liderzy lokalni, system doskonalenia kadr, wymiana doświadczeń, dobre praktyki,
- ekonomii społecznej, np. klauzule społeczne w konkursach i przetargach, system przekazywania lokali mieszkalnych z zasobów gminy na cele społeczne,
- koordynacji, np. ciała o charakterze opiniodawczo-doradczym (rada działalności pożytku publicznego, rada przedsiębiorczości, rada seniorów), partnerstwa lokalne, regionalne, krajowe, międzynarodowe, w różnych konfiguracjach, w tym o charakterze międzysamorządowym, międzysektorowym i międzyorganizacyjnym, uwzględniając również partnerstwo publiczno-prywatne, zespoły zadaniowe i wdrożeniowe,
- kontrolną, np. aktualizacja ewidencji i rejestrów, monitoring stanu zagospodarowania przestrzennego.

Dobór poszczególnych instrumentów realizacyjnych oparty został na ocenie efektywności i skuteczności dotychczasowych instrumentów oraz doświadczeniach Gminy Kijewo Królewskie.

Jako dokumenty wykonawcze względem strategii rozwoju rozumiane są obowiązkowe lub fakultatywne plany i programy funkcjonujące w Gminie Kijewo Królewskie. Poniżej, w formie tabelarycznej, wskazano dokumenty istniejące bądź przewidziane do sporządzenia lub zmiany.

Tabela 18. Dokumenty wykonawcze systemu realizacji strategii

Lp.	Obszar tematyczny	Dokument wykonawczy	Aktualność w kontekście treści strategii oraz wskazanie do zmian
1.	Polityka społeczna	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kijewo Królewskie na lata 2021-2026	AKTUALNY- Uchwała nr XXVII/189/2021 rady Gminy Kijewo Królewskie z dnia 29 grudnia 2021 r.
		Gminny Program Wsparcia rodziny na lata 2025-2026	AKTUALNY
2.	Zarządzanie kryzysowe	Gminny Plan Zarządzania Kryzysowego z roku 2024 Plan operacyjny funkcjonowania gminy Kijewo Królewskie w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa w czasie wojny z roku 2024	AKTUALNY
3.	Gospodarka komunalna	BRAK	BRAK
4.	Ochrona środowiska	Plan Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Gminy Kijewo Królewskie	NIEAKTUALNY Uchwała nr XXXI/189/2010 Rady Gminy Kijewo Królewskie z dnia 14 lipca 2010 w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Gminy Kijewo Królewskie
		Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Kijewo Królewskie	NIEAKTUALNY- Uchwała nr VII/59/2015 Rady Gminy Kijewo Królewskie z dnia 14 września 2015 w sprawie przyjęcia Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Kijewo Królewskie Uchwała nr XIII/98/2016 Rady Gminy Kijewo Królewskie z dnia 28 czerwca 2016 w sprawie zmiany Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Kijewo Królewskie
5.	Planowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	AKTUALNY- uchwała XXIV/191/2018 z dnia 16 lutego 2018 r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Kijewo Królewskie
		Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	AKTUALNY 1. Uchwała nr XVIII/98/96 Rady Gminy Kijewo Królewskie z dnia 31 października 1996 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu pod przemysł we wsi Szymborno: - przedmiot planu: zabudowa przemysłowa; obszar objęty planem - 0,10 ha 2. Uchwała nr XVIII/99/96 Rady Gminy Kijewo Królewskie z dnia 31 października 1996 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pod budownictwo jednorodzinne we wsi Watorowo: - przedmiot planu: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna; obszar objęty planem - 0,20 ha

			3. Uchwała nr XVIII/100/96 Rady Gminy Kijewo Królewskie z dnia 31 października 1996 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pod oczyszczalnię ścieków w Napolu: - przedmiot planu: tereny infrastruktury technicznej – oczyszczalnia ścieków; obszar objęty planem - 9,43 ha 4. Uchwała nr XXXI/171/98 Rady Gminy Kijewo Królewskie z dnia 26 maja 1998 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu pod przemysł we wsi Płutowo: - przedmiot planu: zabudowa przemysłowa; obszar objęty planem - 2,02 ha. 5. Uchwała nr VII/45/03 Rady Gminy Kijewo Królewskie z dnia 31 marca 2003 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lotniska sportowo – rekreacyjnego w Watorowie i Kiełpiu: - przedmiot planu: teren lotniska, zabudowy zagrodowej, tereny rolne i komunikacji publicznej; obszar objęty planem - 14,12 ha. 6. Uchwała nr VII/49/03 Rady Gminy Kijewo Królewskie z dnia 30 czerwca 2003 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu usług rzemiosła produkcyjnego we wsi Watorowo: - przedmiot planu: zabudowa usługowa (rzemiosło produkcyjne); obszar objęty planem - 0,58 ha. 7. Uchwała nr X/73/03 Rady Gminy Kijewo Królewskie z dnia 30 października 2003 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zaplecza noclegowego w lotniczym ośrodku szkoleniowym w Watorowie: - przedmiot planu: zabudowa usługowa; obszar objęty planem - 0,45 ha 8. Uchwała nr XXI/122/05 Rady Gminy Kijewo Królewskie z dnia 15 lutego 2005 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w części dotyczącej wsi Brzozowo (Br1): - przedmiot planu: zabudowa mieszkaniowa, przemysłowo – usługowa oraz usługowa; obszar objęty planem - 0,46 ha. 9. Uchwała nr XXVI/175/05 Rady Gminy Kijewo Królewskie z dnia 25 listopada 2005 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w części wsi Kijewo Królewskie (K.K.-1): - przedmiot planu: zabudowa mieszkaniowa i usługowa; obszar objęty planem - 21,39 10. Uchwała nr XIII/89/2008 Rady Gminy Kijewo Królewskie z dnia 30 czerwca 2008 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Brzozowo (Br-3): - przedmiot planu: zabudowa mieszkaniowo – usługowa; obszar objęty planem -11,04 ha. 11. Uchwała nr XIII/97/2016 Rady Gminy Kijewo Królewskie z dnia 28 czerwca 2016 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru obejmującego część wsi Trzebcz Szlachecki: - przedmiot planu: lokalizacja inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym polegającej na budowie linii elektroenergetycznej 400 kV; obszar objęty planem - 71,00 ha.

			12. Uchwała nr XXI/170/2017 Rady Gminy Kijewo Królewskie z dnia 28 września 2017 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obrębu Trzebcz Szlachecki: - przedmiot planu: lokalizacja inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym polegającej na budowie linii elektroenergetycznej 400 kV; obszar objęty planem - 141,00 ha 13. Uchwała nr VII/56/2019 Rady Gminy Kijewo Królewskie z dnia 30 września 2019 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Kijewo Królewskie w części wsi Brzozowo (Br 2): - przedmiot planu: zabudowa mieszkaniowa, usługowa i przemysłowa; obszar objęty planem - 175,47 ha 14. Uchwała nr XXI/151/2021 Rady Gminy Kijewo Królewskie z dnia 19 maja 2021 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Kijewo Królewskie w części wsi Brzozowo (Br 2): - przedmiot planu: zabudowa mieszkaniowa, usługowa; obszar objęty planem - 2,2 ha 15. Uchwała nr XXX/209/2022 Rady Gminy Kijewo Królewskie z dnia 31 maja 2022 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego złoża węglowodorów w gminie Kijewo Królewskie.
		Program rewitalizacji Gminy Kijewo Królewskie	NIEAKTUALNY – Uchwała nr XV/117/2016 Rady Gminy Kijewo Królewskie z dnia 16 listopada 2016 w sprawie przyjęcia Programu Rewitalizacji Gminy Kijewo Królewskie na lata 2016-2023
6.	Finanse publiczne	Uchwała Budżetowa na rok 2025	AKTUALNY - Uchwała nr IX/61/2025 Rady Gminy Kijewo Królewskie z dnia 14 stycznia 2025 w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Kijewo Królewskie na 2025 rok
		Wieloletnia Prognoza Finansowa 2025-2028	AKTUALNY- Uchwała nr IX/62/2025 Rady Gminy Kijewo Królewskie z dnia 14 stycznia 2025 w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kijewo Królewskie na lata 2025-2028

Źródło: Opracowanie własne.

8.3. System monitoringu, ewaluacji i aktualizacji strategii

Podstawą skutecznego wdrażania strategii jest dysponowanie wiedzą na temat postępów w zakresie realizacji wskazanych w niej instrumentów i działań oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskiwanymi efektami.

Sprawozdawczość realizowana będzie w szczególności w oparciu o analizę wskaźnikową, opracowywaną na podstawie własnych danych i informacji, statystyki publicznej (przede wszystkim generowanej przez Główny Urząd Statystyczny w ramach Banku Danych Lokalnych oraz gminę i jej jednostki), a także statystyk realizatorów poszczególnych kierunków działań wyznaczonych w ramach niniejszej strategii. Analiza wskaźnikowa uwzględni będzie określone w niniejszym dokumencie wskaźniki, realizowana będzie dla każdego z nich z wykorzystaniem jednego źródła danych, prowadzona w sposób dynamiczny, wskazując zmianę, jej zakres i kierunek (w tym w odniesieniu do roku bazowego) oraz – w przypadku niepożądanych tendencji – rekomendacje zmierzające do poprawy funkcjonowania systemu wdrażania. Analiza wskaźnikowa realizowana będzie co najmniej raz w roku.

Tabela 19. Lista wskaźników wraz z określeniem wartości oraz tendencji zmian, których osiągnięcie będzie świadczyć o prawidłowym tempie realizacji strategii

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz spodziewana wartość
Cel strategiczny I. Rozwój infrastruktury i usług społecznych służących mieszkańcom			
Cel operacyjny I.1. Wzmocnienie oferty edukacyjnej oraz rozwój infrastruktury oświatowej na rzecz dzieci i młodzieży			
1.	Liczba nowo utworzonych miejsc w Klubie Dziecięcym	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 24 szt.
2.	Liczba osób zatrudnionych w nowo utworzonym Klubie	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 4 os.
3.	Liczba nowych lub zmodernizowanych oddziałów przedszkolnych	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 2 szt.
4.	Liczba dzieci korzystających z przedszkoli po modernizacji	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 50 os./rok.
5.	Powierzchnia nowo wybudowana lub zmodernizowana	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 120 m ² .
6.	Liczba uczniów objętych wsparciem edukacyjnym	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 250 os.
7.	Liczba nauczycieli uczestniczących w szkoleniach	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 29 os.
8.	Liczba zrealizowanych godzin zajęć rozwijających kompetencje kluczowe	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 2200 h.
9.	Liczba przeprowadzonych szkoleń dla nauczycieli	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 9 szt.
10.	Liczba rodzajów zrealizowanych zajęć dodatkowych	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 13 szt./rok.

11.	Liczba uczniów biorących udział w zajęciach	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 250 os./rok
12.	Liczba godzin zajęć dodatkowych	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 750 h/rok.
13.	Liczba szkół wyposażonych w nowoczesne pomoce dydaktyczne	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 2 szt.
14.	Liczba zakupionych zestawów pomocy dydaktycznych (np. tablice multimedialne, roboty edukacyjne, zestawy eksperymentalne)	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 71 szt.
15.	Liczba uczniów korzystających z wyposażenia	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 250 os./rok.
16.	Liczba utworzonych Klubów Młodzieżowych i LOWE	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 1 szt.
17.	Liczba uczestników działań edukacyjnych i społecznych	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 37 os./rok.
18.	Liczba zrealizowanych warsztatów, zajęć, spotkań	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 12 szt./rok.

Cel operacyjny I.2. Rozbudowa i unowocześnienie infrastruktury oraz poszerzenie oferty w zakresie kultury, rekreacji i sportu

1.	Liczba zmodernizowanych i nowo wybudowanych placów zabaw oraz siłowni plenerowych	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 4 szt.
2.	Liczba użytkowników infrastruktury rekreacyjnej	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 250 os./rok
3.	Liczba elementów wyposażenia (urządzeń zabawowych/fitness)	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 16 szt.
4.	Liczba wybudowanych i zmodernizowanych świetlic wiejskich	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 5 szt.
5.	Liczba mieszkańców korzystających z oferty świetlic	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 100 os./rok.
6.	Liczba nowych cyklicznych zajęć i wydarzeń kulturalnych w ofercie GOK	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 2 szt./rok.
7.	Liczba uczestników zajęć i wydarzeń	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 50 os./rok.
8.	Liczba godzin zajęć i warsztatów	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 25 h/rok.
9.	Liczba klubów i stowarzyszeń objętych wsparciem	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 2 szt.
10.	Liczba zorganizowanych wydarzeń sportowych	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 5 szt./rok

11.	Powierzchnia nowo wybudowanej sali gimnastycznej	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 950 m ² .
12.	Liczba uczniów korzystających z sali	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 80 os./rok.
13.	Liczba godzin zajęć sportowych realizowanych w nowej sali	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 360 h/rok.
14.	Liczba zmodernizowanych elementów infrastruktury (np. płyta boiska, bieżnia, trybuny, zaplecze)	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 3 szt.
15.	Liczba wydarzeń sportowych organizowanych na stadionie	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 3 szt./rok.
16.	Liczba użytkowników stadionu	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 120 os./rok.

Cel operacyjny I.3. Rozwój lokalnych usług społecznych wspierających integrację społeczną oraz pomoc osobom w trudnych sytuacjach życiowych

1.	Liczba nowo wybudowanych /uruchomionych Centrów Usług Społecznych	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 1 szt.
2.	Liczba osób korzystających rocznie z usług CUS	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 750 os./rok
3.	Liczba realizowanych typów usług w ramach CUS	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 10 szt.
4.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i asystenckimi	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 18 os./rok.
5.	Liczba opiekunek/asystentów zatrudnionych w projekcie	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 8 os.
6.	Liczba godzin świadczenia usług opiekuńczych/asystenckich	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 1500 h/rok.
7.	Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 1 szt./rok
8.	Liczba uczestników działań edukacyjno-profilaktycznych	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 12 os./rok.
9.	Liczba utworzonych Domów Dziennego Pobytu	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 51 szt.
10.	Liczba seniorów objętych wsparciem	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 20 os./rok.
11.	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 7 os./rok.
12.	Liczba godzin funkcjonowania placówki	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 1850 h/rok.

13.	Liczba nowo wybudowanych /uruchomionych Centrów Usług Społecznych	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 1 szt.
14.	Liczba osób korzystających rocznie z usług CUS	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 750 os./rok.
15.	Liczba realizowanych typów usług w ramach CUS	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 10 szt.
Cel operacyjny I.4. Wzmocnienie infrastruktury i poprawa dostępności do usług ochrony zdrowia			
1.	Liczba zmodernizowanych/ rozbudowanych placówek medycznych	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 1 szt.
2.	Powierzchnia objęta modernizacją lub rozbudową	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 50 m ² .
3.	Liczba pacjentów korzystających z infrastruktury	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 250 os./rok.
4.	Liczba zakupionych urządzeń diagnostycznych i terapeutycznych	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 1 szt.
5.	Liczba pacjentów objętych diagnostyką lub leczeniem przy użyciu nowego sprzętu	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 35 os./rok.
6.	Liczba utworzonych Centrów Fizjoterapii	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 1 szt.
7.	Liczba pacjentów korzystających z usług fizjoterapeutycznych	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 200 os./rok.
8.	Liczba godzin zabiegów i terapii	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 650 h/rok.
Cel operacyjny I.5. Wzmacnianie bezpieczeństwa publicznego poprzez rozwój infrastruktury, zasobów technicznych oraz współpracy służb ratowniczych i porządkowych			
1.	Liczba jednostek OSP objętych wyposażeniem	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 4 szt.
2.	Liczba zakupionych elementów sprzętu ratowniczo-gaśniczego	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 36 szt.
3.	Liczba budynków OSP objętych termomodernizacją	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 3 szt.
4.	Redukcja zapotrzebowania na energię ciepłą	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 20%.
5.	Powierzchnia nowo wybudowanej części budynku	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 129,74m ² .
6.	Liczba nowych pomieszczeń (np. garaże, sala szkoleniowa, zaplecze socjalne)	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 9 szt.
7.	Liczba opracowanych dokumentów strategicznych	UG	Rok 2025 – 0

			Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 1 szt.
8.	Liczba przeprowadzonych konsultacji i uzgodnień z partnerami instytucjonalnymi	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 2 szt.
9.	Liczba zakupionych lub zmodernizowanych środków i zasobów OC (np. syreny, sprzęt, magazyny)	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 3 szt.
10.	Liczba przeszkolonych osób (urzędników, wolontariuszy OC)	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 3 os./rok.

Cel strategiczny II. Rozwój nowoczesnej, przyjaznej środowisku infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i energetycznej oraz wzmacnianie odporności gminy na zmiany klimatu

Cel operacyjny II.1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym wdrażanie inteligentnych systemów zarządzania zasobami wodnymi

1.	Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 47 km.
2.	Liczba gospodarstw domowych objętych nowym systemem	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 950 szt.
3.	Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 0,6 km.
4.	Długość zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 2,5 km.
5.	Pojemność zbiornika retencyjnego	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 4800 m ³ .
6.	Liczba gospodarstw objętych poprawionym systemem odwodnienia	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 6 szt.
7.	Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 4 km.
8.	Liczba przyłączy kanalizacyjnych wykonanych w ramach etapu	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 30 szt.
9.	Liczba gospodarstw objętych nową infrastrukturą	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 30 szt.
10.	Liczba zmodernizowanych oczyszczalni	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 1 szt.
11.	Przepustowość oczyszczalni	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 350 m ³ /dobę.
12.	Liczba mieszkańców objętych poprawionym systemem oczyszczania	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 800 os.

Cel operacyjny II.2. Rozwój infrastruktury energetycznej, w tym odnawialnych źródeł energii (OZE)

1.	Liczba zidentyfikowanych i udostępnionych lokalizacji pod farmy PV	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa.

			Rok 2034 – 1 szt.
2.	Łączna moc planowanych instalacji PV	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 50 MW.
3.	Liczba budynków użyteczności publicznej objętych montażem PV	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 3 szt.
4.	Łączna moc zainstalowanych instalacji PV	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 60 kWp.
5.	Roczna produkcja energii elektrycznej z PV	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 5,8 MWh/rok.
6.	Liczba budynków poddanych termomodernizacji	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 2 szt.
7.	Powierzchnia budynków objęta termomodernizacją	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 1307 m ² .
8.	Redukcja zapotrzebowania na energię ciepłą	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 20% względem stanu wyjściowego.

Cel strategiczny III. Rozwój funkcjonalnej, estetycznej i zrównoważonej przestrzeni publicznej oraz infrastruktury technicznej

Cel operacyjny III.1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej oraz systemu komunikacji lokalnej

1.	Łączna długość zmodernizowanych odcinków dróg		Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 5 km.
2.	Liczba miejscowości objętych inwestycją modernizacji dróg		Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 7 szt.
3.	Liczba zmodernizowanych odcinków dróg		Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 12 szt.
4.	Łączna długość przebudowanych dróg asfaltowych		Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 2,5 km.
5.	Łączna długość utwardzonych odcinków dróg		Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 1,2 km.
6.	Liczba lokalizacji objętych inwestycją utwardzania dróg		Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 2 szt.

Cel operacyjny III.2. Poprawa estetyki, funkcjonalności i walorów ekologicznych przestrzeni publicznych poprzez rozwój infrastruktury rekreacyjnej i terenów zielonych

1.	Liczba miejscowości objętych projektem	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 3 szt.
2.	Liczba elementów małej infrastruktury	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa.

			Rok 2034 – 4 szt.
3.	Liczba zamontowanych punktów oświetleniowych przy alejkach spacerowych	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 22 szt.
Cel operacyjny III.3. Ochrona i promocja lokalnego dziedzictwa kulturowego			
1.	Liczba wydanych publikacji, folderów, materiałów promocyjnych	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 1 szt.
2.	Liczba odbiorców materiałów promocyjno-edukacyjnych	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 500 os.
Cel strategiczny IV. Zrównoważony rozwój gospodarczy gminy			
Cel operacyjny IV.1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości lokalnej oraz wzmacnianie rynku pracy			
1,	Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych (uzbrojonych, skomunikowanych, objętych MPZP)	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 2 ha.
2.	Liczba zrealizowanych inwestycji na terenie strefy	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – min. 2 inwestycji w ciągu 5 lat.
3.	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy w strefie	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 10 szt.
Cel operacyjny IV.2. Rozwój turystyki gminy			
1.	Liczba projektów zrealizowanych we współpracy z LGD	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 1 szt.
2.	Wartość pozyskanych środków z programów LGD	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 100 000 zł.
3.	Liczba wydarzeń i spotkań partnerskich, w których uczestniczyła gmina	UG	Rok 2025 – 0 Tendencja wzrostowa. Rok 2034 – 4 spotkania/rok.

Źródło: Opracowanie własne.

Sprawozdawczość z realizacji strategii oparta zostanie również o raport z realizacji poszczególnych działań, przygotowywane przez jednostki odpowiedzialne za realizację poszczególnych kierunków działań. Jednostki te zostaną poproszone o przedstawienie okresowych raportów z realizacji powierzonych działań określonych w strategii.

Monitoring prowadzony będzie w celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji strategii – pozwoli wykryć zagrożenia i ewentualną konieczność modyfikacji planowanych działań.

Zaplanowana jest także ewaluacja strategii – w połowie i na koniec okresu jej realizacji. Ewaluacja ma na celu podnoszenie jakości działań poprzez zwiększenie ich adekwatności, skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości. Na podstawie wniosków z monitoringu i ewaluacji podejmowana będą decyzje odnośnie do uzupełnień i modyfikacji dokumentu strategii.

Rozdział IX.

Ramy finansowe i źródła finansowania

Planując realizację działań, zarówno o charakterze inwestycyjnym, jak i społecznym, należy wziąć pod uwagę realne możliwości ich wdrożenia. Wiąże się to z koniecznością oszacowania wydatków na rozwój poszczególnych sfer gminy oraz określenia potencjalnych źródeł finansowania.

Szczególne znacznie odgrywają środki finansowe przewidziane w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza, który w obecnej perspektywie jest programem finansowanym z EFRR i z EFS+. Znaczące środki dla gmin wiejskich dostępne są także z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, który jest podstawowym instrumentem finansowym do przeprowadzania zmian strukturalnych i inwestycyjnych na terenach wiejskich.

Cele rozwojowe Polski, które w założeniach Umowy Partnerstwa wskazano do finansowania z funduszy unijnych 2021-2027 to:

- zwiększenie konkurencyjności gospodarki,
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń,
- dobry stan środowiska naturalnego, zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- wzmocnienie cyfrowego rozwoju kraju,
- przejście na gospodarkę niskoemisyjną,
- zrównoważenie systemu energetycznego,
- poprawa stabilności dostaw paliw i energii,
- dobry stan środowiska naturalnego, zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- zwiększanie efektywności funkcjonowania instytucji państwa,
- wzmocnienie połączeń komunikacyjnych, w tym transeuropejskich,
- poprawa warunków świadczenia usług związanych z przewozem towarów i pasażerów,
- zwiększenie dostępności transportowej kraju,
- poprawa jakości kapitału ludzkiego oraz zwiększenie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju,
- ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego,
- poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Kryzys wywołany pandemią koronawirusa i wojną w Ukrainie spowodował zaplanowanie w budżecie Unii Europejskiej na lata 2021-2027 instrumentu ożywienia gospodarczego, w ramach którego wsparcie zostanie skierowane przede wszystkim na cele ochrony życia i środków utrzymania, naprawy jednolitego rynku, a także rozpoczęcia trwałej i udanej odbudowy.

Tabela 20. Ramy finansowe i źródła finansowanie działań

Lp.	Kierunki działań	Szacowana wartość działania	Źródła finansowania	Termin realizacji działania (lata)
Cel strategiczny I. Rozwój infrastruktury i usług społecznych służących mieszkańcom				
Cel operacyjny I.1. Wzmocnienie oferty edukacyjnej oraz rozwój infrastruktury oświatowej na rzecz dzieci i młodzieży				
I.1.1	Budowa i uruchomienie gminnego Klubu Dziecięcego jako elementu kompleksowego systemu opieki nad dziećmi do lat 3.	4 000 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2025-2026
I.1.2	Modernizacja i rozbudowa oddziałów przedszkolnych w Kijewie Królewskim i Brzozowie.	1 500 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2028-2029
I.1.3	Podnoszenie kompetencji kluczowych uczniów i kadry pedagogicznej poprzez realizację projektu „Rozumiem świat – projekt edukacyjny”.	905 374,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2024-2026
I.1.4	Poszerzenie oferty zajęć dodatkowych w szkołach podstawowych w Kijewie Królewskim i Brzozowie w odpowiedzi na potrzeby rozwojowe uczniów.	750 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2027-2028
I.1.5	Doposażenie szkół podstawowych w nowoczesne materiały dydaktyczne i pomoce naukowe wspierające innowacyjne metody nauczania.	900 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2027-2028
I.1.6	Utworzenie Klubów Młodzieżowych oraz Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji (LOWE).	250 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2026
Cel operacyjny I.2. Rozbudowa i unowocześnienie infrastruktury oraz poszerzenie oferty w zakresie kultury, rekreacji i sportu				

I.2.1	Modernizacja i rozbudowa placów zabaw oraz siłowni plenerowych.	450 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2027-2029
I.2.2	Modernizacja istniejących świetlic wiejskich oraz budowa nowych obiektów jako centrów aktywności lokalnej i integracji społecznej.	800 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2026-2029
I.2.3	Rozszerzenie oferty programowej Gminnego Ośrodka Kultury.	300 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2026-2027
I.2.4	Wsparcie dla działalności lokalnych klubów sportowych i stowarzyszeń poprzez rozwój zaplecza organizacyjnego i infrastrukturalnego.	250 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2026-2027
I.2.5	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Brzozowie.	11 000 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2022-2025
I.2.6	Przebudowa i modernizacja infrastruktury sportowej na stadionie w Kijewie Królewskim.	400 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2025-2026
Cel operacyjny I.3. Rozwój lokalnych usług społecznych wspierających integrację społeczną oraz pomoc osobom w trudnych sytuacjach życiowych				
I.3.1	Budowa i uruchomienie Centrum Usług Społecznych.	7 402 705,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2025-2026
I.3.2	Rozwój usług opiekuńczych i asystenckich skierowanych do osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami.	1 100 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2026-2028
I.3.3	Realizacja programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.	175 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2026-2029

I.3.4	Utworzenie Dziennego Domu Pomocy w Trzebczyku.	4 000 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2025-2028
Cel operacyjny I.4. Wzmocnienie infrastruktury i poprawa dostępności do usług ochrony zdrowia				
I.4.1	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury medycznej w celu poprawy jakości świadczonych usług zdrowotnych.	750 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2026-2029
I.4.2	Dofinansowanie działalności gminnej służby zdrowia w zakresie zakupu nowoczesnego sprzętu diagnostycznego i terapeutycznego.	250 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2026-2029
I.4.3	Utworzenie Centrum Fizjoterapii w Kijewie Królewskim.	1 500 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2025-2028
Cel operacyjny I.5. Wzmacnianie bezpieczeństwa publicznego poprzez rozwój infrastruktury, zasobów technicznych oraz współpracy służb ratowniczych i porządkowych				
I.5.1	Doposażenie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w nowoczesny sprzęt ratowniczo-gaśniczy.	4 440 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2026-2029
I.5.2	Termomodernizacja budynków OSP w Brzozowie, Kijewie Królewskim i Płutowie.	400 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2025-2026
I.5.3	Rozbudowa budynku OSP w Trzebczu Szlacheckim.	500 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2024-2026
I.5.4	Opracowanie Gminnego Planu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej.	75 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2025-2026
I.5.5	Rozwój systemu obrony cywilnej.	X	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	X

Cel strategiczny II. Rozwój nowoczesnej, przyjaznej środowisku infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i energetycznej oraz wzmacnianie odporności gminy na zmiany klimatu				
Cel operacyjny II.1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym wdrażanie inteligentnych systemów zarządzania zasobami wodnymi				
II.1.1	Budowa inteligentnych sieci wodociągowych na terenie całej gminy.	1 365 104,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2025-2026
II.1.2	Modernizacja istniejącej sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie całej gminy.	4.000.000,00 zł.	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2025-2026
II.1.3	Budowa zbiornika retencyjnego w Kielpiu.	750 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2026-2027
II.1.4	Realizacja I etapu budowy kanalizacji sanitarnej na odcinku Brzozowo-Kosowizna.	4 000 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2024-2026
II.1.5	Przebudowa oczyszczalni ścieków w Napolu.	3 800 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2026-2029
Cel operacyjny II.2. Rozwój infrastruktury energetycznej, w tym odnawialnych źródeł energii (OZE)				
II.2.1	Wspieranie lokalizacji i realizacji dużych inwestycji fotowoltaicznych na terenie gminy.	150 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2026-2029
II.2.2	Montaż instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej.	1 800 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2026-2029
II.2.3	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.	1 400 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2025-2026
Cel strategiczny III. Rozwój funkcjonalnej, estetycznej i zrównoważonej przestrzeni publicznej oraz infrastruktury technicznej				
Cel operacyjny III.1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej oraz systemu komunikacji lokalnej				

III.1.1	Modernizacja kilkunastu odcinków dróg o nawierzchni betonowej w miejscowościach wiejskich (m.in. Trzebcz Szlachecki, Bągart, Bajerze, Brzozowo).	4 500 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2025-2028
III.1.2	Przebudowa kluczowych odcinków dróg asfaltowych w Kijewie Królewskim, Kijewie Szlacheckim, Trzebczu Szlacheckim, Szymbornie i Bągarcie.	3 800 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2025-2028
III.1.3	Utwardzenie lokalnych dróg kostką brukową na osiedlach mieszkaniowych w Kijewie Królewskim i Brzozowie.	1 500 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2025-2028
Cel operacyjny III.2. Poprawa estetyki, funkcjonalności i walorów ekologicznych przestrzeni publicznych poprzez rozwój infrastruktury rekreacyjnej i terenów zielonych				
III.2.1	Odnowa przestrzeni wiejskiej w Brzozowie, Kijewie Królewskim oraz Trzebczu Szlacheckim.	1 531 760,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2025-2026
Cel operacyjny III.3. Ochrona i promocja lokalnego dziedzictwa kulturowego				
III.3.1	Promowanie lokalnego dziedzictwa historycznego i kulturowego jako elementu budowania tożsamości i atrakcyjności gminy.	85 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2025-2028
Cel strategiczny IV. Zrównoważony rozwój gospodarczy gminy				
Cel operacyjny IV.1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości lokalnej oraz wzmocnienie rynku pracy				
IV.1.1	Utworzenie lokalnej strefy inwestycyjnej z przygotowanymi terenami pod inwestycje.	2 500 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2027-2029
Cel operacyjny IV.2. Rozwój turystyki gminy				

IV.2.1	Aktywne uczestnictwo w inicjatywach i projektach realizowanych w ramach Lokalnej Grupy Działania „Zakole Dolnej Wisły”.	160 000,00	Budżet Gminy Kijewo Królewskie/Środki zewnętrzne	2025-2028

Źródło: Opracowanie własne.

Załączniki

Załącznik nr 1 – Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Kijewo Królewskie na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Kijewo Królewskie do roku 2034.

Załącznik nr 2 – Raport z ankiet na temat uwarunkowań oraz potrzeb rozwojowych Gminy Kijewo Królewskie.

Załącznik nr 3 – Ustalenia modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Kijewo Królewskie.